

**VALKOINEN
LÄNSIYLÄMAANTERRIERI**
(West Highland White Terrier)

**JALOSTUKSEN
TAVOITEOHJELMA (JTO)
VUOSILLE 2019-2023**

Tämä Jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty Westiekerhon yleiskokouksessa 6.4.2019.

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN HISTORIA	4
Suomen kanta.....	5
Nykyinen käyttötarkoitus.....	5
3. ROTUJÄRJESTÖ.....	6
Hallitus	6
Jalostustoimikunta.....	6
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1 POPULAATION RAKENNE JA JALOSTUSPOHJA	7
4.1.1. Populaation rakenne ja sukusiitos	7
4.1.2. Jalostuspohja.....	8
4.1.3. Rodun populaatiot muissa maissa	11
4.1.4. Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	11
4.2. LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN SEKÄ KÄYTTÖMINAISUUDET.....	11
4.2.1. Luonne, käyttäytyminen ja käyttötarkoitus rotumääritelmässä	11
4.2.2. Jakautuminen linjoihin	11
4.2.3. PEVISA	11
4.2.4. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	12
4.2.5. Käyttö- ja koeominaisuudet	15
4.2.6. Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	16
4.2.7. Yhteenveto luonteesta	16
4.3. TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN	16
4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytyt sairaudet.....	16
4.3.2. Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet.....	16
IHO SAIRAUDET	17
Allergiat - atooppinen dermatiitti ja ruoka-aineallergiat.....	17
Malassezia dermatiitti.....	18
Demodikoosi.....	18
LUUSTOVIAT JA -SAIRAUDET	19
Patellaluksaatio	19
Legg-Perthes	20
Lonkkanivelen kasvuhäiriö.....	20
Kranio-mandibulaarinen osteopatia.....	20
Purentaviat ja hammaspuutokset	20
Häntämutka.....	21
Välimuotoiset selkänikamat	21
SILMÄSAIRAUDET.....	21
Kuivasilmäisyys	21
Perinnöllinen harmaakaihi	21
Retinan dysplasia.....	22
Persistoiva pupillaarimembraani.....	22
Punkta atresia (kyynelkanavan aukon puuttuminen).....	22
MUITA WESTIEILLÄ ESIINTYVIÄ SAIRAUKSIA JA VIKOJA	25
Piilokiveksisyys	25
Napatyrä.....	25
Nivustyrä.....	25
Keuhkofibroosi	25
White-Shaker -syndrooma	25
Globoidisolu leukodystrofia	26

Addisonin tauti	26
Maksashuntit	26
Pyruvaattikinaasin puutos	26
Von Willenbradtin tauti.....	26
Sydänviat.....	27
4.3.3. ELINIKÄ JA YLEISIMMÄT KUOLINSYYT	27
4.3.4. LISÄÄNTYMINEN.....	28
4.3.5. YHTEENVETO RODUN YLEISIJMISTÄ ONGELMISTA TERVEYDESSÄ JA LISÄÄNTYMISESSÄ.....	29
4.4. ULKOMUOTO	30
4.4.1. Rotumääritelmä	30
4.4.2. Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	34
5. AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMINEN	34
5.1. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman taso ja toteutuminen.....	34
5.2. Käytetympien jalostuskoirien taso.....	37
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	41
6.1. Jalostuksen tavoitteet.....	41
6.2. Kasvattajan vastuu.....	41
6.3. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	42
6.4. Rotujärjestön toimenpiteet	43
6.5. Uhat ja mahdollisuudet	44
6.6. ROTUJÄRJESTÖN TOIMINTASUUNNITELMA	45
Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta	46
LÄHTEET	47
LIITE: ROTUMÄÄRITELMÄ	48

1. YHTEENVETO

Skotlannin ylämailla on käytetty vuosisatoja pieniä terriereitä pienpetojen, kuten mäyrän ja ketun metsästykseseen. Toisinaan näiden koirien pentueisiin syntyi valkoisia pentuja, jotka usein lopetettiin, koska niitä pidettiin elinkelvottomina. Muutamat metsästäjät alkoivat kuitenkin pitää ja pennuttaa juuri näitä valkoisia koiria, koska ne erottuivat paremmin riistasta. Skotlannissa oli 1800-luvun lopussa useita eri kantoja valkeita terriereitä ja eversti Malcolmin toimesta ne yhdistettiin yhdeksi roduksi. Rodulle annettiin nimeksi West Highland White Terrier.

Suomeen valkoiset länsiylämaanterrierit eli westiet tulivat 1930-luvun puolivälissä ja kanta perustui näihin muutamiin koiriin aina 1950-luvulle asti. 1960-luvun jälkeen Suomeen tuotiin uusia koiria ja niin sanottu uusi kanta sai tuolloin alkunsa.

Westiekerho ry - Westieklubben rf on Suomen Kennelliiton alaisuudessa toimiva valkoisten länsiylämaanterriereiden virallinen rotujärjestö. Westiekerho on perustettu vuonna 1976 ja se on hyväksytty viralliseksi rotujärjestöksi vuonna 1988. Ylintä toimivaltaa Westiekerhossa käyttää hallitus, jonka syyskokous nimeää. Westiekerhon jäsenmäärä oli vuoden 2012 lopussa 1399. Westiekerho julkaisee Westie-lehteä neljä kertaa vuodessa ja ylläpitää nettisivuja. Kerholla on oma jalostustoimikunta ja pentuvälitys.

Westie on iloinen, aktiivinen ja terhakka seurakoira, jolla on vahva itsetunto ja voimakas oma tahto. Westien kanssa voi harrastaa monia eri lajeja, kuten agilityä, tokoa ja mejää. Westie on hyvin sosiaalinen, viihtyy ihmisten kanssa ja tulee hyvin toimeen myös toisten koirien kanssa. Nykyään westieissä tavataan jonkin verran arkoja ja flegmaattisia yksilöitä. Rotujärjestöllä ei ole tällä hetkellä kattavaa tietoa luonteiden tämän hetkisestä tilanteesta, sillä vastausmäärät terveyskyselyihin ovat olleet vähäisiä.

Yleisimpänä terveysongelmana pidetään yleisesti erilaisia allergioita, mm. atopiaa. Terveystilannetta pyritään kartoittamaan enenevässä määrin erilaisin keinoin. Terveystutkimuksia Suomessa on tehty westeille 80-luvulta alkaen. Tutkittuja koiria on kuitenkin vähän verrattuna populaation kokoon. Valkoinen länsiylämaanterrieri ei kuulu PEVISA-ohjelman rotuihin.

Tällä hetkellä useat westiet pärjäävät näyttelyissä hyvin, sijoittuen niin ryhmä- kuin näyttelyn paras -kilpailuissakin. Näyttelyissä käyvät koirat edustavat kuitenkin vain pientä osaa maan kannasta. Rotuyhdistys on järjestänyt jalostustarkastuksia vuosina 2009-2018, mutta valitettavasti niihin on tuotu kovin vähän koiria ja muutamia kertoja tarkastukset on jouduttu peruuttamaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Yleisimpiä ulkonäköongelmia rodun katukuvassa näyttävät olevan rotumääritelmän vastaiset pehmeät turkit. Liioiteltuja rotupiirteitä ei juuri esiinny ja rodun tunnistaa samaksi kuin kantaisänsä. Jotain rakenteellisia virheitä kuitenkin löytyy, kuten vääranlaiset mittasuhteet, avoimet, niukat kulmaukset, etuasentoiset lavat, pitkä selkä ja lanneosa. Lisäksi joidenkin yksilöiden päät eivät ole rodulle tyypillisen mallisia.

Westiekerhon aikaisemmat jalostuksen tavoiteohjelmat ovat olleet vuosille 2001-2008, 2009-2013 ja 2014-2018. Ohjelmien seuranta on ollut puutteellista ja joidenkin painopisteiden seurannassa on epäonnistuttu. Kasvattajien sitoutuminen jalostuksen tavoiteohjelmaan ei ole ollut riittävää. Jalostuksen tavoiteohjelma nykymuodossaan koetaan liian usein vaikeaksi ja raskaslukiseksi. On kaivattu yksinkertaisempaa käyttöversiota, jossa itse asia erottuu paremmin tieteellisen analysoinnin seasta.

Westien rekisteröintimäärät Suomessa nousivat vuoteen 2009 asti, ja rodusta tuli yksi suosituimmista terrieriroduista Suomessa. Rodun kasvanut suosio asetti koko rotuyhdistykselle, kasvattajille sekä harrastajille uuden ja vaativan haasteen. Kuinka säilyttää rotumme geenipooli riittävän laajana välttämättä matadorijalostusta sekä saada ja jakaa tietoa rotumme tilasta kaikille? Vuoden 2009 jälkeen rekisteröintimäärät ovat laskeneet ja nyt on jouduttu kohtaamaan uusia haasteita: Kuinka säilyttää jalostuspohjan laajuus ja kuinka saada mukaan yhdistyksen toimintaan tarpeeksi ihmisiä. Tämä uusin jalostuksen tavoiteohjelma 2019-2023 julkaistaan hyväksymisen jälkeen Westiekerhon nettisivuilla, jolloin se on jatkuvasti kaikkien luettavissa.

Rotujärjestön tavoite on säilyttää ja laajentaa rodun geenipoolia, välttää matadorijalostusta ja selvittää rodun todellinen tilanne Suomessa. Westiekerho pyrkii keräämään luotettavaa tilastointikelpoista tietoa sekä koirien luonteista että terveystilanteesta kaikkien käyttöön. Lisäksi jäsenkasvattajalistalla olevia kasvattajia seurataan ja yritetään sitouttaa jalostuksen tavoiteohjelman noudattamiseen ja toteuttamiseen.

Westiekerhon hallitus nimeää henkilöt tai toimikunnat valvomaan ja toteuttamaan vuosille 2019-2023 laadittua jalostuksen toimintasuunnitelmaa, johon sisältyvät muun muassa seuraavat asiat:

- terveyskyselyiden ja eri pentuseurantalomakkeiden uudistaminen tarvittaessa sekä niihin vastaamiseen kannustaminen tekemällä lomakkeiden täyttämistä ja palauttamista mahdollisimman helppoa
- ihmisiä pyritään valistamaan ja varoittamaan rekisteröimättömistä pennuista ja pentutehtailusta
- jalostustarkastuksia ja trimmauskursseja järjestetään ympäri Suomea
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- siitosurosten käyttöä seurataan ja siitokseen käytetyistä uroksista julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään näyttelyitä, joihin ihmisiä kannustetaan osallistumaan.

Jalostustoimikunta ja hallitus seuraavat tavoiteohjelman toteutumista. Tavoiteohjelmaan kirjoitetut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan yhdistyksen vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta raportoi yhdistyksen toimintakertomuksen yhteydessä vuosittain tavoiteohjelman toteutumista omana kohtanaan, sisältäen muun muassa populaation rakenteen ja tilan, siitokseen käytetyt koirat, niiden jälkeläismäärät ja raportoidut sairaudet. Westiekerhon toimintakertomus julkaistaan kerhon kevätkokouksessa ja sen jälkeen seuraavassa Westie-lehdessä.

2. RODUN HISTORIA

Skotlannin ylämailla on vuosisatojen ajan käytetty pieniä terriereitä mäyrän, ketun ja muiden pienpetojen metsästyksen. Näiden skotlantilaisten luolaterriereiden pentueisiin syntyi silloin tällöin valkoisia pentuja, jotka ensin lopetettiin muka elinkelvottomina. Jotkut metsästäjistä alkoivat kuitenkin suosia juuri valkoisia, koska valkoinen koira erottui tummaa paremmin metsästettävistä riistaeläimistä.

Pieniä terrierejä Skotlannissa oli ollut vuosisatoja ja jo 1600-luvulta on tietoa valkoisista koirista. 1800-luvun lopulla Skotlannissa oli useita erillisiä valkoisia terrierikantoja. Skotlanti on maastoltaan vaikeakulkuista ja matkanteko oli tuolloin hankalaa, mikä omalta osaltaan vaikutti siihen, että eri klaanien kannat pysyivät erillisinä ja ne tunnettiin pitkään omilla nimillään. Tunnetuimpia olivat Roseneathin terrierit ja Malcolmien suvun Potallochian terrierit.

Nämä pienet terrierit oli kehitetty metsästyksen ja niiden jalostuksen tärkein tavoite oli hyvissä metsästysominaisuuksissa. Skotlannin ylämailla terrierit työskentelivät laumoissa, minkä vuoksi niiden oli tultava toimeen keskenään. Ne tunkeutuivat luoliin ja kivien väliin ja ajoivat esiin metsästettävät eläimet. Koirien oli oltava kyllin pieniä, jotta ne kykenivät menemään sisään ahtaisiin onkaloihin ja niin rakentuneita, että ne pystyivät ujuttamaan itsensä sisään hyvinkin pienistä aukoista. Ylämaalaiskoirien piti olla kestäviä ja ketteriä, jotta ne saattoivat väsymättä liikkua vaikeakulkuisessa louhikkoisessa maastossa: kivien päällä, väleissä ja alla. Niiden piti kestää Skotlannin koleaa ja kosteaa säätä, mihin ne tarvitsivat hyvän vettähylykivän ja lämmittävän turkin, joka samalla myös suojasi koiran ihoa kivikossa. Vahva kaula ja pää leveine leukoineen ja isoine hampaineen mahdollistivat sen että koira pärjäsi taistelussa petoja vastaan. Ja ennen kaikkea terrierien piti olla älykkäitä ja rohkeita, eivätkä ne saaneet pelätä mitään!

Eversti E. D. Malcolm voidaan katsoa rodun kummisedäksi: hän teki rotuaan tunnetuksi ja on pitkälti hänen ansiotaan, että rotu yhdistyi ja käyttöön otettiin kompromissinimi West Highland White Terrier. Aiemmin länsiylämaalaiset oli näyttelyissä esitetty mm. nimillä White Scottish Terrier, Little Skye ja Little White Skye. Valkoisen länsiylämaanterrierin valkoinen väri ei ole koskaan ollut vitivalkoista; siinä on aina ollut eriasteisesti kellertävää sävyä, niin että yksi nimiehdotus rotua yhdistettäessä olikin White and Lemon Terrier.

Skotlannin ylämaiten valkeat terrierit olivat vielä pitkään 1900-luvulla tunnettuja hyvistä metsästysominaisuuksistaan, vaikka niiden kasvatus olikin jo kääntynyt ”näyttelyjalostukseksi”. West Highland White Terrier -rodulla oli ensimmäisen kerran omat luokkansa Edinburghin näyttelyssä lokakuussa 1904 ja ensimmäisen kerran uudella nimellä rekisteröitiin koiria vuonna 1907, tuolloin 142 yksilöä. Samana vuonna saatiin rotuun myös ensimmäinen valio: vuonna 1905 syntynyt uros Morven. Vuosina 1907-1916 Englannissa rekisteröitiin yhteensä 3947 West Highland White Terrier -rotuista koiraa. Valioita tuona jaksolla leivottiin 27. Cairnterrierit rekisteröitiin omaksi rodukseen westieiden jälkeen vuonna 1910. Vuoteen 1925 asti rotuja risteytettiin keskenään. Syntyneistä pennuista valkoiset rekisteröitiin westieinä ja muun väriset cairnterriereinä. Vanhoissa cairn-sukutauluissa näkyvät valkoiset yksilöt eli westiet merkillä W tai WHW. Samoja koiria esiintyy myös tuon ajan skotlantinterrierien sukutauluissa.

Rodun kautta aikojen merkittävin kasvattaja May Pacey aloitti Wolvey-kennelinsä 1911. Hän kasvatti rotua aina kuolemaansa v. 1963 asti ja toimi myös rodun tuomarina. Hän teki valkoisen länsiylämaanterrierin hyväksi enemmän kuin

kukaan enää koskaan pystyy tekemään. Hän jatkoi kasvatustyötä myös sotavuosien ylitse. Kuten monelle muullekin brittiläiselle rodulle, sodat merkitsivät jalostusmateriaalin vähenemistä. Paljon koiria menetettiin ja vain osa siitoskoirista onnistuttiin pitämään hengissä. Osa parhaista koirista lähetettiin Amerikkaan, jossa rotu oli jo silloin saavuttanut melkoisen suosion. Molempien maailmansotien aikana rodun jalostuspohja selvästi kaventui, monet kasvattajat lopettivat ja muutamien säilyneiden linjojen merkitys rodun myöhemmässä kehityksessä korostui.

Suomen kanta

Ensimmäiset kaksi westietä tulivat Suomeen, Aarne Lounan Kiho-kenneliin 1930-luvun puolivälissä vaihtokoirina Englantiin viedyille suomenpystykorville. Ne olivat uros (Kiho) Topper ja narttu Sarumcote Denise. Niille perustui koko kanta, joka myös säilyi sotien yli aina 1950-luvulle asti.

”Lounalaiset” länsiylämaalaiset kävivät paljon näyttelyissä ja myös kasvattajaluokkia esitettiin. Koirien kerrotaan olleen tuolloin melko kookkaita ja pitkärunkoisia, pitkähäntäisiä ja huonopigmenttisiä. Turkkeja ei trimmattu. Ensimmäinen Suomen muotovalion arvon saavuttanut westie oli narttu Kiho Jeli (s. 1.11.1940).

Uusi kanta sai alkunsa 1960-luvulla. Ruotsista tuotu KANS & POHJ MVA V-63 MacMahons White Trump (s. 10.4.1961) kiersi paljon näyttelyissä ja keräsi rodulle ihailijoita. Aikaisemmin Suomessa lähinnä taiteilijoiden suosima lemmikki alkoi yleistyä koko kansan suosikiksi. Nollatilanteeseen ei 60-luvun alun jälkeen ole enää jouduttu. Vuonna 1965 rekisteröitiin 21 valkoista länsiylämaanterrieriä, viisi vuotta myöhemmin vuonna 1970 rekisteröintejä oli 100 ja vuonna 1980 rekisteröitiin 149 westietä. Ensimmäinen suuri suosion huippu koettiin 1970-luvulla. Silloin kukoisti myös voimallinen matadorijalostus. Rekisteröinneissä oli 1980-luvulla suvantovaihe, mutta 1990-luvulla alkoi tasainen kasvu, joka yhä jatkuu. Suosion kasvu on yhä kiihtynyt 2000-luvulla kaikkine lieveilmiöineen.

Nykyisestä kannasta löytyy linja 1960-luvun alun tuonteihin, mutta maahan on kuitenkin jatkuvasti tuotu uusia koiria Englannista, Ruotsista, USA:sta ja eri Euroopan maista – etenkin sen jälkeen kun maahantuonti 1980-luvulla helpottui. Osa tuontikoirista tulee lemmikeiksi, eivätkä ne koskaan päädy jalostukseen. Tuonneissa uudet muotimaat seuraavat toisiaan aina sen mukaan milloin missäkin jokin vahva kennel saavuttaa menestystä koirillaan.

Nykyinen käyttötarkoitus

Valkoinen länsiylämaanterrieri on aktiivinen, terhakka lenkkikaveri, harrastuskoira sekä iloinen ja ystävällinen seurakoira. Agilitya ja tottelevaisuuskokeita on harrastettu jo pidemmän aikaa ja agilityharrastajien joukko on kasvanut viime vuosina. Metsästykseen rotua ei nykyään käytetä, vaikka monilla yksilöillä on metsästystaipumuksia ja muutama westie on osallistunut metsästyskoirien jäljestämiskokeisiin varsin mallikelpoisesti. Suurin osa Suomen länsiylämaalaisista on kuitenkin seurakoirina ja lenkkikaverina, mihin rodun luonne sopii mainiosti.

Taulukko 1. Rekisteröinnit, siitoskoiramäärät sekä keskimääräinen pentuekoko vuosina 1990-2018 Suomessa.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Vuosi	Rek. yht.	Käytetyt siitosnartut	Käytetyt siitosurokset	Keskimääräinen pentuekoko
1990	111	34	19	3,3
1991	135	30	19	4,5
1992	186	48	26	3,9
1993	180	55	25	3,3
1994	181	49	27	3,7
1995	204	52	30	3,9
1996	208	54	37	3,9
1997	194	56	24	3,5
1998	189	51	26	3,7
1999	238	61	28	3,9
2000	217	58	29	3,7
2001	237	61	31	3,5
2002	289	76	36	3,6
2003	336	85	37	3,7

2004	338	79	48	3,9
2005	407	97	38	3,7
2006	521	125	37	3,8
2007	585	132	48	3,9
2008	599	129	51	3,7
2009	599	139	66	3,5
2010	577	137	76	3,5
2011	517	125	58	3,8
2012	444	109	61	3,9
2013	408	103	55	3,7
2014	355	89	53	3,7
2015	323	88	42	3,6
2016	307	79	40	3,7
2017	254	69	39	3,6
2018	296	78	47	3,6

3. ROTUJÄRJESTÖ

WESTIEKERHO ry. -WESTIEKLUBBEN rf. on Suomen Kennelliitto ry:n alaisuudessa toimiva valkoisten länsiylämaan terrieriharrastajien rotujärjestö. Yhdistys perustettiin 7.2.1976 ja hyväksyttiin rotujärjestöksi 1988. Jäsenmäärä oli vuonna 1976 180 kpl, 1986 417 kpl, 1996 750 kpl, 2006 1217 kpl, 2012 1399 kpl ja 2018 950 kpl.

Jäsenistölle tarjotaan erilaista toimintaa esim. trimmauskursseja, kehätotutusta, yhteisiä westilenkkejä, westiepäiviä, virallisia ja epävirallisia näyttelyitä. Yhdistys on julkaissut trimmausohjeet ja rotuesitteen. Yhdistyksen julkaisu Westie-lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Rotujärjestöllä on myös internetsivut ja facebook -sivusto.

Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kalenterivuodeksi valitun puheenjohtajan lisäksi valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan kuusi varsinaista jäsentä sekä vuodeksi kerrallaan kaksi varajäsentä. Kaksi hallituksen jäsentä on vuosittain erovuorossa. Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin ja rahastonhoitajan. Tarvittaessa voidaan sihteeri ja rahastonhoitaja valita hallituksen ulkopuolelta. Jos hallituksen jäsen joutuu eroamaan kesken toimikauttaan, voi yhdistys valita hänen tilalleen uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Hallitus on päätösvaltainen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan ja vähintään kolmen jäsenen läsnä ollessa.

Jalostustoimikunta

Westiekerho r.y:n hallitus valitsee jalostustoimikuntaan vähintään neljä jäsentä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jalostustoimikunta valitsee itselleen puheenjohtajan ja sihteerin. Vuonna 2018 jalostustoimikuntaan on kuulunut 8 henkilöä erilaisissa kokoonpanoissa.

Jalostustoimikuntaan valittavan henkilön tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- on SKL-FKK ry:n ja Westiekerho ry:n jäsen
- on omistanut westien vähintään viisi vuotta ja kasvattanut vähintään kaksi pentuetta tai omaa vastaavan käytännön kokemuksen
- noudattaa kasvatustoiminnassaan SKL-FKK ry:n ja Westiekerho ry:n ohjeita ja määräyksiä
- nauttii yleistä luottamusta ja on objektiivinen, pitkäjänteinen ja yhteistyöhaluinen.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 POPULAATION RAKENNE JA JALOSTUSPOHJA

4.1.1. Populaation rakenne ja sukusiitos

Tarkastelujaksoksi on valittu 15 vuotta, mikä on noin kolme sukupolvea.

Vuoden 2018 rekisteröintien kokonaismäärä on laskenut miltei 50 % vuodesta 2009. Kotimaisten kasvattajien määrä on vuodesta 2009 lähtien vähentynyt noin 30%. Tuontikoirien määrä on samana ajanjaksona vaihdellut jonkun verran. Suurin tuontikoirien väheneminen tapahtui jo edellisellä seurantakaudella, mikä selittyi pitkälti sillä, että ulkomailta tuotujen pentueiden välitystoiminta vähentyi tuolloin huomattavasti. Rekisteröimättömiä pentuja ja pentueita varmaan kuitenkin esiintyy, mutta niistä ei ole tietoa.

Vuonna 2009, kun rekisteröintejä oli 599, käytettiin rodussa 66 eri urosta ja 139 narttua. Vuonna 2018 rekisteröintien ollessa 296, käytettyjen urosten määrä oli 47 ja narttujen 78. Kerhon uroslistalla on useita uroksia, joita ei ole vielä käytetty kertaakaan. Ulkomailta tuotujen jalostusurosten määrä on viime vuosina tasaantunut. Samankaltainen kehitys näkyy myös tuontinarttujen kohdalla. Suuri osa jalostukseen käytetyistä tuontinartuista on tuotu Venäjältä. Urosten keskimääräistä jalostuskäytön ikää voidaan pitää alhaisena, kun kyseessä on pitkäikäinen rotu.

Sukusiitosaste ei ole viimeisten vuosien aikana muuttunut ja on pysynyt koko ajan alle kennelliiton suositusten. Rodussa on toistettu jonkin verran samoja yhdistelmiä, mutta tämä on nykyisin harvinaisempaa kuin aikaisempina.

Taulukko 2. Vuositalasto – rekisteröinnit.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Pennut (kotim.)	284	250	298	316	339	382	423	488	491	496	472	522	485	372	311
Tuonnit	12	4	9	7	16	26	21	29	86	103	27	63	36	35	30
Rekist. yht.	296	254	307	323	355	408	444	517	577	599	599	585	521	407	341
Pentueet	78	70	80	89	91	103	109	129	140	140	129	135	127	100	79
Pentuekoko keskimäärin	3,6	3,6	3,7	3,6	3,7	3,7	3,9	3,8	3,5	3,5	3,7	3,9	3,8	3,7	3,9
Kasvattajat	50	44	48	51	57	64	70	76	85	84	86	76	71	67	55
Jalostukseen käytetyt urokset															
- kaikki	47	39	40	42	53	55	58	61	70	66	51	48	37	39	48
- kotimaiset	32	27	28	25	33	37	38	32	44	32	30	28	21	21	23
- tuonnit	11	10	11	15	16	16	17	24	23	21	16	14	11	11	14
- ulkomaiset	4	2	1	2	4	2	3	5	9	13	5	6	5	7	11
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	3 v 8 kk	3 v 10 kk	3 v 9 kk	3 v 9 kk	3 v 7 kk	3v 8kk	3v 3kk	3v 4kk	3v 7kk	3v 5kk	3v 1kk	3v 2kk	3v	3v 8kk
Jalostukseen käytetyt nartut															
- kaikki	78	69	79	88	89	103	109	125	137	139	129	132	125	98	79
- kotimaiset	68	63	63	74	72	87	89	100	111	103	109	101	103	76	61
- tuonnit	10	6	16	14	17	16	23	25	26	31	20	31	22	22	18
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 6 kk	3 v 8 kk	3 v 6 kk	3 v 6 kk	3 v 8 kk	3 v 3 kk	2v 11 kk	3v 3kk	3v 3kk	3v	3 v 1kk	2 v 11kk	3v 2kk	2v 10kk	3v 1kk
Isoisät	79	70	79	89	100	96	106	102	105	109	98	101	93	86	85
Isoäidit	104	92	102	112	123	130	147	152	169	172	144	143	128	111	109
Sukusiitos %	1,10%	1,08%	1,15%	1,56%	0,91%	1,04%	1,27	1,33	0,90	1,07	1,29	1,08	1,32	1,22	1,55

4.1.2. Jalostuspohja

Tilaston luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta (keskimääräinen sukupolvenväli). Esim. vuoden 2012 luvut on laskettu vuosien 2009–2012 ajalta.

Koko jalostuspohjasta käytetään vain pientä osaa. Suurin osa pennuista ostetaan pelkästään lemmikeiksi ja osa jalostukseen aiotuista koirista ei täytäkään jalostusvaatimuksia ja jää pois jalostuskäytöstä. Käytettyjen urosten ja narttujen (isät/emät) suhde on hyvä, vaikkakin uroksia voitaisiin käyttää tasaisemmin. Keskimäärin joka kolmas narttu päätyy jalostukseen ja uroksista noin joka kymmenes. Rodun tehollinen populaatiokoko on kasvanut rekisteröintimäärien kasvun myötä, mutta jalostukseen käytettyjen koirien osuus populaatiosta on pysynyt samana 15 vuoden aikana.

Tehollinen populaatio määrittää jalostuspohjan laajuuden ja sitä kautta sukusiitoskertoimen kasvunopeuden ja geenialleelien hävikin populaatiossa. Luku muodostuu eri sukuisten ja eri sukupuolta olevien jalostuskoirien lukumäärästä eli koirista, jotka siirtävät geenejä seuraavaan sukupolveen. Tehollinen populaatiokoko voidaan laskea käyttäen seuraavaa kaavaa: Tehollinen populaatiokoko (Ne)= $4xNmxF/(Nm+Nf)$, jossa Nm on lisääntyvien urosten lukumäärä ja Nf on lisääntyvien narttujen lukumäärä. Kaikki laskukaavat kuitenkin antavat aina yliarvion tehollisesta populaatiokoosta, koska ne olettavat että koirat risteytyvät sattumanvaraisesti ja että ne eivät ole sukua keskenään. Suositeltava tehollinen populaatio tulisi olla n. 200 jalostuskoiraa. Tehollisen luvun ollessa alle 50 populaatio on erittäin haavoittuvassa tilassa, koska sukusiitosaste nousee ja kannan homotsygotia kasvaa, jolloin geneettinen monimuotoisuus vähenee (= geenialleelien häviäminen kiihtyy). Suomen kannan tehollinen populaatiokoko on kasvanut tasaisesti suhteessa rekisteröinteihin. Westieillä tehollinen populaatiokoko on kuitenkin riittämätön, jotta se mahdollistaisi kannan monipuolisen jalostuskäytön ja geneettisen monimuotoisuuden ylläpitämisen. Mahdollisuus yli 200 jalostuskoiran teholliselle populaatiolle Suomessa olisi täysin realistinen ja saavutettavissa oleva asia. Sukusiitosaste on laskenut lähes 1,5 % viimeisen 10 vuoden aikana. Suomen Kennelliiton KoiraNetin sukusiitosasteet ovat kuitenkin aliarvioita puutteellisten sukutietojen vuoksi. Yksittäisten yhdistelmien osalta voidaan arvioida, että kasvattajat käyttävät läheistä sukusiitosta harvoin, viime vuosina muutama kasvattaja on tehnyt isä-tytär parituksen. Suuri osa perinnöllisyystieteilijöistä suosittelee turvallisiksi sukusiitosasteeksi korkeintaan 2,5 % tai vähemmän. Suositeltavaa olisi pysyä aina alle 6,25 %, joka vastaa serkusparituksen sukusiitosastetta. Sukusiitosprosentti tulisi laskea viiden sukupolven mukaan. On kuitenkin otettava huomioon, että populaation sukusiitosprosentti on huomattavasti tärkeämpi asia kuin yhden yksittäisen yhdistelmän sukusiitosprosentti.

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi (laskettu nelivuotisjaksoilta) Lähde: KoiraNet jalostustietokanta

Vuodet 2004 - 2018	-18	-17	-16	-15	-14	-13	-12	-11	-10	-09	-08	-07	-06	-05	-04
Pentueita 4- vuotisjaksolla	317	330	262	492	432	481	518	538	544	531	491	441	392	341	303
Jalostukseen käytetyt urokset	103	103	111	123	136	148	156	156	147	124	105	117	107	105	91
Jalostukseen käytetyt nartut	223	237	250	266	297	340	360	353	366	352	334	306	272	239	213
Isien ja emien lukumäärän suhde	0,46	0,43	0,44	0,46	0,46	0,44	0,43	0,44	0,4	0,35	0,31	0,38	0,39	0,44	0,43
Uroksista käytetty jalostukseen	4%	4%	7%	7%	6%	8%	8%	7%	8%	8%	8%	9%	9%	10%	10%
Nartuista käytetty jalostukseen	10%	13%	19%	20%	19%	21%	21%	18%	22%	24%	27%	31%	34%	34%	33%
Tehollinen populaatiokoko ja sen osuus maksimista	214 34%	220 33%	235 32%	256 33%	284 33%	316 33%	334 32%	331 31%	326 30%	291 27%	258 26%	265 30%	240 31%	224 33%	196 32%

Taulukko 4. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

KÄYTETYMMÄT UROKSET 2004-2018	Jälkeläiset 2004-2018		Yhteensä jälkeläisiä		Toisen polven jälkeläisiä	
	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja
1. Armadales Me Myself and I (s. 5.10.2003) (Bellevue Careless Spirit – Armadale's Simply Special)	33	126	33	126	28	96
2. Shot Adoxa (s. 22.5.2003) (Speedy Gonzales Du Moulin De Mac Gregor – Finezja Adoxa)	25	110	25	110	47	162
3. Leonhard's Pearldiver (s. 2.2.2001) (Ashgate Och Aye Its – Leonhard's Percya)	25	109	25	109	48	164
4. Leonhard's Supertramp (s. 18.1.2002) (Vallange Sailor Jack – Leonhard's Perfect Love Affair)	25	98	25	98	70	198
5. Five O'Clock at Grandiflora (s. 7.2.2004) (Speedy Gonzales Du Moulin De Mac Gregor- Fergie Pandemia)	23	91	23	91	41	157
6. Brait Nouz Yukatan (s. 19.12.2006) (Markstown Mr Havasu – Brait Nouz Tomorrow Ticket)	19	89	19	89	63	191
7. Playnig Polrose (s. 23.2.2002) (Duke From Deipen Brook – Playing Harmony Bell)	24	84	24	84	49	174
8. Gia'Che Ci Sei Della Riva D'Arno (s.14.2.2012) (Leonhard's Lucky Boy – Rockwell Eden)	20	79	20	79	17	61
9. Mer-Las Xiomara (s. 30.10.2005) (Alppilaakson Millenium Mac – Princess)	18	73	18	73	40	146
10. Gizmo Syncytia (s. 29.9.2003) (Rob Du Moulin De Mac Gregor – Alexia Janra)	18	72	18	72	15	56
11. Alborada Heraldo (s. 1.3.2006) (Alborada Duende – Alborada Escarlata)	17	64	17	72	31	102
12. Alborada Magister (s. 27.1.2002) (Alborada Gran-Senor – Alborada Strega)	17	64	17	64	78	258
13. Be My Star Superbia (s.15.9.2009) (Un Pour Moi Du Moulin De Mac Gregor – Avra Superbia)	21	62	21	62	10	54
14. Steadyallready (s.21.7.2006) (Shot Adoxa – Maryglen Mathilda)	15	61	15	61	20	85
15. Capzy's Bonard (s. 5.6.2012) (Escalon White Oleander – Capzy's RV Elviola)	13	60	13	60	1	3

Viimeisten 15 vuoden aikana (2004 - 2018) käytetyimmistä 15 uroksesta vain 3 (koirat nro 9, 14, 15) (XX %) on syntynyt Suomessa. Näistä kolmesta yhdellä uroksella (nro 9) myös molemmat vanhemmat ovat Suomessa syntyneitä, kahdella muulla toinen vanhemmista on suomalainen ja toinen tuontikoira. Vertailuna vuosina 2009 - 2012 15 käytetyimmästä uroksesta lähes puolet, eli 7 (47 %) oli Suomessa syntyneitä (taulukko xx sivulla x). On kuitenkin huomattavaa, että esimerkiksi tuontikoirat sijoilla 2 (Shot Adoxa) ja 6 (Five O'Clock at Grandiflora) ovat velipuolia, ja sijalla 14 oleva uros (Steadyallready) on numeron 2 poika. Näiden koirien suuri käyttö näkyy myös isoisätilastossa (sama isä: Speedy Gonzales du Moulin de Mac Gregor). Myös koirat sijoilla 3 (Leonhard's Pearldiver) ja 4 (Leonhard's Supertramp) ovat toisilleen läheistä sukua, koiran 3 emä (Leonhard's Percya) on koiran 5 emän (Leonhard's Perfect Love Affair) emä. Urokset 12 (Alborada Magister) ja 11 (Alborada Heraldo) ovat myös sukua keskenään: sama uros (Algodon de Pasbanugar) löytyy toiselta kahdesti 3. sukupolvessa ja toiselta kahdesti 2. sukupolvessa.

Käytännössä westieurosta voidaan käyttää jalostukseen jopa kymmenen vuotta, joten yhden uroksen vaikutus voi ylittää vähintään kahteen sukupolveen. Joidenkin urosten korkea jälkeläisten määrä selittyy yhden tai kahden yksittäisen pojan liikakäytönä. Toiset uroksista eivät itse ole olleet suuresti käytettyjä, mutta niiden jälkeläisiä on käytetty runsaasti jalostukseen. Koska uroksia on alettu viime aikoina käyttää tasaisemmin ja laajemmin jalostukseen, vaikutuksen pitäisi alkaa näkyä vähitellen myös isoisätilastossa.

Tuonti- ja lainakoirat ovat olleet kotoisin Euroopasta. Vuonna 2009 hyväksytyssä JTO:ssa urosten käytölle asetettiin suosituksiksi korkeintaan 50 pentua uroksen koko elinaikana ja 25 pentua yhden sukupolven (5 vuotta) aikana. Tämä muutettiin vuonna 2011 niin, ettei uroksen jälkeläismäärä saisi ylittää 70 pentua koiran elinaikana. Listalla 10 käytetyintä urosta ylittää jälkeläismäärässä nykyisen suosituksen (70 pentua). Tosin vuosina 2009 - 2018 käytetyimmillä uroksilla vain kahden uroksen jälkeläismäärä ylittää hieman suosituksen (Gia'A Che Ci Sei Della Riva D'Arno 83 ja Shot Adoxa 72). Yksittäisten urosten liikakäyttö, joka on ollut yksi suurimmista ongelmista suomalaisessa westiepopulaatiossa, näyttää hyvin tasaantuneen. Suunta on tältä osin oikea.

Lähes kaikki koirat ovat olleet hyvin nuoria jalostuskäytön aikana. Jalostuskäyttö on usein tapahtunut lyhyen ajan sisällä ja siten vaikutus yhteen sukupolveen on merkittävä. Mikäli uros periyttää perinnöllistä sairautta, tai sairastuu myöhäisemmällä iällä sellaiseen itse, on tilanne huolestuttava. Vahingot voivat olla siinä vaiheessa huomattavia, jos koko seuraavan sukupolven tai jopa kahden sukupolven jalostuskäyttöä joudutaan rajoittamaan. Lisäksi kasvattajat käyttävät tuonti- ja lainauroksia usein niin, että niistä halutaan koiria jatkojalostukseen. Uroksen todellinen merkitys populaatiolle paljastuu vasta isoisätilastossa. Pienelläkin jälkeläismäärällä voi siten olla merkittävä vaikutus populaatioon. Järkevää jalostusta olisikin niin tuonti kuin kotimaisten urosten kohdalla pidemmälle aikavälille ulottuva kohtuullinen käyttö, etenkin kun kyseessä on pitkäikäinen rotu. Lainaurosten kohdalla rajoitetumpi käyttö voi olla vaikea toteuttaa käytännössä, mutta uroksen käyttö tulisi silloinkin suhteuttaa populaation kokoon eikä ylittää maksimikäytön rajaa.

Taulukko 5. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

KÄYTETYIMMÄT NARTUT 2004-2018	Jälkeläiset 2004-2018		Yhteensä jälkeläisiä		Toisen polven jälkeläisiä	
	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja
1. Svit Harmful Yurmala (s. 3.8.2008, Venäjä) (Kadzhi - Treisi iz korolevstva Gnomov)	5	29	5	29	0	0
2. Reval Dream Kroshka Della (s. 28.7.2009, Viro) (Jack Polkrza – Gucci Reval Dream)	5	28	5	28	2	8
3. Stars Factory Circeya (s. 27.12.2005, Venäjä) (Five O’Clock at Grandiflora - Anais Snow Baby)	5	28	5	28	15	54
4. Hot Tramp’s Floretta (s. 12.5.2010) (Mer-Las Crepe – Otrada)	5	27	5	27	1	4
5. Zariina (s. 2.11.2002) (Perhaps Propellerhead – Perhaps Prairie Rose)	5	27	5	27	9	26
6. Scandic West Frensis (s. 14.2.2008) (A Tes Southais Du Moulin De Mac Gregor – All-West Sofija)	5	26	5	26	4	20
7. Riiwiön Rebecca (s. 24.1.2006) (Hawkfield’s Knockando – Arsi Fenbel)	4	26	4	26	4	20
8. Chiwest Euphrosyne (s. 1.5.2009) (Sinermäen Lumi Prinssi – Capzy’s Queen Qwinja)	4	23	4	23	4	9
9. Scarlet Lilly (s. 27.11.2008, Irlanti) (Gaelic Prince – Atlanta Lady)	4	23	4	23	4	16
10. Pumpulitassun Päivänpaiste (s. 27.7.2009) (Rock-Crystal Havluc Kopec – Svit Harmful Humpty-Dumty)	4	23	4	23	6	30
11. Ciara (s. 1.11.2012) (Capzy’s Christos – Pumpulitassun Päivänpaiste)	4	22	4	22	0	0
12. Kukkulan Venus (10.3.2011) (Svit Harmful Yunitus – Melanie Na Hrbech)	5	22	5	22	3	16
13. Orchidea (s. 6.4.2006, Venäjä) (Etual Nuar Visconti – Aurika Silver Queen)	4	21	4	21	5	20
14. White Villan Ultra High (s. 12.12.2010) (Be My Star Superbia – White Villan Rolls Rose)	4	21	4	21	4	15
15. Svit Harmful Humpty-Dumty (s. 5.5.2007, Venäjä) (De Anrit Rols Royce - Nais Moskau Vesti Gracy)	4	20	4	20	5	26

Käytetyimpien narttujen joukossa suurin osa (9 kpl, XX %) on Suomessa syntyneitä. Ulkomailla syntyneistä nartuista neljä on Venäjältä, yksi Virossa ja yksi Irlannista. Suomessa syntyneistä nartuista neljällä molemmat vanhemmat ovat suomalaisia.

Myös käytetyimpien narttujen joukossa on läheisiä sukulaisia; narttu nro 15 (Svitharmful Humpty-Dumty) on nartun nro 10 (Pumpulitassun Päivänpaiste) emä, joka puolestaan on nartun nro 11 (Ciara) emä. Narttu nro 4 emä (Otrada) on nartun nro 13 (Orchidea) sisar. Verrattaessa käytetyimpien urosten ja narttujen listaa, on nartun nro 3 isä (Five O’Clock at Grandiflora) käytetyimpien urosten listalla viidentenä.

Toisen polven suuret jälkeläismäärät koostuvat suurelta osin yhden urospuolisen jälkeläisen pennuista; Stars Factory Circeyan jälkeläisistä Mer-Las Crepe (uroksissa sijalla 29) on 14 pentuetta.

4.1.3. Rodun populaatiot muissa maissa

Valkoinen länsiylämaanterrieri on kaikkialla maailmassa yksi suosituimmista terrieriroduista. Samat linjat löytyvät eri puolilta maailmaa. Vuonna 2018 Ruotsissa rekisteröitiin 158 uutta westietä. Näistä 86 narttua ja 72 urosta. Tuontikoiria oli yhteensä 4 kpl (3 narttua ja 1 uros). Isossa-Britanniassa rekisteröitiin vuonna 2017 2143 westietä ja vuonna 2018 1958. Britanniasta täytyy huomioda, että kaikkia pet-koiria ei rekisteröidä, vaikka ne olisivat puhtasrotuisia. Sekä Ruotsissa että Britanniassa rodun rekisteröintimäärät ovat olleet lähivuosina Suomen tavoin laskussa.

4.1.4. Yhteenvedo populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Koko jalostuspohjasta käytetään vain pientä osaa. Suurin osa pennuista ostetaan pelkästään lemmikeiksi ja osa jalostukseen aiotuista koirista ei täytäkään jalostusvaatimuksia ja jää pois jalostuskäytöstä. Käytettyjen urosten ja narttujen (isät/emät) suhde on hyvä, vaikkakin uroksia voitaisiin käyttää tasaisemmin. Keskimäärin joka kolmas narttu päätyy jalostukseen ja uroksista noin joka kymmenes. Rodun tehollinen populaatiokoko on suhteessa rekisteröintimääriin eli viime vuosina on ollut pientä laskua, mutta jalostukseen käytettyjen koirien osuus populaatiosta on pysynyt suunnilleen samana 15 vuoden aikana.

Suomen kannan tehollinen populaatiokoko on kasvanut ja vähentynyt suhteessa rekisteröinteihin. Westieillä tehollinen populaatiokoko on riittämätön, jotta se mahdollistaisi kannan monipuolisen jalostuskäytön ja geneettisen monimuotoisuuden ylläpitämisen.

Sukusiitosaste ei ole viimeisten vuosien aikana muuttunut ja on pysynyt koko ajan alle kennelliiton suositusten. Rodussa on toistettu jonkin verran samoja yhdistelmiä, mutta tämä on nykyisin harvinaisempaa kuin aikaisempina.

4.2. LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN SEKÄ KÄYTTÖOMINAISUUDET

Skotlannin ylämailla on käytetty vuosisatoja pieniä terriereitä pienpetojen, kuten mäyrän ja ketun metsästykseseen. Nämä pienet terrierit oli kehitetty metsästykseseen ja niiden jalostuksen tärkein tavoite oli hyvissä metsästysominaisuuksissa. Terrierit työskentelivät laumoissa, minkä vuoksi niiden oli tultava toimeen keskenään. Ne tunkeutuivat luoliin ja kivien väleihin ja ajoivat esiin metsästettävät eläimet. Koirien oli oltava kyllin pieniä, jotta ne kykenivät menemään sisään ahtaisiin onkaloihin ja niin rakentuneita, että ne pystyivät ujuttamaan itsensä sisään hyvinkin pienistä aukoista. Ylämaalaiskoirien piti oli kestäviä ja ketteriä, jotta ne saattoivat väsymättä liikkua vaikeakulkuisessa louhikkoisessa maastossa: kivien päällä, väleissä ja alla. Näiden terriereiden rakenne mahdollisti sen, että ne pärjäisivät taisteluissa petoja vastaan ja ennen kaikkea niiden piti olla älykkäitä ja rohkeita, eivätkä ne saaneet pelätä mitään. Skotlannin ylämaiden valkeat terrierit olivat vielä pitkään 1900-luvulla tunnettuja hyvistä metsästysominaisuuksistaan.

Nykyisin westie määritellään seurakoiraksi, sillä sitä harvoin enää käytetään apuna metsästyksessä. Westie on luonteeltaan iloinen, aktiivinen ja terhakka seurakoira, jolla on vahva itsetunto ja voimakas oma tahto. Westien kanssa voi harrastaa monia eri lajeja, kuten agilityä, tokoa ja mejää. Westie on hyvin sosiaalinen, viihtyy ihmisten kanssa ja tulee hyvin toimeen myös toisten koirien kanssa. Nykyään westieissä tavataan jonkin verran arkoja ja flegmaattisia yksilöitä. Rotujärjestöllä ei ole tällä hetkellä kattavaa tietoa luonteiden tämän hetkisestä tilanteesta, sillä vastausmäärät terveystarkastuksiin ovat olleet vähäisiä ja rodun yksilömäärään nähden MH-luonnekuvattuja ja luonnetestattuja koiria on hyvin vähän.

Rotuyhdistys on aloittanut 2000-luvun lopulla MH-luonnekuvausten ja jalostustarkastusten järjestämisen, Tietoa rodun luonteista saadaan parhaiten MH-luonnekuvaustuloksista, luonnetestituloksista ja jonkin verran myös jalostustarkastuksista.

4.2.1. Luonne, käyttäytyminen ja käyttötarkoitus rotumääritelmässä

Rotumääritelmän mukaan valkoisen länsiylämaanterrierin kuuluu olla luonteeltaan eloisa, leikkisä ja peloton sekä omata voimakkaan itsetunnon. Westien tulisi olla myös valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen. Hylkääviä virheitä rotumääritelmän mukaan ovat vihaisuus, liiallinen arkuus tai muuten selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2. Jakautuminen linjoihin

Rotu ei ole jakautunut näyttely-, käyttö- tai muihin erillisiin linjoihin, vaan kaikki yksilöt ovat nykyään seurakoiria, mutta myös monipuolisia harrastuskoiria.

4.2.3. PEVISA

Rotu ei ole PEVISA-ohjelmassa, eikä ole toistaiseksi nähty tarvetta siihen hakeutua.

4.2.4. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Valkoisen länsilämaanterrierin luonteesta nykypäivänä on pyritty keräämään tietoa terveystarkastusten yhteydessä kasvattajille lähetettävissä pentue- ja 5-vuotiskyselyissä sekä internetissä täytettävällä terveystarkastuksella. Kasvattajille lähetetyissä kyselyissä ei ole erikseen kysytty pentujen luonteista tai käyttäytymisestä, vaan kasvattajat ovat voineet kertoa näistä halutessaan. Internetin terveystarkastuskaavakkeessa on listattu luonteenpiirteitä ja käyttäytymismalleja, joista vastaajat ovat voineet rastittaa omaan koiraansa parhaiten sopivat kohdat. Erikseen on myös kysytty, mikäli koira on epätyypillisen arka, aggressiivinen, apaattinen, ylivilkas tai paukkuarka. Koosteet kyselyistä myös luonteenpiirteiden osalta on julkaistu vuosittain Westie-lehdessä, mutta laajempaa analyysiä luonteista ei kyselyiden perusteella ole vielä tehty. Internetissä täytettävään terveystarkastukseen on kertynyt vuosina 2007-2013 vastauksia 221 kappaletta. Näistä yhteenveto on esitetty alla.

- Kiltti ja ystävällinen oman perheen jäsenille on koirista AINA 198 kpl (90 %) ja USEIN 23 kpl (10 %).
- Oman perheen jäsenille koirista murisee EI KOSKAAN 153 kpl (69 %), JOSKUS 64 kpl (29 %), USEIN 2 kpl (1 %) ja AINA 1 kpl.
- Oman perheen jäseniä puree EI KOSKAAN 199 kpl (90 %), JOSKUS 18 kpl (8 %).
- Vieraisiin ihmisiin suhtautuu avoimesti ja ystävällisesti AINA 111 kpl (50 %), USEIN 59 kpl (27 %), JOSKUS 36 kpl (16 %), EI KOSKAAN 1 kpl.
- Vieraisiin ihmisiin pidättyväisesti, mutta ystävällisesti suhtautuu JOSKUS 83 kpl (38 %), EI KOSKAAN 55 kpl (25 %), USEIN 49 kpl (22 %), AINA 21 kpl (10 %).
- Aggressiivinen vieraille ihmisille on: EI KOSKAAN 200 kpl (90 %), JOSKUS 18 kpl (8 %).
- Kaikkiin koiriin ystävällisesti suhtautuu USEIN 117 kpl (53%), AINA 46 kpl (21 %), JOSKUS 41 kpl (19 %), EI KOSKAAN 5 kpl (2 %).
- Omaa sukupuolta kohtaan aggressiivisia on EI KOSKAAN 101 kpl (46 %), JOSKUS 90 kpl (41 %), USEIN 21 kpl (10 %), AINA 4 kpl (2 %).
- Aggressiivinen kaikille koirille sukupuoleen katsomatta on: EI KOSKAAN 131 kpl (59 %), JOSKUS 78 kpl (35 %), USEIN 7 kpl (3 %), AINA 1 kpl. T
- Koiran luonnetta voi omistajan mielestä kuvailla seuraavilla sanoilla:

leikkisä	165 kpl
valpas	158 kpl
älykäs	152 kpl
sosiaalinen	150 kpl
rohkea	135 kpl
itsepäinen	130 kpl
rauhallinen	124 kpl
vilkas	109 kpl
pehmeä	88 kpl
herkkähaukkuinen	78 kpl
arka	38 kpl
kova	30 kpl
laiska	16 kpl
paukkuarka	38 kpl
epänormalin arka	9 kpl
epänormalin apaattinen	4 kpl
epänormalin aggressiivinen	2 kpl
ylivilkas	1 kpl

Jalostustarkastukset aloitettiin vuonna 2009 ja vuoden 2012 loppuun mennessä koiria oli tarkastettu 65. Tarkastuksen yhteydessä koirien luonnetta on arvioitu sen perusteella, miten koira tarkastustilanteessa käyttäytyy. Erillistä luonteen testausta ei jalostustarkastukseen kuulu. Jalostustarkastuksissa otetaan huomioon, että monet tarkastukseen tulevat koirat ovat kotikoiria, jotka eivät ole tottuneet vastaavanlaisiin tilanteisiin ja voivat siksi olla hieman "lukossa". Useimmat tarkastetut koirat ovat saaneet luonteesta merkinnän "tyypillinen"¹ (62/76 westietä 1/2014 saakka jalostustarkastetuista). Negatiivisia mainintoja luonteesta on 13 koiran kohdalla (5 x hermostunut, 3 x puuttuva temperamentti, 2 x hieman varautunut, 2 x ujo ja 1 x vaisu). Seitsemän koira on saanut erityisen "plus"-maininnan tyypillisen lisäksi – tällöin kyseessä ovat olleet tarkastuksen kuluessa poikkeuksellisen reippaat ja temperamenttiset koirat. Negatiivisia mainintoja ovat olleet:

- hieman hermostunut (tarkastus keskeytetty ulkoloisongelman vuoksi)
- tyypillinen, mutta tottumaton

¹ Westiekerhon omaan jalostustarkastukseen ei kuulu erillistä luonneosiota. "Tyypillinen"-merkinnän saa koira, joka antaa käsitellä itseään pöydällä omilla raajoillaan seisten, liikkuu tarkastustilassa reippaasti häntä pystyssä ja reagoi valppaana "piippileluun", ja joka ei osoita ulkomuodon tarkastuksen aikana merkkejä hermostuneisuudesta, arkuudesta tai aggressiivisuudesta.

- tilanteesta stressaantunut
- tyyppillinen, mutta hieman hermostunut tilanteessa
- ensin vaisu, käsiteltäessä reipastui
- kiltti, voisi olla enemmän temperamenttia,
- hermostunut (vieraan ihmisen mukana tarkastuksessa)
- hermostunut - Ei hyväksytty (myös muita syitä hylkäämiseen)
- hieman varautunut (tarkastuksen kuluessa rentoutui)
- käsiteltäessä tyyppillinen, mutta uroksen ryhti ja itsetietoisuus olivat muuten puutteelliset koko tarkastuksen ajan
- aluksi varautunut, vapautui pöydällä
- tyyppillinen tarkastuksessa, mutta omistajan mukaan arka (kirjattiin pöytäkirjaan)
- "helppo", saisi olla terävämpi, tottumaton
- alussa turhan ujo, reipastui käsittelyn myötä, hieman ujo, tottumaton.

Näyttelyarvosteluissa jonkin verran on esiintynyt mainintoja viitaten luonteeseen, kuten "saisi olla reippaampi", määrää ei ole tilastoitu. Toisaalta myös mainintoja hyvästä temperamentista näkee usein, näidenkään määrää ei ole erikseen tilastoitu. Westie on kauniin ulkomuotonsa sisällä kuitenkin terrieri, jolla on vahva itsetunto ja oma tahto. Toisaalta rotu on myös älykäs ja helposti oppiva, kunhan sopiva motivointikeino löytyy. Nämä luonteenpiirteet luovat haasteita koiran omistajalle.

Urosten "pullistelu" on sukupuolien välinen luonne-ero, mikä kuuluu rodun tyyppilliseen luonteeseen. Jonkin verran tämä näkyy myös ongelmina sosiaalisessa käyttäytymisessä urosten välillä, erityisesti kokemattomien omistajien kohdalla. Pääsääntöisesti westiet kuitenkin ovat sosiaalisia ja tulevat hyvin toimeen niin vieraiden koirien kuin ihmistenkin kanssa, mikä käy ilmi näyttelykäyttäytymisiä seuraavien ja paljon koiria tapaavien ihmisten puheista.

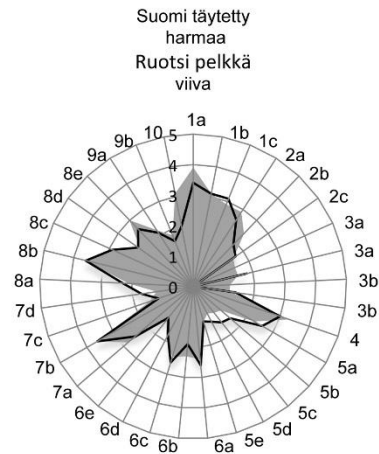
Virallisia MH-luonnekuvauksia on Suomessa järjestetty vuodesta 2009 alkaen. Westiekerho on järjestänyt MH-luonnekuvauksia vuodesta 2011 lähtien ja niitä on ollut viitenä (5) viikonloppuna. MH-kuvauksessa on 1.10.2013 mennessä käynyt yhteensä 40 valkoista länsiylämaanterrieriä (ja 7 westietä 6/2014 ja 2 westietä 9/2014, jotka eivät näy vielä näissä tilastoissa). MH-luonnekuvauksessa tuloksia ei pisteytetä kuten luonnetestissä, MH on joko suoritettu tai keskeytetty. Kaikki MH-kuvatut westiet ovat saaneet merkinnän suoritettu, yhdenkään kohdalla kuvausta ei ole vielä jouduttu keskeyttämään.

Taulukko 6: MH-luonnekuvaukset 2009-2018 Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Suoritettu	11 koiraa			7 koiraa	9 koiraa	7 koiraa	9 koiraa	23 koiraa		1 koira
Tuloksia	11			7	9	7	9	12		1

Suomen MH-luonnekuvaustuloksista on tehty keskiarvo, jota on verrattu Ruotsin vastaavaan keskiarvoon. Westieiden luonteet Suomessa ja Ruotsissa ovat aika lähellä toisiaan, tosin muutamassa kohdassa on eroja, esim. Suomen MH-kuvatut westiet keskimäärin kiinnostuvat laukauksista, mutta palaavat leikkiin/passiivisuuteen sen jälkeen ja Ruotsin MH-kuvatut westiet häiriintyvät laukauksista ja ovat sen jälkeen välipitämättömiä niistä. Samoin Ruotsissa kuvatut westiet eivät lähde saaliin taka-ajoon, kun taas Suomessa kuvatut westiet keskimäärin lähtevät saaliin taka-ajoon, mutta eivät tartu siihen kiinni.

	1a	1b	1c	2a/1	2b/1	2c/1	3a/1	3a/2	3b/1	3b/2	4	5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c	6d	6e	7a	7b	7c	7d	8a	8b	8c	8d	8e	9a	9b	10
Keskiarvo 40kpl	3,9	3,1	2,9	2,9	2,4	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2	3,3	2,3	1,2	1,1	1,0	1,2	2,4	2,3	2,4	1,9	1,4	2,8	3,6	1,5	1,2	2,1	3,6	2,9	2,1	3,0	2,2	1,8	3,1
Ruotsin keskiarvo 39kpl	3,4	3,1	3,1	2,6	1,9	1,7		1,8		1,4	3,0	2,6	1,6	1,5	1,3	1,2	2,6	1,9	2,6	1,8	1,3	2,5	3,6	1,2	1,7	2,3	3,6	2,9	2,2	2,6	2,1	1,6	2,0

Suomessa MH-luonnekuvatut westiet ovat saaneet alla olevan taulukon mukaisia tuloksia eri osa-alueista. Alin rivi, joka on hieman erillään, kertoo “yleisin arvo Suomen westieille” ko. Testiosiossa (tilastossa mukana myös 7 westietä, jotka on MH-luonnekuvattu 6/2014).

	Kontakti			Leikki 1				Takaa-ajot/Tarttuminen				Akt.	Etäläeikki					Yliätys					Ääniherkkyys				Aaveet					Leikki 2		Amm.
	1a	1b	1c	2a	2b	2c	3a1	3a2	3b1	3b2	4		5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c	6d	6e	7a	7b	7c	7d	8a	8b	8c	8d	8e	9a	9b	
1	0	1	1	6	6	31	34	37	38	40	0	7	41	45	46	45	11	13	13	27	35	9	3	35	40	12	1	17	26	13	20	25	12	
2	0	7	10	8	23	3	7	4	4	5	10	24	1	1	1	0	11	19	21	8	9	0	9	4	5	16	3	5	4	0	6	8	14	
3	6	26	29	18	14	13	3	1	4	2	19	12	5	0	0	0	21	7	6	7	2	34	7	5	2	19	20	5	8	4	12	13	5	
4	41	13	7	13	0	0	3	5	1	0	15	3	0	1	0	1	2	7	1	5	0	3	14	3	0	0	14	1	8	30	9	0	10	
5	0	0	0	2	4	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	1	2	1	6	0	1	1	14	0	0	0	9	19	1	0	0	1	6	
	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47
	4	3	3	3	2	1	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	3	2	2	1	1	3	5	1	1	3	3	5	1	4	1	1	2	

Westieille on tehty ihanneprofiili MH-luonnekuvausta varten vuonna 2014, mutta kuvattujen yksilöiden eri osa-alueiden tuloksia ei ole vielä tarkemmin analysoitu rodun populaatioon nähden pienen otannan vuoksi. Tarkemmin tuloksia kannattaa rotuna analysoida luonnekuvaajien ja luonetestaajien ohjeistuksen mukaan vasta, kun on noin 100 westietä on MH-luonnekuvattu. Eri yksilöiden MH-tuloksia voi käydä tarkastelemassa Suomen Kennelliiton JalostusNetistä.

Luonetesteissä on käynyt vuosien 2001-2018 välisenä aikana yhteensä 59 westietä:

Taulukko 7: Luonetestit 2001-2018 Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
LTE	5 tulosta	5 tulosta	3 tulosta	16 tulosta	5 tulosta	9 tulosta	2 tulosta	1 tulos	-	-	1 tulos
LTE0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LTE-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
LTE	3 tulosta	-	2 tulosta	2 tulosta	-	-	5 tulosta
LTE0	-	-	-	-	-	-	-
LTE-	-	-	-	-	-	-	-

Yhtään suoritusta ei ole keskeytetty eikä yksikään westie ole saanut tulosta '0'.

Luonetesteissä tulokset pisteytetään, mutta pelkkä pistemäärä ei vielä kerro koiran luonteesta ja pelkkää suurta tai pientä loppupistemäärää vertaamalla ei voida vielä sanoa koiran luonteesta “koko totuutta”, täytyy tarkastella miltä osa-alueilta pisteet ovat tulleet tai menneet “yli/ali”. Useilla testatuilla westieillä on luonetesteissä tullut kuitenkin esille rodulle ei toivottuja ominaisuuksia, esim. toimintakyky (eli rohkeus) on ollut pieni tai riittämätön, terävyys (eli miten nopeasti koira reagoi ja puolustaa itseään, ja ei kuitenkaan saisi olla jäljelle jäävää aggressiota) on tuloksissa ollut pieni terävyys ilman jäljelle jäävää aggressiota tai pieni terävyys jäljelle jäävin hyökkäyshaluin, kun rodulle suotavampaa olisi kohtuullinen terävyys ilman jäljelle jäävää aggressiota.

Westieille on tehty ihanneprofiili luonnetestiä varten, mutta testattujen yksilöiden eri osa-alueiden tuloksia ei ole vielä tarkemmin analysoitu rodun populaatioon nähden pienen otannan vuoksi. Tarkemmin tuloksia voidaan analysoida vasta, kun westieitä luonnetestataan lisää.

4.2.5. Käyttö- ja koeominaisuudet

Westieille ei rotuna ole anottu koeoikeuksia. Rotu on hyvin sosiaalinen ja se viihtyy hyvin ihmisten parissa ja tulee toimeen muiden koirien kanssa, onhan rotua aiemmin käytetty laumoina apuna metsästyksessä. Rodussa on edelleen paljon saalisviettisiä yksilöitä, vaikka westieitä ei enää käytetä metsästyksessä. Nykyisin westie on ennen kaikkea seurakoira ja lenkkikaveri, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti mm. agilityä, tokoa, koiratanssia ja metsästyskoirien jäljestämiskokeita. MeJässä on vuosilta 2008-2018 tuloksia 13 eri westieltä

Taulukko 8: MeJä-tulokset, voittajaluokka Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

VOI	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
VOI1								1 koira 1 tulos	1 koira 1 tulos		
VOI2							1 koira 1 tulos	1 koira 1 tulos	1 koira 2 tulosta		
VOI3											
VOI0								1 koira 2 tulosta			
VOI-											
Yhteensä koiria	0	0	0	0	0	0	1	3	3	0	0
Yhteensä tuloksia	0	0	0	0	0	0	1	4	4	0	0

Taulukko 9: MeJä-tulokset, avoin luokka Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

AVO	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
AVO1	2 koiraa 2 tulosta	2 koiraa 2 tulosta	1 koira 1 tulos					3 koiraa 4 tulosta	1 koira 2 tulosta	1 koira 1 tulos	
AVO2	2 koiraa 2 tulosta	3 koiraa 4 tulosta	1 koira 1 tulos						2 koiraa 2 tulosta	2 koiraa 2 tulosta	1 koira 1 tulos
AVO3	1 koira 2 tulosta	2 koiraa 2 tulosta		1 koira 1 tulos					2 koiraa 2 tulosta	2 koiraa 2 tulosta	1 koira 1 tulos
AVO0	2 koiraa 4 tulosta	3 koiraa 4 tulosta	1 koira 1 tulos				1 koira 1 tulos		2 koiraa 3 tulosta		
AVO-	1 koira 1 tulos	1 koira 1 tulos			1 koira 1 tulos						
Yhteensä koiria	8	11	3	1	1	0	1	3	7	5	2
Yhteensä tuloksia	11	13	3	1	1	0	1	4	9	5	2

Kaikki harrastemuodot (agility, toko, MeJä, koiratanssi, kaverikoira) soveltuvat westielle hyvin, sillä kaikissa näissä tarvitaan rodun luonteenpiirteitä: oppivainen, muiden koirien kanssa toimeentuleva ja ihmisystävällinen. Westieiden terrierimäistä ja rodun alkuperäistä luonnetta pyritään vaalimaan ja kasvattajia pyritään jatkossa informoimaan jalostuspareja valitessa pelkän ulkomuodon lisäksi myös kiinnittämään enemmän huomiota yksilöiden luonteesiin.

4.2.6. Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Koirat ovat aina yksilöitä ja molemmissa sukupuolissa esiintyy keskiarvosta poikkeavia yksilöitä suuntaan ja toiseen, mutta pääsääntöisesti kovin suuria eroja ei esiinny urosten ja narttujen välillä.

Urosten pullistelu kuuluu terrierin luonteeseen, eikä sitä haluta poistaa. Arkuutta esiintyy jonkin verran (määriä ei ole erikseen tilastoitu, arvio perustuu "mutu"-tuntumaan paljon koirien kanssa tekemisissä olevien ihmisten sanomana ja luonnetesti- ja MH-luonnekuvaustulosten perusteella), eikä arkoja tai flegmaattisia yksilöitä saa käyttää jalostukseen.

Nartuilla esiintyy jonkin verran hormonaalisia heittäilyjä luonteessa juoksujen molemmin puolin. Juoksujen välit ovat pääsääntöisesti normaalit, toki poikkeavuuksia esiintyy, mutta merkittävässä määrin niitä ei ole tullut esille. Nartut hoitavat myös pentunsa pääsääntöisesti itsenäisesti hyvin. Westieiden astutus hoituu yleensä luonnollisesti ja raskaudet sujuvat normaalisti. Yleensä urokset astuvat "oikea aikaisen" juoksuisen nartun luonnollisesti, mutta myös juoksuista nartusta välipitämättömiä uroksia tavataan.

Pitkäikäisyyden lisäksi westiet ovat myös yleensä virkeitä vielä vanhoilla päivillään. Korkeaan ikään liittyviä, dementian tyyppisiä käytöshäiriöitä on raportoitu vähän, ja muun tyyppiset käytöshäiriöt (esim. remmiräyhääminen) ennemminkin vähenevät kuin lisääntyvät iän myötä.

Tyypillisimpänä luonteen ongelmana tänä päivänä päivittäisessä käytöksessä pidetään arkuutta ja/tai luonteen pehmeyttä. Tällä hetkellä ei näistä kuitenkaan ole kerättyjä tilastoja. Kun luonnekuvattuja ja luonnetestattuja koiria on enemmän, saadaan asiasta tarkempaa tilastoa.

4.2.7. Yhteenvedo luonteesta

Rodussa on turhan paljon liian pehmeitä koiria, joilta puuttuu rotuun kuuluva ryhti ja tarmokkuus, mikä koiran vanhetessa helposti johtaa flegmaattisuuteen. Toisaalta on myös yksilöitä, joilta löytyy turhaakin kovuutta, koiria joiden kanssa omistajat eivät välttämättä pärjää. Liiallisen pehmeuden yleistymisen on kuitenkin rodussamme suurempi uhka.

Jonkin verran ongelmia aiheuttaa omistajien tottumattomuus pentujen kanssa. Esimerkiksi joillain omistajilla on tapana pennun "söpöyden" ja pienen koon vuoksi ottaa pentu syliin uusissa tilanteissa, mikä heikentää pennun kykyä kehittyä itsenäiseksi ja reippaaksi toimijaksi. Koska terrierin pitäisi reagoida nopeasti ja olla puolustushaluinen itseään ja laumaansa kohtaan, estää luonteen pehmeys ja pelokkuus tämän rodunomaisen toiminnan. Seurauksena koira voi alkaa reagoida turhan voimakkaasti normaaleihin ärsykkeisiin mm. haukkumisella.

Rodun jalostusyksilöiden valinnassa pitäisi kiinnittää huomiota molempien vanhempien luonteenominaisuuksiin, vahvistaa rodun tyypillisiä piirteitä sekä välttää yksilöitä, jotka ovat luonteeltaan arkoja/toimintakyvyttömiä/ flegmaattisia, joilta puuttuu kohtuullinen terävyys. Ääniherkkyyteen ja arkuuteen olisi myös hyvä kiinnittää huomiota, sillä ne ovat vahvasti periytyviä ominaisuuksia ja niihin ei ulkoisilla tekijöillä juurikaan voida vaikuttaa. Hyvä olisi myös vahvistaa rotuun kuuluvaa tasapainoista luonnetta ja vilkkautta.

4.3. TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Valkoinen länsiylämaanterrieri ei kuulu PEVISA-ohjelman rotuihin.

4.3.2. Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Allergiat ja iho-oireet ovat valkoisen länsiylämaanterrierin yleisin terveysongelma, ja tämä on myös yleisesti tiedostettu asia.

Rotujärjestö on kerännyt tietoa koirien silmätarkastustuloksista 1980-luvulta alkaen ja patella luksaatio -tutkimuksia on tehty 1990-luvulta alkaen. Koirien terveydentilaa ja lisääntymisongelmia on pyritty kartoittamaan lähettämällä kasvattajille pentuekyselykaavakkeet 1 vuoden ja 5 vuoden ikäisistä pentueista. Koirien terveydestä kerätään tietoa myös rotujärjestön internetsivuilla olevalla kyselylomakkeella, joka on koiranomistajien täytettävissä. Kaikkien terveystutkimusten koonnit julkaistaan rotujärjestön lehdessä vuosittain ja toiveena olisi saada siirrettyä kerätty tieto lähivuosiin sähköiseen muotoon, jolloin myös tiedon analysointi helpottuisi.

Westie Foundation of America on tehnyt vuosina 2000 ja 2005 kyselytutkimuksen westienomistajille ja heidän eläinlääkäreilleen. Tutkimuksessa westieillä esiintyvät sairaudet oli listattu esiintymistiheyden mukaan seuraavasti.

(Tietojemme mukaan uudempia vastaavia tutkimuksia ei ole tehty.)

Vuonna 2000 (1538 koiraa)

1. Atooppinen dermatiitti (15,5 %)
2. Aggressio (5,1 %)
3. Patellaluksaatio (4,0 %)
4. Kuivasilmä (2,7 %)
5. Legg-Perthes (1,7 %)
6. Kraniomandibulaarinen osteopatia (1,6 %)
7. Keuhkofibroosi (1,4 %)
8. Whiteshaker syndrooma, diabetes ja Addisonin tauti (lisämunuaisen vajaatoiminta) 1,3 %

Vuonna 2005 (2173 koiraa, joista kyselyhetkellä elossa 1836)

1. Atooppinen dermatiitti (19,6 %)
2. Patellaluksaatio (5,4 %)
3. Aggressio (3,8 %)
4. Kuivasilmä ja tulehduksellinen suolistosairaus (IBD) (2,9 %)
6. Legg Perthes (2,1 %)
7. Addisonin tauti (lisämunuaisen vajaatoiminta) (1,7 %)
8. Lymfooma (1,4 %)
9. White shaker syndrooma (1,3 %)

Tilanne Suomessa on melko samankaltainen, joskin populaatio Suomessa on niin pieni verrattuna amerikkalaistutkimukseen, että meillä listan häntäpäässä olevia sairauksia on rotuyhdistyksen tietoon tullut vain satunnaisia. Aggressiivisuutta ei Suomessa katsota terveysongelmiin kuuluvaksi. Aggressiivisuus on kulttuurisidonnainen käsite, eikä sitä Suomessa ole esiintynyt yksittäistapauksia enemmän.

IHOSAIRAUDET

Allergiat - atooppinen dermatiitti ja ruoka-aineallergiat

Allergiat ovat valkoisen länsiylämaan terrierin yleisin terveysongelma niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Koska iho-ongelmat ovat yleisiä ja perinnöllisiä, niihin tulisi kiinnittää huomiota paitsi kasvattajien myös rodun ulkomuototuomareiden.

Suurin osa (90 %) koirien allergisista iho-oireista on atopiaa, jossa koira reagoi hengitysteiden, ihon ja limakalvojen kautta tuleviin ympäristön allergeeneihin kuten siitepölyihin, eläinpölyyn, homeisiin tai varastopunkkeihin. Atopia on perinnöllisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva ihosairaus, jonka syntyyn vaikuttaa perimän lisäksi myös esim. elinympäristö ja olosuhteet.

Ruoka-aineallergia on atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista on ruoka-aineallergikkoja, ja tällöin koiralla on iho-oireiden lisäksi useimmiten myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivoja, ripulia). Ruoka-aineallergiat puhkeavat usein jo pentuna, alle 6 kk iässä. Tosin joskus allergia puhkeaa vasta vanhemmalla iällä. Moni ruoka-aineallerginen kärsii samanaikaisesti myös atopiasta. Oireet atopiassa ja ruoka-aineallergiassa ovat samantyyppisiä, eikä niitä oireiden perusteella voi erottaa toisistaan.

Atopiaoireet alkavat useimmiten 6 kk – 3 v iässä. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopia kuuluu immunologisiin eli vastustuskyvyn häiriöstä aiheutuviin sairauksiin. Atoopikkokoiran ihon sekä limakalvojen suojamekanismit ovat heikentyneet, jolloin iho läpäisee allergeeneja tavallista helpommin. Atopiassa on tyypillistä oireiden paheneminen ja helpottuminen kausittaisesti vuodenaikojen mukaan. Jos oireilu on alusta asti jatkuvaa, voidaan ruoka-aineallergia epäillä oireiden aiheuttajaksi.

Allerginen iho kutiaa, minkä vuoksi koira rapsuttaa, nakertaa ja nuolee ihoaan, mikä taas ärsyttää ihoa entisestään ja aiheuttaa ihotulehduksia. Turkki ohenee ja iho paksuuntuu, tummuu ja jopa kaljuuntuu. Tyypillisiä alueita ovat huulet, silmänympäristät, leuka, korvat, tassut, kainalot ja nivuset. Jatkuva kutina voi tehdä koirasta myös ärtyisän.

Allergian oireita:

- ihon kutina ja rapsuttelu
- tassujen nuoleminen ja nakertelu
- kuonon hierominen esim. lattiaan
- toistuvat korvatulehdukset
- ihon punoitus, paksuuntuminen, tummuminen ja rikkoutuminen

Ennen allergiadiagnoosia tulee sulkea pois muut mahdolliset kutinan aiheuttajat (mm. demodikoosi, ulkoloiset, kilpirauhasen vajaatoiminta). Sen jälkeen ruoka-aineallergian mahdollisuus testataan ns. eliminaatiodieetillä ja viimeisenä vidaan tehdä allergiatesti ympäristöperäisten allergeenien selvittämiseksi. Testinä käytetään joko ihotestiä tai allergian vasta-aineita etsitään verinäytteestä. Täysin luotettavaa allergiatestiä ei kuitenkaan vielä ole saatavilla.

Atopia on elinikäinen sairaus, jota ei voi parantaa, mutta jonka oireita voidaan helpottaa useilla menetelmillä. Tärkeintä on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. koiran toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Bakteeri- ja hiivatulehduksia voidaan hoitaa lääkityksin ja pesuin, tulehdusta ja kutinaa helpottaa esimerkiksi kortisonilla ja ihon toimintaa tukea ihonhoitotuotteilla ja ravintolisillä. Allergiatestin tulosten perusteella voidaan kokeilla myös siedätyshoitoa. Täytyy myös muistaa, että koira voi ajan kuluessa allergisoitua yhä uusille asioille.

Atooppista tai ruoka-aineallergioista kärsivää koira ei tule käyttää jalostukseen.

Malassezia dermatiitti

Malassezia -hiivasientä esiintyy normaalilla iholla pieniä määriä. Vastustuskyvyltään puutteellisella iholla Malassezia pääsee lisääntymään ja hiivan ylikasvu aiheuttaa ihotulehduksen. Ylikasvu esiintyy usein atopian yhteydessä (puolella hiivaongelmallisista on atopiatausta), joten westie on yksi tyypillisistä roduista, jotka kärsivät Malassezia dermatiitista. Hiivan ylikasvu esiintyy myös esim. bakteeritulehdusten yhteydessä antibiootihoidon seurauksena, endokriinisissa sairauksissa (hypotyreoosi) ja liiallisen kosteuden vuoksi. Oireina on voimakasta kutinaa, ihon punoitusta ja tummumista, hilseilyä, karvattomuutta, kynsien värjäytymistä, eltaantunut haju sekä vahamainen korvatulehdus ja ihoerite. Tyypillisiä hiivakohtia ovat suupielet, korvat, varpaat, kaula, nivuset ja kainalot. Hoitona ovat koiran pesu lääkeshampoolla, paikallisvoiteet ja tarvittaessa lääkitys suun kautta. Kortisoni tehoa huonosti hiivasta aiheutuvaan kutinaan ja kortisonihoito esim. atopian yhteydessä voi jopa pahentaa hiivaongelmaa. Pitkät karvat mm. tassunpohjissa keräävät kosteutta ja altistavat hiivakasvulle, joten huolellinen turkin hoito on tästäkin syystä tärkeää.

Demodikoosi

Sikaripunkki (karvatuppipunkki, demodikoosi) on koiran ihon sisällä karvatupessa elävä loinen. Pieniä määriä sikaripunkkia esiintyy myös terveillä koirilla. Sitä, miksi demodikoosi puhkeaa kliiniseksi sairaudeksi joillakin yksilöillä, ei tiedetä. Mahdollisesti syynä on perinnöllinen immuunijärjestelmän häiriö. Valkoinen länsiylämaanterrieri mainitaan yhtenä roduista, joilla on perinnöllistä alttiutta yleistyneeseen demodikoosiin.

Sikaripunkki tarttuu emolta pennulle pennun ensimmäisten elinpäivien aikana, myöhemmin tauti ei enää tartu. Tyypillisesti sairaus puhkeaa nuorilla koirilla (3 - 18 kk iässä). Aikuisiällä jokin muu sairaus kuten Cushing, hypotyreoosi, diabetes, sisäloiset tai kortisonilääkitys voi laukaista sairauden. Sikaripunkin aiheuttamia iho-oireita ovat mm. karvanlähtö, punoitus, hilseily, ihon tummuminen ja tulehdukset. Sikaripunkki löytyy yleensä helposti iholta otetuista raapenäytteistä. Sairaus voidaan jakaa kolmeen päätyyppiin:

Paikallinen demodikoosi

Paikalliset, pienet ihomuutokset yleensä pään alueella tai raajoissa. Tautia esiintyy melko yleisesti alle vuoden ikäisillä koirilla, eikä sitä pidetä perinnöllisenä. Useimmiten tauti paranee itsestään ilman hoitoa 1-2 kuukaudessa.

Yleistynyt demodikoosi

Noin 10 %:lla sairastuneista paikallinen demodikoosi etenee ja leviää yleistyneeksi demodikoosiksi. Tällöin esiintyy ympäri kehoa levinneitä ihottuma-alueita ja vakavimmissa tapauksissa myös yleisoireita (väsymys, kuume, ruokahaluttomuus, imusolmukkeiden suurentuminen, verenmyrkytys ja jopa kuolema). Tämä tautimuoto vaatii aggressiivista hoitoa ja ennuste on varauksellinen. Taipumus kehittää yleistynyt demodikoosi on vahvasti perinnöllistä.

Pododemodikoosi

Pododemodikoosi on yleistyneen demodikoosin muoto, jossa sikaripunkkia esiintyy paikallisesti tassuissa. Tassut turpoavat, punoittavat, tulehtuvat ja ovat kipeät. Hoitovaste on huono pododemodikoosissa.

Koska demodikoosi leviää emältä pennuille, ei sairaita narttuja tule käyttää jalostukseen.

LUUSTOVIAT JA -SAIRAUDET

Patellaluksaatio

Patella luksaatioissa polvilumpio luiskahtaa pois reisiluun telaurasta. Takaraajan rakenneviat, kuten suorat polvikulmaukset tai taipuvat kintereet altistavat luksaatiolle, mistä syystä vikaa esiintyy melko yleisesti roduilla, joilla on niukat takakulmaukset. Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti).

Patellaluksaatio jaetaan vakavuuden perusteella neljään asteeseen. Ensimmäisen asteen patellaluksaatioissa polvinivel on rakenteeltaan lähes normaali ja tällaiset ovat usein oireettomia. Lievissä rakennevioissa polven tukikudokset riittävät pitämään polvilumpion paikallaan melko pitkään ja usein oireilu alkaakin vasta jonkin tapaturman jälkeen. Tällöin erehdytään pitämään vikaa vammasta johtuvana, vaikka kyseessä on synnynnäinen rakennevika. '

Vakavampiasteisissa luksaatioissa koiralla on selviä liikkumisvaikeuksia. Koira voi välttää painon laittamista jalalle, se voi ontua tai jättää askelia väliin. Jos koiralla on molemmissa jaloissa vakavampi aste, koira voi liikkua loikkien ja hypähdellen ja selkä köyryssä. Lievässä oireilussa hoidoksi riittää usein lepo ja kipulääkitys. Vaikeammat luksaatiot on hoidettava kirurgisesti. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Jalostukseen käytetyt valkoiset länsiylämaan terrierit on pääsääntöisesti tutkittu useiden vuosien ajan. Suurin osa tutkituista on ollut terveitä tai korkeintaan astetta 1. Kun koiria on tutkittu enemmän, myös muita kuin arvon 0 saaneita koiria on tullut esiin enemmän. Tutkittujen koirien määrä suhteessa populaation kokoon on kuitenkin pieni, ja kokonaiskuvan saamiseksi myös kotikoiria tulisi tutkia enemmän. Patellaluksaatio voi myös pahentua iän myötä eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen. Tästä syystä myös westiellä suositellaan Kennelliiton yleisen suosituksen mukaisesti, että vuoden ikäisenä annettu polvitutkimustulos ei ole lopullinen, vaan tulee uusia koiran täytettyä 3 vuotta. Vika on polygeenisesti periytyvä. Geenit altistavat sairaudelle ja ympäristö muokkaa ominaisuutta perimän asettamien rajojen puitteissa.

Mikäli 1/0 tai 1/1 -polvista yksilöä käytetään siitokseen, tulee toisella vanhemmalla olla 0/0 polvet. Koiraa, jolla on huonommat, kuin 1 asteen polvet ei tule käyttää siitokseen.

Taulukko 10. POLVINIVELTILASTO 1999–2016 syntymävuoden mukaan Lähde: KoiraNet jalostustietojärjestelmä

Vuosi	Syntyneitä	0 (kpl)		1 (kpl)		2 (kpl)		3 (kpl)		4 (kpl)		Tutkittuja
			%		%		%		%		%	
1999	224	43	93 %	3	7 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	21 %
2000	251	63	90 %	7	10 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	28 %
2001	253	61	97 %	1	2 %	1	2 %	0	0 %	0	0 %	25 %
2002	288	53	90 %	5	8 %	1	2 %	0	0 %	0	0 %	20 %
2003	356	82	91 %	6	7 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	25 %
2004	386	101	94 %	6	6 %	0	0 %	1	1 %	0	0 %	28 %
2005	395	109	96 %	5	4 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	29 %
2006	544	133	96 %	5	4 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %	25 %
2007	605	144	94 %	10	6 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	25 %
2008	618	123	90 %	5	4 %	6	4 %	1	1 %	1	1 %	21 %
2009	564	129	95 %	4	3 %	3	2 %	0	0 %	0	0 %	23 %
2010	565	126	93 %	8	6 %	2	1 %	0	0 %	0	0 %	22 %
2011	464	101	96 %	2	2 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	23 %
2012	478	98	92 %	7	7 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	22 %
2013	357	92	93 %	4	4 %	2	2 %	1	1 %	0	0 %	28 %
2014	360	62	90 %	6	9 %	0	0 %	1	1 %	0	0 %	19 %
2015	322	66	99 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	21 %
2016	299	57	95 %	3	5 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	18 %
Yhteensä	7334	1638	93 %	88	5 %	19	1 %	7	0 %	1	0 %	24 %

Legg-Perthes

Legg-Perthes on erityisesti pienien koirarotujen perinnöllinen sairaus. Taudissa reisiluun pään verenkierto häiriytyy, mikä aiheuttaa luun kuolioitumista. Koira alkaa oireilla 4 -11 kuukauden iässä ontumalla takajalkaa. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Useimmiten sairaus ilmenee vain toisessa lonkkanivelessä, mutta molemminpuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalan lihakset alkavat surkastua käyttämättömyyden vuoksi.

Legg-Perthesin hoito on kirurginen, joko reisiluun pään ja kaulan poisto tai keinonivelen asennus. Leikkauksen jälkeinen kuntoutus on tärkeää jalan palautumiseksi normaaliin toimintaan, mutta toivuttuaan leikkauksesta koira voi useimmiten elää

normaalia elämää. Hoitamattomaan niveleen kehittyvä nivelrikko ja koira jää pysyvästi ontuvaksi ja kivuliaaksi.

Sairaus on perinnöllinen. Periytymismekanismia westieillä ei vielä tunneta, mutta sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistyvästi ainakin manchesterinterriereillä, yorkshirenterriereillä, kääpiövillakoirilla, kääpiöpinsereillä ja mopseilla. Sairautta esiintyy westieillä maassamme muutamia tapauksia vuosittain. Sairauden periytymistä westieillä tutkitaan tällä hetkellä ainakin USA:ssa.

Legg-Perthekseen sairastunutta koiraa ei tule käyttää jalostukseen, eikä sairaan jälkeläisen tuottanutta yhdistelmää tule toistaa.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Rodulla esiintyy myös lonkkanivelen kasvuhäiriötä ja siitä aiheutuvaa nivelrikkoa. Vuosina 1993 – 2013 rekisteröidyistä koirista virallinen lonkkakuvaustulos on 44 westieillä (1 % rekisteröidyistä). Näistä tulos A on 10 koiralla (23 %), tulos B 17 koiralla (39 %), tulos C 10 koiralla (23 %), tulos D 5 koiralla (11 %) ja tulos E 2 koiralla (5 %). Kennelliiton koirarekisteriohjeen mukaan E-lonkkaista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Kraniomandibulaarinen osteopatia

Kraniomandibulaarista osteopatiaa (CMO) esiintyy lähes yksinomaan westieillä ja lähisukulaisilla skotlanninterriereillä ja cairnterriereillä, näistä westieillä tauti on selvästi yleisempi kuin sukulaisroduillaan.

CMO on alaleuan sairaus, johon liittyy kuumetta ja kipua. Sairaus havaitaan yleensä 4-7, harvemmin 8-9 kuukauden iässä pennun osoittaessa haluttomuutta pureskeluun. Muutaman päivän välein esiintyvien kipu- ja kuumekohtausten aikana pennun on vaikea syödä, mikä vaikuttaa koiran koko kehitykseen. Leukaan muodostuu ylimääräistä kudosta, joka edetessään tuntuu kyhmyinä. Sairauden vakavuus myös vaihtelee yksilöllisesti. Sairautta hoidetaan oireenmukaisesti kortisoni- ja antibioottivalmisteilla. Yleensä koira paranee 4-10 kuukaudessa.

Valkoisella länsiylämaaninterrierillä CMO on Suomessa melko harvinainen, kaiken kaikkiaan jalostustoimikunnan tietoon on tullut alle 20 tapausta. CMO on kuitenkin nimenomaan westielle rotutyypillinen sairaus ja esim. USA:ssa tauti on melko suuri ongelma. Yhdistys on osallistunut professori Hannes Lohen tutkimukseen, jossa on tunnistettu westieillä CMO:lle altistava geenimuoto. On olemassa geenitesti, jolla voidaan tutkia, onko koiralla taudille altistava geeni.

Koiraa, jolla on todettu CMO ei tule käyttää siitokseen, eikä sairaan jälkeläisen tuottanutta yhdistelmää tule toistaa.

Purentaviat ja hammaspuutokset

Valkoisella länsiylämaaninterrierillä tulee olla leikkaava saksipurenta. Rodussa esiintyy ylä-, ala- ja tasapurentoja sekä kulmahampaiden virheasentoja. Lievät purentaviat ovat yleensä kosmeettisia, mutta vaikeimmat purentaviat, esim. alakulmahampaiden purentuminen kitalakeen, vaativat eläinlääkärin hoitoa. Tiukat purentat eivät ole rodussa iso ongelma, mutta koska kapeita leukoja esiintyy enenevässä määrin, riski niiden lisääntymiseen on. Purentaviat ovat perinnöllisiä, mutta periytymismekanismia ei tunneta.

Rodulla esiintyy paljon hammaspuutoksia. Etenkin välihampaita (premolaarit) puuttuu useimmilta koirilta, monilta useitakin. Hammaspuutokset ovat selvästi perinnöllisiä, mutta periytymistapaa ei vielä tunneta. Mahdollisesti yhtäaikainen pyrkimys jalostuksessa lyhyehköön kuonoon ja koiran kokoon nähden suuriin hampaisiin on edesauttanut hammaspuutosten lisääntymistä. Tällä hetkellä kuitenkin esiintyy paljon pitkiä kuonoja aivan liian pieniä hampaita. Vaikka useammankään hampaan puuttuminen ei yleensä pahemmin haittaa koiraa itseään, tulisi hammaspuutoksiin silti kiinnittää enemmän huomiota siitospareja valitessa. Välihammaspuutosten lisäksi esiintyy melko paljon myös poskihammaspuutoksia ja jopa etuhampaiden puutoksia tulee toisinaan vastaan.

Siitokseen ei tule käyttää koiraa, jolta puuttuu useampi kuin yksi etuhammas tai jolla on kapea alaleuka ja kulmahampaiden virheasento. Välihammaspuutoksille ei haluta asettaa enimmäismäärää jalostukseen käytettäville yksilöille, mutta ei ole järkevää yhdistää kahta koiraa, joilta molemmilta puuttuu lukuisia välihampaita.

Häntämutka

Synnynnäiset häntämutkat vaihtelevat selvistä koukuista pieniin, sormin tunnistettaviin nystyröihin. Häntämutka on häntänikaman kasvuhäiriö, joka nykykäsitteiden mukaan liittyy luun muodostuksen häiriöön. Koiralla, jolla on synnynnäinen häntämutka, voidaan joskus todeta myös muita luun muodostuksen häiriöitä, kuten alaleuan surkastumista, selkärangan nikamamuutoksia tai nivelten kasvuhäiriöitä. Suomalaisilla westieillä häntämutkia esiintyy jonkin verran.

Koiraa, jolla on häntämutka, ei tule käyttää siitokseen.

Välimuotoiset selkänikamat

Välimuotoinen lanne-ristinikama on nikama, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Epämuodostuma on

synnynnäinen ja perinnöllinen, mutta sen periytymismekanismeja ei vielä tunneta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen. Lannenikamien määrä voi myös olla poikkeava, nikamia voi olla yksi liikaa tai liian vähän. Välimuotoinen nikama altistaa lanne-ristiluuliitosalueen rappeutumalle, mikä voi aiheuttaa takaselän kipuja ja jopa takajalkojen halvausoireita. Westieillä on viime vuosina raportoitu muutama tapaus selkänikamamuutoksista.

SILMÄSAIRAUDET

Suomessa siitokseen käytettävien westieiden silmiä on tutkittu jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan. Vanhimmat tutkimukset ovat kuitenkin epävirallisia puuttuvien tunnistusmerkintöjen vuoksi. Vuosina 2010 - 2012 rekisteröitiin yhteensä 376 westiepentuetta ja näistä 316 pentueen (84 % pentueista) molemmat vanhemmat oli silmätarkastettu.

Kuivasilmäisyys

Kuivasilmäisyydessä (keratokonjunktivitis sicca) kyynelneesten erityis heikkenee aiheuttaen silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja ajan kanssa jopa näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvon samentuessa. Useimmiten kuivasilmäisyyden taustalla on immunitetiivijärjestelmän häiriöön liittyvä autoimmuunisairaus, eikä sen periytymismekanismeja tunneta. Myös aineenvaihduntasairaudet, toksiinit, tietyt lääkeaineet, kyynelrauhanen hermotuksen häiriöt tai trauma voivat aiheuttaa kyynelneesten tuotannon heikkenemistä. Kuivasilmäisyys on yleinen sairaus; jopa 10 % koirista saattaa kärsiä jonkin asteisesta kyynelneesten tuotannon heikkenemisestä. Kuivasilmäisyyttä esiintyy erityisesti pienillä roduilla, joilla on suuret ja ulkonevat silmät. Westie on kuitenkin yksi sairauden tyypiroduista. Sairaus alkaa westieillä yleensä 4-7 -vuotiaana ja sitä esiintyy enemmän nartuilla kuin uroksilla.

Alussa oireena on sidekalvon punoitusta ja silmän rähimistä. Rähmä on paksua, sitkeää ja silmän pintaan tarttuvaa. Koira siristelee, räpyttelee ja hankaa silmiä, koska silmät kutiavat ja ovat kipeät. Silmien kuivuus ja hankausärsytys altistavat sarveiskalvon haavoille ja tulehduksille, jolloin koira hankaa silmää entistä enemmän. Pitkään jatkuneessa ärsytyksessä sarveiskalvon pinta paksuntuu ja samenee, mikä heikentää näkökykyä. Diagnoosi tehdään mittaamalla kyynelneesten tuotto nk. Schirmerin kyyneltestillä. Normaaliarvo on 15-25 mm /min. Tulos 11-15 mm / min on alkava tai lievä kuivasilmäisyys. Tulos 6-10 mm/min on keskivaikea kuivasilmäisyys ja alle 6 mm/ min on vakava kuivasilmäisyydellä. Hoitoon käytetään kyynelneesten tuotantoa lisääviä lääkkeitä, kostutustippoja ja tarvittaessa leikkauksella voidaan ohjata sylkirauhanen laskemaan silmään. Vakavasta kuivasilmäisyydestä kärsivien koirien hoito on ainakin aluksi työlästä. Lääkkeitä joudutaan käyttämään useita kertoja päivässä ja usein montaa lääkettä samanaikaisesti usean viikon ajan, ennen kuin tuloksia on odotettavissa. Yleensä 2 kk sisällä todetaan onko lääkkeitä tehoa vai ei. Useimmiten lääkitystä joudutaan jatkamaan koko koiran eliniän.

Koska sairaus puhkeaa yleensä hieman vanhempana, on yksilöä valitettavasti voitu jo käyttää jalostukseen. Kuivasilmäistä yksilöä ei kuitenkaan tietoisesti tule käyttää siitokseen.

Perinnöllinen harmaakaihi

Katarakta eli perinnöllinen harmaakaihi on valoa läpäisemätön tiivistymä silmän linssissä. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmänsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa.

Kaihi voi olla synnynnäinen (juveniili katarakta), jolloin se voidaan havaita jo alle 8-viikkoisena tai "hankittu", eli myöhemmin ilmaantuva, jolloin se voi tulla esiin missä iässä tahansa. Perinnöllisen harmaakaihin lisäksi hankittuja kaihimuutoksia voivat aiheuttaa myös esim. vanhuus, diabetes ja traumat (esim. kissan kynnen raapaisu). Tavallisin periytymismalli eri roduilla on resessiivinen, sukupuolesta riippumaton, mikä tarkoittaa sitä, että sairas koira on saanut viallisen geenin molemmilta vanhemmiltaan eikä koiran sukupuoli vaikuta sairastumiseen. Vain toiselta vanhemmalta saatuna viallinen geeni tekee koirasta kaihin kantajan, mutta koira ei itse sairastu. Periytymismallia westieillä ei ole varmistettu. Kaihi itsessään ei aiheuta kipua, mutta pitkälle kehittyneeseen kaihiin liittyy usein silmän tulehdustiloja, jotka ovat kivuliaita ja vaativat hoitoa. Kaihi on mahdollista hoitaa leikkauksella.

Vuosittain westieillä todetaan tutkituista yksilöistä muutamia kaihitapauksia, myös synnynnäistä muotoa (juveniili katarakta) sairastavia koiria on tavattu.

Katarakta sairastavaa koiraa ei tule käyttää siitokseen.

Kataraktaan liittyvät Y-suturat

Linssi muodostuu koko koiran eliniän kasvamalla laidoilta keskelle päin. Laidalta keskelle kulkeutuvat solut kohtaavat keskellä linssiä Y-muotoisissa saumakohtissa eli suturoissa. Tiivistymät Y-suturoissa annetaan anteeksi

silmätarkastuksessa, koska niiden esiintymistä on seurattu pidemmän aikaa ja ne näyttävät harvoin etenevän. Jalostuksessa ei kahta Y-suturaista koira silti suositella yhdistettäväksi, jottei aiheuteta pahenevia muutoksia jälkipolvilla. Tällä hetkellä Y-suturamuutokset eivät kuitenkaan näy Suomen Kennelliiton KoiraNet jalostustietojärjestelmässä.

Westieillä on otettu käyttöön 2009 hyväksytyssä Jalostuksen tavoiteohjelmassa suositus silmätarkastuksen uusimisesta koiran täytettyä 5 vuotta (suositus muutettiin myöhemmin muotoon "ei saa olla 5 vuotta vanhempi tutkimustulos"). Tällä pyritään selvittämään, etenevätkö nuorena havaitut Y-suturamuutokset ja muut kaihimuutokset westieillä. Toistaiseksi uusintatutkimuksia on vielä liian vähän, jotta niistä voitaisiin tehdä johtopäätöksiä.

Retinan dysplasia

Verkkokalvon kehityshäiriö, jossa verkkokalvo liikakasvun vuoksi poimuuntuu ja voi repeillä. Verkkokalvon muutokset jaetaan kolmeen muotoon.

- 1) Multifokaali RD (mRD), jossa verkkokalvolla on yksittäisiä poimuja (useimmiten 1-5 poimua), jotka eivät vaikuta koiran näkökykyyn. Muutokset eivät yleensä etene iän myötä, vaan voivat jopa vähentyä.
- 2) Geograafinen RD (gRD), jossa muutokset ovat suurempia ja näkökyky heikentynyt. Muuntunut alue voi myös iän myötä rappeutua enemmän.
- 3) Totaali RD (tRD), jossa verkkokalvo kokonaan irronnut ja koira on synnynnäisesti sokea.

Retinan dysplasia voi aiheuttaa silmään myös kaihin, silmän sisäistä verenvuotoa tai silmänpaineen nousua (glaukooma). Verkkokalvon dysplasian on todettu usealla rodulla periytyvän väistävasti (eli viallinen geeni on saatu molemmilta vanhemmilta, jotka ovat taudin kantajia), mutta periytymismalli westieillä ei ole tiedossa. Vielä ei ole riittävästi tietoa siitä, periytyvätkö eri muodot yhdessä, eli altistaako koiran mRD muutos sen jälkeläiset vakavammille taudin muodoille.

Koira, jolla on mRD voidaan käyttää siitokseen, kunhan siitokumppanilla ei ole retinan dysplasiamuutoksia. Koira, jolla on todettu gRD tai tRD ei tule käyttää jalostukseen.

Persistoiva pupillaarimembraani

Persistoiva pupillaarimembraani (PPM) on synnynnäinen ja perinnölliseksi oletettu silmän kehityshäiriö, jossa sikiökautinen silmän linssiä ruokkiva verisuoniverkko (pupillaarimembraani) ei häviä normaalisti syntymän aikoihin tai muutaman kuukauden ikään mennessä. Sairaus ei lievemmissä muodoissa haittaa yksilöä. PPM muutokset eivät häviä koskaan, mutta eivät pahenekaan. Periytymismalli westieillä ei ole tiedossa.

Pelkästään iiriksessä olevat jäänteet (iris-iris muutos) ovat tavallisia (normaali löydös) ja koira voi käyttää siitokseen, kunhan jalostuskumppanilla ei ole PPM-muutoksia.

Punkta atresia (kyynelkanavan aukon puuttuminen)

Kyynelneeste kulkee silmästä kyynelkanavaa pitkin nenäonteloon. Joskus limakalvo sulkee kyynelkanavan suuaukon yläluomessa ja/tai alaluomessa. Yläluomen aukon puuttuminen ei yleensä aiheuta oireita, mutta alaluomen aukon puuttuminen aiheuttaa usein lisääntynyttä kyynelvuotoa, mikä huomataan tyypillisinä punaisina juovina silmien alla. Mikäli koira ei oireile, ei tilanteeseen tarvitse puuttua. Jos silmävuoto on haitallisen runsasta, voidaan kyynelkanavan aukot avata kirurgisesti. Silmätarkastuksissa on vasta viime vuosina alettu merkitä puutteelliset kyynelkanavan aukot ja muutamia tapauksia on westieilläkin jo tarkastuksissa tullut ilmi.

Taulukko 11. SILMÄTUTKIMUSTILASTO 2004–2016 syntymävuoden mukaan. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

VUOSI	SYNTYNEITÄ	TUTKITTU (kpl)	TUTKITTU %	TERVEITÄ (kpl)	TERVEITÄ %
2004	386	117	30	108	92
2005	395	119	30	106	89
2006	544	153	28	134	88
2007	605	162	27	150	93
2008	618	139	22	130	94

2009	564	153	27	136	89
2010	565	145	26	130	90
2011	464	111	24	101	91
2012	478	115	24	99	86
2013	357	99	28	95	96
2014	360	70	19	59	84
2015	322	70	22	67	96
2016	299	55	18	49	89
YHTEENSÄ	5957	1508		1364	

Taulukko 12: Silmätutkimustilasto, 2004-2018 syntyneet. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terkeitä	Terkeitä %
2004	386	117	30%	108	92%
2005	395	119	30%	106	89%
2006	544	153	28%	134	88%
2007	605	162	27%	150	93%
2008	620	139	22%	130	94%
2009	566	153	27%	136	89%
2010	566	145	26%	130	90%
2011	464	111	24%	101	91%
2012	478	115	24%	99	86%
2013	357	99	28%	95	96%
2014	360	71	20%	60	85%
2015	322	70	22%	67	96%
2016	300	58	19%	52	90%
2017	250				

Taulukko 13. Diagnoosit Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.	Esiintymiä
Caruncular trichiasis, todettu	2
Distichiasis, todettu	15
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1348
Ektooppinen cilia, todettu	1
Kaihin laajuus, kohtalainen	6
Kaihin laajuus, laaja	3
Kaihin laajuus, lievä	22
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	38
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, todettu	6
Kortikaalinen katarakta, epäilyttävä	10
Kortikaalinen katarakta, todettu	26
Lasiaisen rappeuma, epäilyttävä	1
Linssin etuosan saumalinjan katarakta, todettu	2
Muu verkkokalvon sairaus, epäilyttävä	1
Muu vähämerkityksellinen kaihi, todettu	19
Nukleaarinen katarakta, todettu	5
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	3
PHTVL/PHPV, sairauden aste 2 - 6	1
Posterior polaarinen katarakta, epäilyttävä	2
Posterior polaarinen katarakta, todettu	9
PPM, diagnoosi avoin	27
PPM, iris-iris, todettu	3
PPM, iris-linssi, diagnoosi avoin	1
PPM, iris-linssi, todettu	1
Punktaatti katarakta, epäilyttävä	2
Punktaatti katarakta, todettu	3
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	8
RD, diagnoosi avoin	2
RD, geograafinen, diagnoosi avoin	1
RD, geograafinen, todettu	1
RD, multifokaali, todettu	46
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	4
Silmämuutosten vakavuus, lievä	17
Synnyynnäinen katarakta, diagnoosi avoin	1
Synnyynnäinen katarakta, todettu	5
Trichiasis, todettu	3

MUITA WESTIEILLÄ ESIINTYVIÄ SAIRAUKSIA JA VIKOJA

Piilokiveksisyys

Kivekset kehittyvät sikiöaikana vatsaontelossa ja laskeutuvat nivuskanavaa pitkin kivespussiin syntymän jälkeen. Piilokiveksisyydellä eli kryptorkismillä tarkoitetaan sitä, että toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet vatsaonteloon tai matkan varrelle nivuskanavaan. Usein kivekset ovat laskeutuneet jo luovutusiässä, mutta laskeutuminen voi kestää kauemminkin, eikä lopullista diagnoosia piilokiveksisyydestä tehdä ennen 6 kuukauden ikää. Kivesten laskeutuminen ruumiinontelon ulkopuolelle on välttämätöntä, koska siittiötuotanto edellyttää ruumiinlämpöä alemmaa lämpötilaa. Liian korkean lämpötilan vuoksi laskeutumatta jäänyt kives ei tuota elinkykyisiä siittiöitä ja altistuu myös kiveskasvaimille, joita esiintyy piilokiveksissä yli 10 kertaa useammin kuin normaalisti laskeutuneissa kiveksissä. Piilokiveksisyys on valkoisella länsiylämaanteriorierillä kaikkialla maailmassa yleinen perinnöllinen vika. Tarkkaa periytymismallia ei tunneta. Kivesvikaisuus periytyy sekä isän että emän kautta.

Piilokiveksistä koiraa ei saa käyttää jalostukseen

Napatyrä

Napatyrä johtuu navan seudun vatsan seinämän puutteellisesta sulkeutumisesta. Napatyrä huomataan muutaman viikon ikäisellä pennulla pehmeänä pattina navan kohdalla. Pieni napatyrä, joka sisältää vain rasvaa, ei vaadi yleensä hoitoa. Lievä napatyrä voi myös korjaantua itsestään pennun kasvaessa. Napatyrä voi olla myös suurempi ja sisältää suolen osia. Napatyrää pidetään perinnöllisenä vikana.

Koiraa, jolla on leikkaushoitoa vaatinut napatyrä, ei tule käyttää siitokseen.

Nivustyrä

Yleensä tyrä tuntuu jo pentuna, mutta saattaa pahentua tai tulla selvemmin esille esim. nartun tiineyden aikana. Sekä uroksilla että nartuilla on kummassakin nivuksessa syvä, kapea nivuskanava. Jos aukko on jäänyt kehityksen aikana liian suureksi, voi jokin suolen mutka luiskahtaa kanavan liian suuresta aukosta, nartuilla joskus myös osa toista kohdunsarvea. Silloin nivuksessa tuntuu pehmeä aristamaton patti. Tyrän sisältö saadaan työnnettyä takaisin vatsaonteloon, mutta se pullahtaa helposti takaisin. Nivustyrän hoito on leikkaus. Uroskoiralla voi joskus tyräpussissa olla myös kives, jolloin se on syytä poistaa leikkauksen yhteydessä. Joissain tapauksissa nivustyrä voi itse kuroutua umpeen. Periytymismalli on selvittämättä, mutta nivustyrä on selvästi perinnöllinen. Leikattu tyrä ei vaikuta koiran elämään.

Koiraa, jolla on leikattu nivustyrä ei tule käyttää jalostukseen.

Keuhkofibroosi

Idiopaattinen keuhkofibroosi (IPF) on keuhkojen sidekudostumisesta johtuva sairaus, jota esiintyy valkoisilla länsiylämaanterioriereillä muita rotuja enemmän. Sairauden kehittymiseen johtavat tekijät tunnetaan toistaiseksi puutteellisesti. Keuhkofibroosi on sairaus, jossa keuhkojen keuhkokudos tuntemattomasta syystä korvautuu vähitellen arpikudoksella (sidekudostuu). Sidekudostuminen aiheuttaa hapetuksen heikkenemistä, mikä ärsyttää hengitysteitä ja aiheuttaa yskää. Oireet alkavat noin 9 vuoden iässä ja ilmenevät aluksi väsymisenä, rasituksen sietokyvyn heikkenemisenä ja yskimisenä rasituksessa. Myöhemmin yskä, hengitysvaikeudet ja läähätys vaivaavat myös levossa. Oireet eivät ole yksinomaan keuhkofibroosiin liittyviä, vaan muutkin sairaudet aiheuttavat samankaltaisia oireita.

Keuhkofibroosiin ei ole parantavaa hoitoa. Oireita voidaan helpottaa lääkityksellä, mutta silti keskimääräinen ennuste eliniälle taudin diagnoosin jälkeen on noin yksi vuosi. Keuhkofibroosia esiintyy lähes yksinomaan westieillä. Suomessa on viime vuosina löydetty useita tapauksia. Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa on tehty keuhkofibroosista westieillä kaksi väitöskirjaa: ELT Liisa Lilja-Maula 2014 ja ELT Henna Laurila 2015. Idiopaattinen keuhkofibroosi kuuluu myös Hannes Lohen tutkimusprojekteihin.

White-Shaker -syndrooma

White shaker -syndrooma (kortikosteroidiresponsiivinen tärinäsyndrooma) on lievä pikkuaivojen tulehdussairaus. Sairaus ilmenee yleistyneenä tärinänä ja tärinän vuoksi koiran voi olla vaikeaa esimerkiksi juoda, syödä tai ulostaa. Tyypillisesti tauti puhkeaa nuorilla, 5 kuukauden - 3 vuoden ikäisillä koirilla. Vaikka valkoiset rodut sairastuvat muita useammin, esiintyy sairautta kaikenvärisillä koirilla. Mahdollisesti kyseessä on autoimmuunisairaus. Sairautta hoidetaan tärinää lieventävällä lääkityksellä ja koira paranemisennuste on hyvä. Sairauden periytymisestä ei ole tietoa. Koiraa, jolla on todettu white shaker -syndrooma, ei tule käyttää jalostukseen.

Globoidisolu leukodystrofia

Globoidisolu leukodystrofia (Krabben tauti, GCL) on etenevä keskushermoston rappeumasairaus, joka johtaa kuolemaan yleensä alle 6 kuukauden iässä. Oireet alkavat noin 3 kuukauden iässä ja niitä ovat esim. tärinä, kaatuilu, vaikeudet kävelyssä. Suomessa on tullut tietoon vain yksi westiepentue, mutta tautia esiintyy eri puolilla maailmaa. Sairaus periytyy autosomaalisesti resessiivisesti, mikä tarkoittaa sitä, että sairas koira on saanut viallisen geenin molemmilta vanhemmiltaan, jotka siis kumpikin ovat taudin kantajia. Taudin aiheuttava geenimutaatio on paikannettu ja geenivirheen testaamiseen on olemassa geenitesti.

Koira, jonka jälkeläisellä on todettu globoidisolu leukodystrofia, voidaan käyttää jalostukseen vain, mikäli parituskumppani on geenitestillä todettu olevan geenivirheestä vapaa.

Addisonin tauti

Lisämunuaisen kuorikerroksen vajaatoiminta eli Addisonin tauti on nuorilla ja keski-ikäisillä koirilla esiintyvä sairaus. Nartuilla on kaksinkertainen riski sairastua Addisonin tautiin verrattuna uroksiin. Valkoinen länsiylämaanterrieri kuuluu rotuihin, joilla on muita rotuja suurempi riski sairastua tautiin, mutta westielläkin sairaus on silti harvinainen. Addisonin tautiakin pidetään pääasiassa immuunijärjestelmän häiriöihin liittyvänä sairautena.

Oireet Addisonin taudissa ovat epämääräisiä ja samankaltaisia oireita on hyvin monissa sairauksissa. Tyypillisiä oireita ovat oksentelu, ripuli, ruokahaluttomuus, väsymys ja laihtuminen. Stressi (kuten sairastelu, juoksuaika, elämänmuutokset) pahentaa oireita. Lisämunuaisen kuorikerros tuottaa hormoneja (mineralokortikoideja, glukokortikoideja), jotka säätelevät elimistön sokeri- ja elektrolyyttitasapainoa. Näiden hormonien puutteessa elektrolyyttitasapainon häiriöt aiheuttavat elimistöön nestehukkaa, verenpaineen laskua, munuaisten toiminnan heikkenemistä ja sydämen toimintahäiriöitä. Pahimmillaan tila johtaa ns. Addisonin kriisiin, joka on henkeä uhkaava tila ja vaatii tehohoitoa sairaalassa. Tautia hoidetaan korjaamalla elimistön neste- ja elektrolyyttitasapaino nesteytyksellä ja puuttuvien hormonien korvauslääkityksellä. Ennuste taudissa on hyvä, kun tasapaino lääkityksessä löydetään ja lääkitystä noudatetaan tarkoin.

Addisonin tautiin sairastunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.

Maksashuntit

Veri kulkee normaalisti vatsaontelon elimistä maksaan, joka puhdistaa veren ennen sen paluuta sydämeen ja uudelleen kiertoon. Synnyttämissä maksashuntissa koiralla on ylimääräinen suoniyehtyys, mistä johtuen suolistosta palaava veri ohittaa maksan puhdistumatta. Oireet ilmenevät yleensä alle 1 vuoden iässä ja johtuvat siitä, että suolistosta peräisin olevat myrkylliset aineenvaihduntatuotteet (lähinnä ammoniakki) ja bakteerit pääsevät suoraan verenkiertoon. Tyypillisiä oireita ovat tylsistynyt käytös, pään painaminen jotain vasten, hysteerinen haukkuminen, kohtaukset ja epänormaali aggressio. Usein oireet ilmenevät selvemmin ruokailun jälkeen. Lisäksi esiintyy oksentelua, ripulia, syömättömyyttä, lisääntynyttä juomista ja pissamista, toistuvia virtsatie-infektioita ja heikkoa kasvua. Maksashunttia voidaan epäillä iän, oireiden ja verinäytetulosten perusteella ja diagnoosi varmistetaan varjoainekuvauksella ja ultraäänitutkimuksella. Suositeltava hoito on leikkaus, jossa ylimääräinen suoni suljetaan. Ruokavaliota ja lääkitystä käytetään tukihoitona ennen leikkausta. Jalostustoimikunnan tietoon on tullut Suomessa muutama maksashunttitapaus.

Pyruvaattikinaasin puutos

Pyruvaattikinaasin puutos veren punasoluissa aiheuttaa solujen ennenaikaisen tuhoutumisen ja vaikean anemian. Anemiassa ikenet ovat kalpeat, sydämen syke on normaalia nopeampi ja koira vaivaa yleinen heikkous. Maksa ja perna voivat olla suurentuneet ja yleensä yhden vuoden iässä luiden tiheys (erityisesti pitkien luiden ja kallon) voi olla röntgentutkimuksessa alentunut. Sairaus puhkeaa yleensä 4 kuukauden ja yhden ikävuoden välillä, mutta sairautta ei välttämättä huomata kuin myöhemmällä iällä, jos ainoa selvä merkki on anemia. Paranemisenuste vaihtelee. Pyruvaattikinaasin puutos periytyy autosomaalisesti resessiivisesti, mikä tarkoittaa sitä, että sairas koira on saanut viallisen geenin molemmilta vanhemmiltaan, jotka siis kumpikin ovat taudin kantajia. Viallisen geenin tunnistamiseksi on olemassa geenitesti. Suomessa ei tietoon ole tullut yhtään pyruvaattikinaasin puutosta.

Koira, jonka jälkeläisellä on todettu pyruvaattikinaasin puutos, voidaan käyttää jalostukseen vain, mikäli parituskumppani on geenitestillä todettu olevan geenivirheestä vapaa.

Von Willenbradtin tauti

Von Willebrandtin tauti on periytyvä sairaus, joka ilmenee veren von Willebrandt -hyytymistekijän puutteellisuutena ja/tai rakenteellisena poikkeavuutena. Tästä johtuen verenvuodon tyrehtyminen heikkenee merkittävästi. Oireita ovat verenvuodot ikenistä, nenästä, virtsassa ja sisäelimissä. Pienetkin haavat ja naarmut vuotavat kauan ja voivat johtaa hengenvaaralliseen verenvuotoon tai sisäiseen verenvuotoon. Suomessa ei tietoon ole tullut yhtään tautiin sairastunutta.

Sydänviat

Westietä voidaan pitää sydänsairauksien suhteen terveenä rotuna.

Tavallisimmat synnynnäiset sydänsairaudet

Synnynnäisiä sydänvikoja on kaikista koirista noin 1 %:lla. Alle vuoden ikäisillä koirilla suurin osa sydänsairauksista on synnynnäisiä ja valtaosa synnynnäisistä sydänvioista on myös perinnöllisiä. Useimmiten synnynnäistä sydänvikaa epäillään rokotusten yhteydessä sydämen sivuäänien perusteella. Lievät synnynnäiset muutokset eivät välttämättä aiheuta oireita koko koiran elinaikana. Vakavat muutokset taas aiheuttavat oireita yleensä jo alle vuoden iässä. Tavallisimpia oireita ovat yskä ja hengitysvaikeudet, kun nestettä kerääntyy keuhkoihin, alentunut rasituksen sieto, vatsan turpoaminen, tajuttomuustilat, ruokahaluttomuus ja laihtuminen. Suurimmassa osassa oireilevista synnynnäisistä sydänvioista ennuste on varauksellinen, ja omistajan on syytä valmistautua lemmikin tavanomaista lyhyempään elinkaareen.

Pulmonaalistenoosi eli keuhkovaltimoläpän ahtauma on tavallisin synnynnäinen sydänvika pienillä roduilla. Läpän epämuodostuman vuoksi sydämen oikea kammio joutuu työskentelemään normaalia voimakkaammin, mikä johtaa sydämen seinämän paksuuntumiseen. Lievät tapaukset voivat pysyä oireettomina. Vakavissa tiloissa oireina on hengästymistä, alentunutta rasituksensietoa ja pyörtyilyä. Leikkauksia ei vielä tehdä Suomessa, mutta lääkehoidolla voidaan lievittää oireita.

Patentti ductus arteriosus (PDA) on pienikokoisilla koiraroduilla melko yleinen sydänvika, jossa sikiöaikainen verisuoni aortan ja keuhkovaltimon välillä ei sulkeudu normaalisti syntymän yhteydessä. Virheellinen suonitus kuormittaa keuhkovaltimoa ja sydämen vasenta puolta. Leikkaushoito on mahdollinen (joskin vaativa ja riskialtiskin operaatio), ja onnistuneen leikkauksen jälkeen koira voi elää normaalin elinkaaren oireettomana.

Fallot'in tetralogia on vakava, mutta harvinainen sydänsairaus, jossa sydämessä on yhtä aikaa useampi rakenteellinen poikkeavuus. Jotkut yksilöt pysyvät pitkään lievöoireisina, mutta tavallisesti ennuste on huono.

Hankitut sydänsairaudet

Hankitulla sydänsairaudella tarkoitetaan myöhemmällä iällä kehittyviä sydänsairauksia, termi ei viittaa ns. elintasosairauksiin, toisin kuin ihmisillä. Krooninen läppävika on yleisin aikuisen koiran sydänsairaus. Sitä tavataan etenkin pienikokoisilla koiraroduilla, joskin terriereillä selvästi vähemmän kuin muilla pienillä roduilla. Yli kymmenvuotiaista koirista (kaikki rodut yhteensä) kroonista läppävikaa tavataan lähes joka kolmannella. Alkuvaiheessa havaitaan sydämessä sivuääni, mutta koira on oireeton. Tauti etenee vähitellen johtaen lopulta sydämen vajaatoimintaan, jolloin nestettä kertyy keuhkoihin ja muualle elimistöön veren pakkautuessa laskimoihin. Tavallisimmat oireet ovat yskä, etenkin öisin, heikko rasituksen sietokyky ja hengitysvaikeudet. Lääkehoidolla koira voi tulla toimeen vielä vuosia oireiden ilmaantumisen jälkeen.

Koira, jolla on sydänvika, ei tule käyttää jalostukseen. On suositeltavaa olla toistamatta yhdistelmää, joka on tuottanut synnynnäistä sydänvikaa sairastavan jälkeläisen.

4.3.3. ELINIKÄ JA YLEISIMMÄT KUOLINSYYT

Westiekerho on pyrkinyt keräämään tietoa koiranomistajilta westieiden kuolinsyistä ja eliniästä, mutta tietoa on kertynyt erittäin vähän. Rakkaan lemmikin kuollessa ei sen terveystietojen lähettäminen ole ehkä päällimmäisenä ajatuksena ja myöhemmin omistajia on enää vaikea tavoittaa, mikäli he lemmikin poismenon jälkeen eivät enää jatka jäsenyyttään kerhossa. Westiekerho maksaa omistajan puolesta alle 10-vuotiaana ilman tiedossa olevaa syytä kuolleen westien ruumiinavauksen.

Kennelliiton KoiraNet jalostustietojärjestelmässä on kuolleeksi ilmoitettu 541 westietä (vuonna 1988 – 2018 syntyneistä koirista). Näistä 89 koiralla ei ole ilmoitettua kuolinsyytä ja 144 koiran kohdalla lopetusssyyksi on ilmoitettu "vanhuus". Vanhuuden vuoksi lopetetuista koirista osa on kuitenkin ollut jopa reilusti alle 10-vuotiaita, joten westien kohdalla pelkkä vanhuus ei liene ainoa syy lopetukseen. Ilman sairauden diagnosointia on ilmoitettu lopetetuksi 40, ja ilman diagnosointia kuolleeksi 14. Noin 180 koiralla on ilmoitettu kuolinsyyksi jonkinlainen sairaus. Näistä erilaisiin kasvainsairauksiin kohtalaisen korkealla keski-ikäällä on kuollut 77. Muista kuolinsyistä voidaan mainita iho- ja korvasairaudet (20), virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus (18), maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus (16) ja luusto- ja nivelsairaus (16). Huomattavaa on, että hengitystiesairauksiin kuolleiden (12) keski-ikä on 13 vuotta 4 kk nuorimman ollessa 10 vuotta 9 kuukautta ja vanhimman miltei 17 vuotta 8 kuukautta, kun taas sydänsairauksiin kuolleiden (12) keski-ikä on 8 vuotta 11 kuukautta, mutta ikähaitari vaihtelee 4 kuukaudesta yli 15 vuoteen.

Kaiken kaikkiaan westie on pitkäikäinen rotu, eivätkä 15-vuotiaat hyväkuntoiset vanhuksot ole mitenkään harvinaisuus rodussa. KoiraNetin kuolinsyytilastossa keskimääräinen elinikä on kuitenkin vain reilu 11 vuotta. Todennäköisesti tilastollista keski-ikää alentaa se, että nuorena johonkin tiettyyn sairauteen kuolleet ilmoitetaan herkemmin, kuin pitkän iän eläneet jonkun tyypillisen vanhan koiran sairauden (esim. kasvaimet ja ”vanhuus”) vuoksi lopetetut.

Taulukko 14. Yleisimmät kuolinsyyt ja kuolleiden keski-ikä. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta vuoden 2018 loppuun.

Kuolinsyy	Kuolleita	Kuolleiden keski-ikä
Hengitystiesairaus	12	13 vuotta 4 kuukautta
Hermostollinen sairaus	6	7 vuotta 0 kuukautta
Iho- ja korvasairaudet	20	7 vuotta 2 kuukautta
Immunologinen sairaus	1	4 vuotta 8 kuukausta
Kasvainsairaudet, syöpä	77	11 vuotta 7 kuukautta
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	14	10 vuotta 11 kuukautta
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	40	14 vuotta 2 kuukautta
Luusto- ja nivelsairaus	16	10 vuotta 3 kuukautta
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	16	11 vuotta 2 kuukautta
Muu sairaus, jota ei ole listalla	29	9 vuotta 5 kuukautta
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	1	0 vuotta 7 kuukautta
Selkäsairaus	1	3 vuotta 9 kuukautta
Silmäsairaus	2	13 vuotta 6 kuukautta
Sisäeritysrauhasten sairaus	12	11 vuotta 5 kuukautta
Sydänsairaus	12	8 vuotta 11 kuukautta
Tapaturma tai liikennevahinko	31	4 vuotta 11 kuukautta
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	144	13 vuotta 7 kuukautta
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	18	9 vuotta 11 kuukautta
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	89	10 vuotta 8 kuukautta
Kaikki yhteensä	541	11 vuotta 3 kuukautta

4.3.4. LISÄÄNTYMINEN

Valkoinen länsiyhdynterrieri ei rakenteellisesti ole riskisyntyttäjä. Rodussa kuitenkin esiintyy synnytysoongelmia kuten polttoheikkoutta. Jalostustoimikunnan vuosittaisella pentuekyselyllä on pyritty keräämään tietoa myös keisarileikkauksien yleisyydestä rodussa. Kyselylomaketta pyritään uudistamaan niin, että ongelmista saataisiin aiempaa tarkempaa tietoa.

Lisääntymiskäyttäytymisestä (mm. astumishalukkuudesta ja -käyttäytymisestä, emokäyttäytymisestä, imettämisajasta) tai kiimakierron pituuksista (eli juoksujen väli) ei toistaiseksi ole kerättyä tietoa. Myös tähän pyritään saamaan lisätietoa pentuekyselyn uudistamisen myötä. Näppituntuma kuitenkin on, että astumiset ovat pääsääntöisesti luonnollisia eikä pentujen hoidossa yleensä esiinny ongelmia. Jalostuksessa tulisi aina suosia luonnollisesti synnyttäviä narttuja ja itse astuvia uroksia. Narttua, joka esim. polttoheikkouden tai rakenteellisen poikkeavuuden takia ei kykene normaaliin synnytykseen, ei suositella siitokseen yhden keisarileikkauksen jälkeen. Uroksia, jotka eivät ole kyenneet astumaan normaalisti tai joilla on puutteellinen sukuvietti, ei tule käyttää jalostukseen.

Taulukko 15. Rodun keskimääräinen pentuekoko ja sen kehitys. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Pentuekoko keskimäärin	3,6	3,6	3,7	3,6	3,7	3,7	3,9	3,8	3,5	3,5	3,7	3,9	3,8	3,7	3,9
	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990	1989
	3,7	3,6	3,5	3,7	3,8	3,5	3,3	3,8	3,8	3,5	3,1	3,6	4,1	3,0	3,1

Taulukko 16. Keisarinleikkauksiin päätyneet synnytykset.

Lähde: Westiekerhon pentuekyselyt. Tämä taulukko näyttää keisarinleikkaukset vain vuoteen 2009 asti, koska kasvattajat ovat vastanneet huonosti pentuekyselyihin ja myöhemmiltä vuosilta tietoja on saatu liian vähän todellisen tilanteen esittämiseksi.

Vuosi	Pentueita yhteensä	Kyselyssä ilmoitetut pentueet	Normaali synnytys vastanneista	Sektioita vastanneista	Ei kerrottu vastanneista
2009	140	55 (39 %)	33 (60 %)	6 (11 %)	16 (29 %)
2008	129	60 (47 %)	39 (65 %)	9 (15 %)	12 (20 %)
2007	135	63 (47 %)	44 (70 %)	11 (17 %)	8 (13 %)
2006	127	66 (52 %)	52 (79 %)	9 (14 %)	5 (8 %)
2005	100	41 (41 %)	38 (93 %)	2 (5 %)	1 (2 %)
2004	79	7 (9 %)	5 (71 %)	2 (29 %)	0
2003	Ei kyselyä				
2002	76	12 (16 %)	8 (67 %)	4 (33 %)	0
2001	62	24 (39 %)	12 (50 %)	5 (23 %)	7 (29 %)
2000	59	22 (37 %)	11 (50 %)	11 (50 %)	0
1999	61	17 (28 %)	9 (53 %)	7 (41 %)	1 (6 %)
1998	51	37 (73 %)	28 (76 %)	6 (16 %)	3 (8 %)
1997	56	26 (46 %)	18 (69 %)	7 (27 %)	1 (4 %)
1996	54	28 (52 %)	20 (71 %)	3 (11 %)	5 (18 %)
1995	52	28 (54 %)	18 (64 %)	4 (14 %)	6 (21 %)
1994	50	45 (90 %)	26 (58 %)	8 (18 %)	11 (24 %)
1993	55	36 (65 %)	18 (59 %)	12 (33 %)	6 (17 %)
1992	48	23 (48 %)	18 (78 %)	2 (9 %)	3 (13 %)
1991	30	12 (40 %)	6 (50 %)	2 (17 %)	4 (33 %)
1990	33	11 (33 %)	6 (55 %)	1 (9 %)	4 (36 %)
Yhteensä	1397	613 (44 %)	409 (67 %)	111 (18 %)	93 (15 %)

4.3.5. Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Rodun suurin terveydellinen ongelma ovat edelleen erilaiset ihottumat ja allergiat. Tilanne on vakava, joskin allergiat korostuvat jo liikaakin eläinlääkäreiden tilastoissa; ihottumakoirat ovat kroonikkoja, joista monet elävät pitkään, ja ehtivät käydä elämänsä aikana useilla eri eläinlääkäreillä. Allergian oireita, mm. ihottumaa, pystytään vähentämään valistuksella koirien oikeasta ruokinnasta ja muusta hyvästä hoidosta, mutta ilman kansainvälistä yhteistyötä allergisten koirien ja niiden lähisukulaisten siitoskäytön rajoittamisessa, ei voida päästä eteenpäin kannan tervehdyttämisessä.

Ainoa rodulle tyypillinen fataali sairaus on keuhkofibroosi. Sen tutkimuksen edistyminen on tuonut esille ongelman

laajuuden rodussa vasta avain viime vuosina. Sairautta on kuitenkin mitä todennäköisimmin ollut jo hyvin kauan. Kyseessä on kuitenkin vanhojen koirien sairaus: kuolleiden keski-ikä on 13 vuotta 4 kuukautta (Lähde KoiraNet jalostustietokanta: Yleisimmät kuolinsyyt). Aikaisemmin keuhkofibroosiin kuolleiden koirien katsottiin kuolleen ”vanhuuden sydänvikaan”.

Muutamilla esiintyvistä sairauksista eivät ole iso ongelma laajuudeltaan, mutta niiden esiintyminen on jo pitkään ollut säännöllisen satunnaista. Esimerkiksi Legg-Perthes ja CMO ovat sairauksia, joista ei välttämättä tule moneen vuoteen tietoon yhtään tapausta, ja sitten joskus lyhyellä ajanjaksolla sairastuu useampi koira. Vuoden 2018 lopulla pitkään piilossa olleesta Legg-Perthesistä on löytynyt muutamia tapauksia.

Siitokseen käytettävien koirien polvet tutkitaan varsin hyvin ja polvitilaston mukaan koiriemme polvet ovat hyvässä kunnossa. Siitä huolimatta kuulee koirista, joiden polvet on jouduttu leikkaamaan. Nämä koirat ovat ns. kotikoiria, joita ei yleensä käytetä terveystutkimuksissa. Olisi erittäin toivottavaa, että eläinlääkärit velvoitettaisiin tekemään viralliset paperit leikkaamistaan polvivivikaisista koirista, jolloin olisi mahdollista saada tietoa myös sairaista koirista.

Lisääntymisessä suurimmaksi ongelmaksi nartuilla on koettu polttoheikkous, ja uroksilla astumishaluttomuus.

4.4. ULKOMUOTO

4.4.1 Rotumääritelmä

Valkoisten länsiylämaanterriereiden suosio on jo useamman vuoden ajan ollut suuri. Pentujen pitkä odotusaika on saanut aikaan sen, että ”pentutehtailu” ja pennun hankinta ulkomailta, usein kaupallisilta kasvattajilta, yleistyi joitain vuosia sitten. Myös korkea hinta vaikutti kehitykseen. Nyt tilanne on jonkun verran rauhoittunut, mutta nämä tekijät ovat jättäneet, ja tulevat yhä jättämään, oman jälkensä myös ulkomuodon ja luonteen jalostukseen. Houkutus teettää pennut virheellisiä ominaisuuksia omaavilla yksilöillä on suuri, ja kierre on valmis. Katukuvan lemmikit eivät useinkaan anna oikeaa, toivottua kuvaa rodusta. Usein kokemattomilta kasvattajilta saadut hoito- ja ruokintaohjeet ovat vääriä tai virheellisiä koskien rodulle sopivaa ruokintaa ja turkinhoitoa ja terveystarkastukset on laiminlyöty. Vaarassa on koko ajan se, minkä rotujärjestö on saavuttanut pitkän työn tuloksena, koskien mm. suosituksia silmä- ja polvitarkastuksista ja oikeaoppista ja säännöllistä trimmausta osana rodun koiran terveydenhoitoa ja julkisuuskuva.

Näyttelyt eivät kerro koko totuutta rodun ulkomuodollisesta tilasta, sillä vain murto-osa koirista osallistuu niihin. Westiekerho järjestää jalostustarkastuksia myös niiden koirien saamiseksi tietokantaan, jotka eivät näyttelyissä käy, mutta joilla aiotaan tai joilla on jo teetetty pentue. Valitettavasti mahdollisuuden järjestää jalostustarkastuksia ja niiden kysyntä eivät aina vastaa toisiaan: Toisaalla järjestettäväksi ilmoitettuun tarkastukseen ei ole saatu tarpeeksi koiria ja toisaalla on ollut toiveita tarkastuksista, joita ei ole pystytty järjestämään.

Valkoisen länsiylämaanterrierin viimeisin rotumääritelmä on vahvistettu Suomen kennelliitossa 10.8.2011. Sen pohjana on varsin lyhytsanainen brittiläinen rotumääritelmä, jossa luotetaan siihen, että tulkitsija tuntee rodun. Rotumääritelmän nykyinenkin versio antaa tulkinnan varaa muutamissa keskeisissä asioissa, kuten mm. mittasuhteet.

Tässä rotumääritelmä käydään läpi seuraavassa järjestyksessä: 1) Yleisvaikutelma, mittasuhteet, rakenne, 2) Pää, 3) Karvapeite, 4) Koko ja 5) Luonne ”tyypin” ja ulkoisen olemuksen kannalta. (Sitaatit rotumääritelmästä *kursivoitu*.)

Yleisvaikutelma, mittasuhteet, rakenne

YLEISVAIKUTELMA:

Voimakasrakenteinen. Rintakehä on syvä ja takimmaisesti kylkiluut pitkät. Suora selkä sekä voimakkaat ja lihaksikkaat raajat ilmentävät erinomaista voiman ja toimeliaisuuden yhdistelmää. Eturaajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja suorat.

KAULA: Riittävän pitkä, jotta vaadittu päänsäntö on mahdollinen. Kaula on lihaksikas, vähitellen alaspäin levenevä ja sulautuu hyvin viistoihin lapoihin.

LAVAT: Viistot, leveät ja tiiviisti rungonmyötäiset. Olkanivel on eteen sijoittunut.

RINTAKEHA: Syvä; kylkiluut ovat yläosastaan hyvin kaarevat; kyljet näyttävät litteiltä. Takimmaisesti kylkiluut ovat huomattavan pitkät.

RUNKO: Tiivis ja joustava.

SELKA: Suora.

LANNE: Leveä, voimakas ja mahdollisimman lyhyt. Takaosa on vahva, lihaksikas ja yläosastaan leveä. Takaraajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja jäntevät.

REIDET: Hyvin lihaksikkaat, eivät liian etäällä toisistaan.

KINTEREET: Hyvin kulmautuneet ja rungon alla siten, että ne ovat melko lähellä toisiaan koiran seistessä tai liikkeessä. Suorat tai heikot kintereet ovat vakava virhe.

Valkoisen länsiylämaan terrierin rotumääritelmästä puuttuu yksi tärkeä avainsana: NELIÖMAINEN. Kaikki kuitenkin viittaa tähän. Rintakehän tulee olla **pitkä ja syvä**, ”sydämen muotoinen” edestä katsottuna ja **myös takimmaisten kylkiluiden tulee olla huomattavan pitkät**. Lanne-osan tulee olla **leveä, voimakas ja MAHDOLLISIMMAN LYHYT. Lavat ovat viistot ja hyvin kulmautuneet** ja tiiviisti rungonmyötäiset, olkanivel eteen sijoittunut. Kaulan tulee olla niin pitkä, jotta vaadittu pään asento on mahdollinen, ja sen tulee sulautua hyvin runkoon eikä se saa olla ohut ja voimaton. **Selkä on suora** ja lyhyt. Westie on kaikin puolin **voimakas rakenteeltaan** ja luustoltaan, mutta sen tulee ”ilmentää erinomaista voiman ja toimeliaisuuden” yhdistelmää. **Runko on tiivis** mutta joustava. **Lanne leveä ja voimakas. Takaosa vahva, lihaksikas ja yläosastaan leveä** – koira on siis ”samppanjapullon” muotoinen ylhäältä katsottuna. **Takakulmausten tulee olla hyvät** ja kintereen matala. Häntä on korkealle kiinnittynyt ”porkkana.” Vaikka rotumääritelmä painottaa eturaajojen olevan ”lyhyet, lihaksikkaat ja suorat” ja takaraajojen ”lyhyet, lihaksikkaat ja jäntevät” tulee raajoissa olla riittävästi pituutta, jottei koira menetä tiiviyytään. Westie ei missään tapauksessa saa vaikuttaa matalalta tai pitkärunkoiselta, ei myöskään ilmavalta tai korkearaajaiselta.

Eturaajojen tulee olla suorat, mikä sanotaan jo rotumääritelmän alussa, yleisvaikutelmassa. Huomattavaa on, ettei rotumääritelmä toivo minkäänlaista eturintaa, mutta kuitenkin kaikilla hyvin kulmautuneilla yksilöillä sellainen on, vaikkakaan mitään skotlanninterrierille ominaista ”köliä” ei tule etsiä. Myös hännän takana istuinluut saivat erottua antaen korostetumman kuvan voimakkaasta, hyvin kulmautuneesta takaosasta ja korkeasta hännän kiinnityksestä. Oikeammin voisi kuvailla westien olevan neliöstä hieman ulkona, ”out of square”, mutta vain hieman.

Mittasuhteissa on vielä paljon työtä tehtäväksi. Yleisimmät virheet muodostavat avoimet, niukat kulmaukset ja pitkä selkä ja lanne-osa. Lyhyt kaula ja etuasentoiset lavat aiheuttavat sen, ettei koira saa vaadittua ryhtiä vaan kulkee pää takakenossa, usein ”namia” odottaen. Ryhdikäs koira näyttää siltä, kuin se odottaisi vaikkapa hiiren tulevan ulos kolostaan hetkellä millä hyvänsä; pää on hieman alaspäin kallellaan kohden ”saalista”, niska on kauniisti kaartunut ja koko koira seisoo tasapainoisesti raajoillaan häntä ja korvat terhakkaasti pystyssä. Koira on täydellisen itsevarma, vain häntä voi hieman heilua innostuksen merkiksi! Lyhyet ja pystyt olkavarret vaikuttavat etuosan liikerataan; usein askel on liian lyhyt ja korkea vailta vaadittavaa saannollista ”kellonheilurin liikettä”. Rungot ovat kyllä täyteläiset, mutta tiiviys puuttuu. Liian pyöreitä ja lyhyitä rintakehiä löytyy. Aivan liian paljon esiintyy ulkokierteisiä ja kieroja eturaajoja sekä ulkonevia kyynärpäitä. Huomioitavaa on, että westie on hitaasti kehittyvä rotu ja usein nuoret koirat antavat hieman ilmavan ja hontelon vaikutelman. Tästä ei tulisi rankaista liian ankarasti, sillä ns. ”broileri-koirien” suosiminen on kovin väärin. Ei ole virhe olla ikäisensä näköinen!

Lanteet ovat lähes poikkeuksetta liian pitkiä, takaosat usein voimattomia ja kapeita ja hännän kiinnitykset alhaisia. Takakulmaukset ovat parantuneet, mutta silti löytyy niukkoja polvi- ja kinnerkulmauksia omaavia koiria. Jyrkät lantiot joihin liittyy alas kiinnittynyt häntä ja rungon alle jäävät takaliikkeet esiintyy paljon. Takaosan tulee antaa liikkeeseen ”potkua” ja työntöä. Luuston ja lihaksiston tulee olla vahvat, mutta näistä löytyy puutteita.

Hännän tulee olla lyhyt ja porkkanan muotoinen, eli tyvestään paksumpi, kärkeä kohden kapeneva. Ideaalitapauksessa hännän kärki ja korvien kärjet ovat samalla tasolla viimeistellen tasapainoisen kuvan. Iloisia, selälle kaartuneita häntiä ja koukkuhäntiä esiintyy. Ne tulee kirjata arvostelulipukkeeseen. Selvät mutkat vaikuttavat vähintään luokan tai kahden pudotuksella. Selällä makaava häntä on jo ikävä, yleiskuvaa pilaava tekijä ja siitä tulee rangaista arvostelussa. Häntä ei koskaan saa olla kaulaa pidempi. Aina mieluummin lyhyt häntä, kuin ohut ja pitkä. On tuomarin päätettävissä pitääkö piikkisuorasta taivasta kohden sojottavasta hännästä, vai terrierimäisesti hieman kaulaa kohden kääntyvästä, ilmeikkästä hännästä.

Sukupuolileiman tulee olla selvä: urosten täytyy näyttää uroksilta ja narttujen olla narttumaisia. On huomioitava, etteivät pienet urokset aina ole narttumaisia tai kookkaammat nartut urosmaisina. Ilme ja olemus kertoo tästä paljon.

LIIKKEET:

Vapaat, suorat ja kauttaaltaan vaivattomat. Eturaajat ojentuvat vapaasti eteenpäin lavoista alkaen. Takaliikkeet ovat vapaat ja voimakkaat, eivät leveät. Polvet ja kintereet ovat hyvin joustavat, jo rungon alta lähtevä hyvä takaraajan työntö. Jäykät ja töpöttävät takaliikkeet sekä pihkintuisuus ovat vakavia virheitä.

Liikkeet ovat vaivattomat, vapaat, yhdensuuntaiset ja ketterät. Askel on maatavoittava ja takapotku komea. Selkälänjan tulee pysyä vakaana ja koiran tulee olla ryhdikäs ja arvonsa tunteva. Liikkeet paljastavat koiran rakenteen ja tapa liikkua luonteen.

Pää

PÄÄ

Etäisyys niskakyhmystä silmiin on hiukan suurempi kuin kuono-osan pituus. Pään karvoitus on runsasta. Pää on ryhdikkäästi pystyssä ja sen asento on suorassa tai sitä pienemmässä kulmassa kaulaan nähden. Pään asento ei saa olla liian matala.

KALLO-OSA:

Kallo: Hieman holvautunut; tunnusteltaessa sileälänjanainen. Kallo kapenee hyvin loivasti korvien tasalta silmiä kohti.

Otsapenger: Selvä, se muodostuu silmien yläpuolella olevista voimakkaista kulmakaarista. Silmien välissä on hieman erottuva uurre.

KUONO-OSA:

Kirsu: Musta ja melko suuri, ei esiin työntyvä; liittyy sulavasti kuonon linjoihin.

Kuono: Kapenee vähitellen silmien kohdalta kohti kirsua. Kuononselkä ei ole nouseva eikä laskeva; kuonon tyvi on silmien alta täyteläinen.

Leuat / hampaat: Leuat ovat vahvat ja suorat. Kulmahampaiden välin tulee olla niin leveä, että koira saa toivotun vintiömäisen ilmeen. Hampaat ovat koiran kokoon nähden suuret. Säännöllinen leikkaava purenta eli alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

Silmät: Kaukana toisistaan, keskikokoiset, eivät ulkonevat, väriltään mahdollisimman tummat. Voimakkaiden kulmakarvojen varjostamien silmien katse on terävä älykäs ja läpitunkeva. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.

Korvat: Pienet, pystyt, jäykät ja teräväkärkiset, eivät liian kaukana toisistaan eivätkä liian lähekkäin. Karva on lyhyttä ja pehmeää (samettista), sitä ei tulisi leikata. Korvan yläosa on hapsuton. Pyöreäkärkiset, leveät, suuret, paksut tai liian runsaskarvaiset korvat ovat virheelliset.

Pään tulee antaa pyöreä vaikutelma sekä edestä että sivusta katsottuna. Sen tulisi muistuttaa pallokrysanteemin kukkaa. Kirsu, silmät ja korvat muodostavat tasasivuisen kolmion. Pigmentin tulee olla sysimusta niin kirsussa ja silmissä kuin silmäluomissa, huulissa ja iholla, sekä korvalehdissä. Mitä tummempi iho sen parempi! Kallo on leveä ja hiukan holvautunut. Otsapenger on selvä ja kulmakaaret korostuneet saaden tummat, mantelinmuotoiset silmät välkkymään rodulle ominaista uteliasta, älykäästä ja terävää ilmettä. Korvat ovat pienet ja teräväkärkiset, verrattain ylös kiinnittyneet. Pigmenttipuutoksia löytyy, mutta lihanvärinen kirsu tulee erottaa varsin yleisestä ”talvikirsusta”, joka on vain vuodenaikaan tai esim. juoksuaikaan sidottu hetkellinen seikka. Niistä ei pitäisi rangaista ylenpalttisen ankarasti, etenkin nartun ollessa kyseessä.

Kuono-osa on lyhyt, vahva ja kauttaaltaan täyteläinen. Leuat ovat leveät, hampaat suuret ja valkoiset. Purenta on saksipurenta eli leikkaava purenta. On syytä muistaa, että vielä joku aika sitten hyväksyttiin tasapurenta, toistaiseksi riittää että tästä on maininta arvostelussa. Alapurenta muuttaa ilmeen epätyypilliseksi ja sen voi siis nähdä jo kaukaa. Alapurennasta tulee antaa aina arvostanaksi HYLÄTTY.

Päät ja ilmeet ovat rodun maailmanlaajuinen ongelmakohta. Oikeanlaiset päät ovat katoamassa. Kuono-osat ovat liian pitkiä ja kapeita ja otsapenkereet huomaamattomia. Kulmakaaret ovat kadonneet. Korvat ovat suuria ja haja-asentoisia, kallot kapeita, silmät avonaisia ja vaaleita.

Hampaat ovat usein liian pieniä ja leuat kapeita. Tämä on VAKAVA virhe ja se tulisi AINA kertoa arvostelussa ja sen tulisi vaikuttaa arvosteluun. Hammaspuutoksia sekä etuhampaistossa, että premolaareissa ilmenee. Usean premolaarin puutos tai esim. etuhampaan puuttuminen tulisi aina kirjata arvosteluun. Hammaspuutoksista saisi mieluusti kertoa mm. arvosteluissa. Kulmahampaattien virheasennot ovat tietenkin hylkääviä virheitä. Useamman kuin yhden etuhampaan puuttuminen on VAKAVA virhe, oikeammin erittäin epätyypillistä rodulle. Westiellä pitäisi olla vahvat terrierileuat, ja isot hampaat, joita näkee yhä harvemmin.

Karvapeite

Turkki on oleellinen osa valkoista länsiylämaanterrieriä. Rotumääritelmässä mainitaan usein ”karva” ennen kuin päästään varsinaiseen KARVA-osioon.

PÄÄ:

*Etäisyys niskakymystä silmiin on hiukan suurempi kuin kuono-osan pituus. **Pään karvoitus on runsasta.** Pää on ryhdikkäästi pystyssä ja sen asento on suorassa tai sitä pienemmässä kulmassa kaulaan nähden.*

SILMAT:

*Kaukana toisistaan, keskikokoiset, eivät ulkonevat, variltaan mahdollisimman tummat. Hieman syvällä sijaitsevat, terävä ja älykäsilmäiset; **voimakkaiden kulmakarvojen alta** tuleva katse on läpitunkeva. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.*

KORVAT:

*Pienet, pystyt, jäykät ja teräväkärkiset, eivät liian kaukana toisistaan eivätkä liian lähekkäin. **Karva on lyhyttä ja pehmeää (samettista), sitä ei tulisi leikata. Korvan yläosa on hapsuton.** Pyöreäkärkiset, leveät, suuret, paksut tai liian runsaskarvaiset korvat ovat virheelliset.*

HANTA:

*13-16 cm pitkä. **Karva on karkeaa ja mahdollisimman suoraa, ei hapsuista.** Häntä on iloisesti pystyssä; se ei saa kaartua eikä taipua selän päälle. Pitkä häntä ei ole toivottava; typistys on kielletty.*

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA:

*Eturaajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja suorat. **Karva on lyhyttä, tiheää ja kovaa.***

KAPALAT:

*Etukäpälät ovat takakäpäliä suuremmat, pyöreät, voimakkaat ja suhteessa koiran kokoon. Päkiät ovat paksut. **Karva on lyhyttä ja karkeaa.** Päkiöiden alapuoli ja kaikki kynnet ovat mieluiten mustat.*

KARVA:

Karvapeite on kaksinkertainen. Peitinkarva on karkeaa ja noin 5 cm pitkää, ei koskaan kiharaa. Turkista muistuttava pohjavilla on lyhyttä, pehmeää ja ihonmyötäistä. Avoin turkki on vakava virhe.

Rodun edustajat menestyvät hyvin näyttelyissä aina ryhmäkilpailuja myöten. Näyttelyissä esitetyt yksilöt edustavat pääosin maamme kapeaa kärkeä ja ovat usein samojen kasvattajien työn hedelmiä. Taitavien trimmaajien puute ja trimmauksen painotus näyttelymenestyksessä vaikuttaa sekä esitettyjen koirien että näyttelykäyntien määrään. Trimmauksen merkitys ULKONÄÖLLISESTI on täysin yliarvostettua, joskin selvää, sillä kyseessä on kuitenkin myös kauneuskilpailu. Ongelmana on, että harva tuomari todella tietää, miten rodun oikeasti tulisi olla trimmattu ja minkä laatuista karvapeitteen tulisi olla. Rotua on kuvailtu sen alkuajoista lähtien mm. sanoilla ”turkkia ja turkinpippuria” ja rodun nimessä esiintyvä sana ”valkoinen” viittaa sille ominaiseen karvapeitteen väritykseen. Turkki on erinomaisen tärkeä seikka rodulle ja sen ulkonäölle. Nykysuuntaus suosii koiria, jotka esitetään erittäin lyhyessä runkoturkissa (n. 1-2 cm). ”Karkeuden” saavuttamiseksi turkista on usein poistettu pohjavilla. Lisäksi koirilla on liehuvia karvoja päässä, mahan alla ja jaloissa. Nämä koristekarvat ovat laadultaan silkkisiä. Nyppimisen sijaan ne ovat leikattuja ja saksin muotoiltuja. Tämä on täysin ristiriidassa rotumääritelmän toivoman noin 5 cm mittaisen kaksinkertaisen karvapeitteen kanssa. Nyt on omaksuttu piirteitä muiden rotujen trimmauksesta, lähinnä amerikancockerspanielin. Alkuperäisen käyttötarkoituksen vaatima säänkestävä turkki, joka luotiin toimivaksi Skotlannin karuun, kosteaan ja kiviseen maastoon, on nykyisellään vain hauras muisto menneisyydestä. Tuomarit painottavat arvostelussaan liikaa turkin ulkonäköä sen laadun kustannuksella. Tämä on johtanut siihen, kuten monissa muissakin roduissa, että runsasturkkisemmat yksilöt, joilla lähes poikkeuksetta on laadultaan pehmeämmät turkit, menestyvät paremmin kuin rotumääritelmän mukaiset karkeaturkkiset ja vähemmän näyttävät yksilöt. Karvapeitteen tulisi olla karkeaa aina pään ja jalkojen karvoitusta myöten ja pohjavillan tulisi olla karkean karvan alla omana erillisenä ”mattonaan” – ei sen seassa kuten nykyään usein on. Oikein trimmattuna westie on helppo hoitaa ja se vaatii vain harvoin pesua, sillä oikeanlaatuinen karkea karvapeite hylkii sekä likaa että vettä, lämmittää koiraan ankarallakin pakkasilmalla ja myös suojaa koiraan auringonpaisteelta. Sellainen koira on myös ilo silmälle.

Aivan pehmytturkkiset ns. bambam-turkit ovat täysin virheellisiä ja muuttavat kokonaan rodun ulkomuodon vieraaksi. Turkki on aivan pumpulin pehmeää ja todella runsasta. Karvapeite imee lian ja kosteuden itseensä kuin pesusieni ja rodun veikeä ”työkoiran” ulkomuoto muuttuu söpöksi lelukoiraksi. Ainoa oikea palkinto näyttelyssä sellaisille yksilöille on HYLÄTTY, eikä näitä pehmeäturkkisia saisi KOSKAAN käyttää siitokseen, sillä ominaisuus on hyvin voimakkaasti periytyvä ja vaikea kitkeä pois kannasta. Rodulla esiintyy myös turkin keltaisuutta ja ruskeita karvoja. Tämä liittyy usein nuoriin koiriin ja monet vaihtavat värin valkoiseksi myöhemmällä iällä. Tällä voi tuomarin katsantokannasta riippuen olla arvostelua alentava vaikutus. Kuitenkin toivomus on että tähän seikkaan suhtauduttaisiin ymmärtäväisin mielin, eikä suosittaisi vain ”vitivalkoisia” yksilöitä kaiken muun kustannuksella. Westienkin turkki vaihtuu ja saa useampia kerroksia iän ja trimmausten mukana. Kuitenkaan ruskehtava väritys ei koskaan saa olla vallitseva. Laatu on AINA väriä tärkeämpi!

Westiekerho järjestää trimmauskursseja koko maan alueella, sillä rodun olennainen ulkomuodollinen tekijä on juuri sen karkea, vettähylikivä ja valkoinen karvapeite. Se on myös yksi olennainen tekijä koiran ihon terveydelle

Punaisia tassuja ja muita värjäytymiä esiintyy valitettavan paljon. Ne ovat kuitenkin hankittuja ominaisuuksia ja hoidettavissa pois. Usein syynä on hiivatulehdus ja siihen liittyvä tassujen nuoleminen. Tästä kuitenkin tulee aina sakottaa arvostelussa, sillä rotu on valitettavasti tunnettu iho-ongelmistaan, eikä punatassuinen yksilö ole näyttelykuntoinen. Esimerkiksi luokan tiputus tai pahimmissa tapauksissa EVA voivat olla sopivia palkintoja. Iho-ongelmaisia koiria ei yleensä näyttelytetä, mutta sellaiselle tulisi antaa tapauksesta riippuen joko EVA tai HYLÄTTY

Koko

Säkäkorkeus: Noin 28 cm.

Kooltaan westien tulisi olla pieni, n. 28 cm säkäkorkeudeltaan. NOIN 28 senttiin kuuluvat sekä urokset että nartut, joten on luonnollista, että poikkeamia molempiin suuntiin saa olla. Tosiasia on, että rodun edustajat kaikkialla ovat kasvaneet ja n. 30 cm lienee nykyinen keskimitta. Isoja yksilöitä löytyy, samoin liian pieniä ja kevyitä. Lyhytrunkoiset **näyttävät** aina pienemmiltä verrattuina pidempirunkoisiin. Näin ollen oikeat mittasuhteet ovat senttejä tärkeämmät, joskaan reilusti yli 30 cm ylittäneitä yksilöitä ei tule palkita.

Luonne ja ulkomuoto

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Pieni, eloisa, leikkisä ja peloton; voimakas itsetunto. Ulkonäkö on veikeä. Valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen.

Luonne on oleellinen osa rotutyyppejä eikä ulkomuotoa voi erottaa käyttäytymisestä. Luonteeltaan westie on temperamenttinen, itsevarma, iloinen ja avoin. Länsiylämaan terrierit ovat älykkäitä, uteliaita ja ennen kaikkea reippaita. Rotu on hyvin sosiaalinen ja se viihtyy muiden koirien ja ihmisten parissa, onhan rotu toiminut laumoissa metsästäjien apuna. Westie on täysi terrieri riistavietteen ja sellaisena se myös täytyy säilyttää! Westien voi usein nähdä kärsivän myös ”Napoleon-kompleksista.” Ryhdikkyyden ja mielipidemittarina toimiva häntä kertovat missä mennään.

Arkoja ja pelokkaita yksilöitä esiintyy. Näyttelyissä luonteen puuttumisesta tulee rangaista ankarasti, sillä ”turkkia ja turkinpippuria” pätee tässäkin kohtaa. Westie ei ole oikeanlainen rodun edustaja ilman komeaa ryhtiä ja itsevarmaa, pöyhkeilevää käytöstä. Ja hännän tulee aina olla pystyssä näyttelykehässä. Rodun maine huonokäyttöisenä tappelupukarina tai kurittomana pelkopurijana ei tee rodulle hyvää PR:ää. Aggressiiviset yksilöt hylätään poikkeuksetta näyttelykehässä, mutta myös arkuuteen ja flegmaattisuuteen tulisi kiinnittää huomiota

4.4.2. Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

MITTASUHTEET JA KULMAUKSET

- Rintakehän lyhyys/lanteen pituus
- Liian avoimet etukulmaukset
- Niukat takakulmaukset, lantion asento ja hännäkiinnitys

Yleisimmät mittasuhteet muodostuvat avoimista, niukoista kulmauksista ja pitkästä selästä ja lanne-osasta. On paljon kokonaisuusmittasuhteeltaan hyviä koiria, joilla kuitenkin on liian lyhyt rintakehä ja liian pitkä lanne. Luisu lantio pilaa hännän asennon eikä koira pysty kantamaan häntäänsä oikeassa asennossa. Luisun lantion vuoksi hyvinkin kulmautuneet takaraajat jäävät liikkeessä rungon alle ja liikkeestä puuttuu tarvittava voima. Lantiot ja takaosat ovat kokonaisuudessaan parantuneet viime vuosina.

ETUOSA JA ETURAAJAT

Ulkokierteiset ja eriasteisesti käyrät eturaajat ovat olleet rodussa pitkään yleinen virhe. Nykyään useilla koirilla on jo varsin hyvät suorat eturaajat, mutta ongelmia etukulmauksissa on paljon. Kun koiralla on huonot etukulmaukset ja/tai ulkonevat kyynärpäät ja käyrät eturaajat, kypälät kääntyvät ulospäin eivätkä toivotut suorat vapaat etuliikkeet ole mahdolliset.

PÄÄ

Päät ja ilmeet ovat rodun maailmanlaajuinen ongelmakohta:

- Kallot ovat kapeita
- Kuono-osat ovat liian pitkiä ja kapeita: kapealeukaiset heikot kuono-osat vaikuttavat ilmeeseen, kuonoon ei tule haluttua täyteläisyyttä
- Otsapenkereet ovat huomaamattomia
- Kulmakaaret puuttuvat
- Korvat ovat suuria
- Silmät ovat lähekkäin toisiaan < kallon kapesu

LEUKOJEN KAPEUS, HAMMASPUUTOKSET, HAMPAIDEN KOKO

esiintyy paljon liian kapeita leukoja, pieniä hampaita ja myös välihampaiden puutoksia. Huonojen suiden ja leukojen vuoksi puruvoima heikkenee ja koirat altistuvat purentavioille: kapeissa leuoissa vaarana ovat ahdasasentoiset kulmahampaat ja pienihampaat leuat liikkuvat helposti leikkaavasta purennasta tasapurentaan ja jopa alapurentaan.

KARVAPEITE

Karvan laatu on rodussa iso ongelma. Esiintyy aivan liian paljon eriasteisesti liian pehmeitä/liukkaita turkkeja, joita on mahdotonta trimmata nyppimällä. Huonolaatuinen turkki on kaikin puolin vaikeasti hoidettava. Trimmauksella/trimmaamattomuudella vaikutetaan liikaa ulkomuototuumareihin.

5. AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMINEN

5.1. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman taso ja toteutuminen Pakollinen päivitys

Westiekerhon aikaisempi jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin korjausten jälkeen vuonna 2017. Kasvattajasitoumus astui voimaan 1.5.2010 (hyväksytty 20.3.2010 kevätkokouksessa) ja kasvattajien sitoutuminen jalostuksen tavoiteohjelmaan on ollut hyvä. Jalostustoimikunta on ylläpitänyt lehdessä ja internetsivuilla kasvattajalistaa, jolla olevat kasvattajat ovat sitoutuneet noudattamaan voimassaolevaa jalostuksen tavoiteohjelmaa. Pentuvälitykseen on otettu pentueet, jotka täyttävät jalostuksen tavoiteohjelman vähimmäisvaatimukset. Pentuvälittäjä on kertonut westien luonteesta, terveydestä, turkin hoidosta, ruokinnasta ja kasvatuksesta sekä varoittanut kyselijöitä pentutehtailusta, paperittomista pennuista ja laittomasti maahantuoduista koirista. Jalostustoimikunta on neuvonut kyselijöitä westien kasvatukseen liittyvissä asioissa.

Westie-lehti ja kerhon nettisivut sekä facebook-sivusto ovat toimineet yhteyskanavina harrastajien ja yhdistyksen välillä.

Kerhon internetsivut ovat vanhat ja hankalat päivittää, mistä johtuen internetsivuja ei ole voinut hyödyntää täysipainoisesti ja mm. terveystiedon lomakkeiden uudistus ja jalostustarkastusten julkaisu on jäänyt odottamaan internetsivujen uudistamista.

Jalostustoimikunnan keräämän terveystiedon hyödyntämistä vaikeuttavat ongelmat tietojen tallentamisessa. Pelkkä tiedon arkistointi ei riitä. Kerättyä tietoa on paljon, monilta vuosilta, mutta ei ole minkäänlaista digitaalista tietojärjestelmää tiedon lajittelemiseen ja hakemiseen.

Populaation kokonaistila ja rakenne

Tavoite

- Säilyttää mahdollisimman laaja geenipooli jotta sukusiitosaste ei kasva.
- Välttää matadorijalostusta.
- Selvittää populaation todellinen tilanne.
- Ohjata ja opastaa uusia koiranomistajia.
- Jakaa tietoa rodusta kiinnostuneille jo ennen koiran hankintaa.
- Kouluttaa erityisesti uusia kasvattajia.

Tehdyt toimenpiteet

- Yksittäisen yhdistelmän sukusiitosasteeksi (5. sukupolven mukaan laskettuna) on suositeltu enintään 6,25 % (serkusparitus) ja mielellään alle 2,5 %.
- on lähetetty vuosittain pentuekyselyitä kasvattajille, mutta vastausprosentti on jäänyt hyvin alhaiseksi
- Internetsivuilla ja lehdessä ylläpidetty uroslistaa, jolle hyväksytään JTO:n suositukset täyttävät urokset. Uroslistaa on päivitetty ja listalla olevien urosten määrä on saatu kaksinkertaistettua. Uroksen jälkeläismäärälle on asetettu suositus korkeintaan 70 pentua koiran elinaikana (vastaa noin 3,5 % neljän vuoden rekisteröinnistä).
- Lehdessä julkaistu vuosittain koosteet populaation tilasta ja rakenteesta (mm. siitokseen käytetyt koirat ja niiden jälkeläismäärät)
- Järjestetty vuosittain Westiekerhon jäsenille kasvattajapäivä, jossa on keskitytty johonkin ajankohtaiseen tai muuten rodun kannalta tärkeään aiheeseen. Kasvattajapäivien koosteet on julkaistu lehdessä.

Tavoitteissa onnistuminen

- Vuosina 2015 - 2018 syntyneistä pentueista (yhteensä 378 pentuetta) 19 pentuetta (5 %) ylitti maksimi sukusiitosasteen 6,5 % ja 35 pentuetta (9,3 %) ylitti suosituksen sukusiitosasteesta 2,5 %.
- Populaation sukusiitosaste ei edellisen JTO:n voimassaoloaikana ole muuttunut.
- Urosten jalostuskäytön määrän rajoittamisessa on onnistuttu hyvin. Vuosina 2009 - 2018 vain kahden uroksen jälkeläismäärä ylitti 70 pentua, mutta ylitykset eivät olleet suuria (83 ja 72).

Luonne

Tavoitteissa onnistuminen

- MH-luonnekuvauksessa on käynyt 30.12.2018 mennessä yhteensä 59 valkoista länsiylämaanterrieriä.

Käyttöominaisuudet

Tavoite

- Tuoda rotua esiin monipuolisena harrastuskoirana, jonka kanssa voi harrastaa esimerkiksi agilitya, jäljestämistä, koiratanssia, tokoa, rally-tokoa, etsijäkoiratoimintaa sekä noseworkia.

Tehdyt toimenpiteet

- Westie-lehden harrastepalstalla on julkaistu tuloksia agilitysta ja muista koe- ja kilpailutuloksista sekä kaverikoiratoiminnasta.
- Yhdistys on palkinnut vuosittain Vuoden Agility-, Toko-, Rally-toko- ja Koiratanssi Westiet.

Tavoitteissa onnistuminen

Westietä esiintyy nykyisin aiempaa enemmän kaikissa harrastelajeissa: agilityssa ja tokossa starttimäärät ovat hieman vähentyneet aikaisemmasta (noin 60 agilitystarttia vuonna 2018, noin 50 agilitystarttia vuonna 2017, noin 90 agilitystarttia vuonna 2016, noin 130 agilitystarttia vuonna 2015), tokossa (37 koekäyntiä vuosina 2015-2018). Koiratanssi on nostanut suosiotaan (52 koekäyntiä vuosina 2015-2018). Jäljestämässä (vuosina 2015-2018) 28 koekäyntiä. Rally-tokossa (vuosina 2015-2018) 56 koekäyntiä).

Terveys

Tavoite

- Pyritään säilyttämään rotu terveenä vakavista perinnöllisistä sairauksista.
- Ihottumatilanteen selvittäminen.
- Yritetään hankkia kattavaa tilastointikelpoista tietoa rodun terveystilanteesta (esim. ihottumista).

Tehdyt toimenpiteet

- Jalostustoimikunta on lähettänyt vuosittain pentuekyselyt ja pentueiden 5-vuotiskyselyt kasvattajille. Netissä on ollut vapaasti täytettävissä oleva terveystarkastuslomake westien omistajille.
- Jalostustoimikunta on arkistoinut SKL:n toimittamat terveystutkimuspaperit ja terveystutkimustuloksista on julkaistu koosteet vuosittain lehdessä.
- Tuomarikoulutuksessa on pyydetty kiinnittämään huomiota purentoihin ja punertaviin tassuihin.
- Pentuvälitykseen ja kasvattajalistalle on ollut ehtona siitokseen käytettävien yksilöiden silmä- ja polvitarkastukset.

Tavoitteissa onnistuminen

- **Taulukko 17. Vuosina 2015 - 2018 rekisteröidyt pentueet: Vanhempien tutkimustulokset ja sukusiitosprosentit** Lähde: Koiranet jalostustietokanta.

	2015	2016	2017	2018
Pentueita	89	80	70	78
Pentuja	316	298	250	284
Vanhemmilta/ vanhemmalta puuttuu silmitarkastustulos	7	10	10	4
Vanhemmilta/ vanhemmalta puuttuu polvitarkastustulos	12	13	17	8
Sukusiitos-% 6,3 tai yli	7	2	4	4
Sukusiitos-% 0	11	14	12	11

- Kasvattajat ovat vastanneet vähenevässä määrin pentuekyselyihin. Osaa kasvattajista ei tietosuojaan vuoksi ole tavoitettu. Kasvattajat ovat kuitenkin selvästi jakautuneita: toisaalta ovat tunnolliset kasvattajat, jotka vastaavat kyselyihin, ja toisaalta ovat kasvattajat, jotka eivät ole kerhon jäseniä, ja joita ei niin ollen ole edes mahdollista tavoittaa.
- Netin terveystarkastukseen tullut viime vuosina vähenevässä määrin vastauksia.
- Jalostustoimikunnan keräämän terveystiedon hyödyntämistä vaikeuttavat ongelmat tietojen tallentamisessa. Kerättyä tietoa on monilta vuosilta, mutta ei ole minkäänlaista digitaalista tietojärjestelmää tiedon lajittelemiseen ja hakemiseen.

Ulkomuoto

Tavoite

- Säilyttää rotumääritelmän mukainen valkoinen länsiylämaanterrieri, jolla on sille rotutyyppilliset erityispiirteet. Tähän pyritään tuomarikoulutuksella, jalostustarkastuksilla sekä kasvattajien opastamisella.

Tehdyt toimenpiteet

- Tuomarikoulutusta on ollut sisällöltään ajankohtaista ja monipuolista
- Vuosittain on järjestetty kasvattajapäivät, jossa aiheet ovat vaihdelleet.
- Jalostustarkastuksia on järjestetty vuodesta 2009 alkaen, ajanjaksolla 2014-2018 on tarkastettu yhteensä 35 koiraa.
- Pentuvälitykseen ja kasvattajalistalle on hyväksytty vain pentueet, joiden molemmilla vanhemmilla on vähintään kaksi laatuarvostelun EH palkintoa tai hyväksytty jalostustarkastus. Muutos siitä, että hyväksytyt jalostustarkastuksen lisäksi vaaditaan myös yksi näyttelytulos, tehtiin vuonna 2016.

Tavoitteissa onnistuminen

- Edelleen käytetään jalostukseen jonkin verran koiria, joilta puuttuvat sekä näyttely- että terveystulokset.

5.2. Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 18. Vuosina 2009 - 2018 20 eniten käytetyn uroksen omat ja jälkeläisten näyttelytulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Uros	Näyttely paras oma tulos	Näyttely huonoin oma tulos	Pennut/ pentuetta/ narttua 2009-2018	Pennut/ pentuetta/ yht > 27.1.2019	Näyttelyssä käyneet jälkeläiset kpl > 27.1.2019	Jälkeläisten palkinnot koirakohtaisesti: paras-huonoin > 27.1.2019
Gia' A Che Ci Sei Della Riva D'Arno	CIB	SA	82/21	83/22	15	CIB-EH
Alborada Herldo	CIB	ERI	72/17	72/17	9	CIB-H
Be My star Superbia	FI MVA	EH	62/21	63/22	19	CIB-H
Capzy's Bonard	EH	EH	60/13	60/13	5	SA-H
Leonhard's Who' Starring	ERI	ERI	57/18	57/18	17	FI MVA-EH
Loving You Liar My Desire	CIB	ERI (EVA)	57/17	57/17	12	CIB-EH
Teddy Bear Nojaus Laivas	-	-	56/13	56/13	1	H
Sunachates Fiesta de la Vida	ERI	EH	53/12	59/13	2	EH-H
Versal Snow King	-	-	52/12	56/13	2	ERI-H
White Villan Like No Other	SERT	H	52/13	52/13	15	FI MVA-H
Emelja	-	-	52/10	52/10	1	EH
Who's Yes And Who's No	CIB	ERI	52/14	52/14	22	CIB-EH
Mer-Las Crepe	SERT	H	51/14	51/14	11	SA-H
Who's Breaking The News	CIB	EH	49/12	49/12	6	SA-H
Loving You Lord of Spirit	CIB	EH	49/14	49/14	12	CIB-EH
First Place Superbia	FI MVA	ERI	48/13	48/13	12	FI MVA-EH
Rusty Boy Sunshine Celebration	CIB	ERI	47/13	47/13	7	FI MVA-ERI
Svit Harmful Yunitus	H	H	45/9	45/9	3	SA-H
Tweed Time And Space	CIB	EH	45/13	45/13	9	CIB-EH
Armadale's Me Myself And I	SA	ERI	43/11	126/33	12	SA-H

Taulukko 19. Vuosina 2009 - 2018 20 eniten käytetyn nartun omat ja jälkeläisten näyttelytulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Narttu	Näyttely paras oma tulos	Näyttely huonoin oma tulos	Pennut/ pentuetta/ urosta 2009-2018	Pennut/ pentuetta/ urosta yht > 27.1.2019	Näyttelyssä käyneet >27.1.2019	Jälkeläisten palkinnot: paras - huonoin >27.1.2019
Svit Harmful Yurmala	-	-	29/5	29/5	1	EH
Reval Dream Kroshka Della	-	-	28/5	28/5	2	EH-H
Hot Tramp's Floretta	SA	EH	27/5	27/5	-	-
Scandic West Frencis	ERI	EH	26/5	26/5	4	SA-EH
Scarlet Lilly	-	-	23/4	23/4	1	H
Pumpulitassun Päiväpaiste	H	H	23/4	23/4	3	ERI-H
Chiwest Euphrosyne	ERI	ERI	23/4	23/4	1	ERI
Kukkulan Venus	-	-	22/5	22/5	-	-
Ciara	H	H	22/4	22/4	-	-
Stars Factory Circeya	H	H	21/4	28/5	5	SERT-H
White Villan Ultra High	FI MVA	ERI	21/4	21/4	6	FI MVA-SA
Riiwiöän Rebecca	-	-	19/3	26/4	2	EH-H
Gleizz Right Choice	-	-	19/5	19/5	1	EH
White Villan Blazing Glory	FI MVA	ERI	19/4	19/4	8	FI MVA-EH
Loving You Lovely	FI MVA	EH	19/5	19/5	7	FI MVA-ERI
Kardemumman Abrakadabra	SA	H	28/5	18/5	3	ERI-ERI
Mine Luck This Girl Is Fire	SA	EH	18/4	18/4	-	-
Christle's Gang Autumn Colors	SA	EH	18/3	18/3	2	SERT-EH
Mer-Las Miss Molly	H	H	18/4	18/4	1	ERI
Melnaie Na Hrbech	-	-	18/3	18/3	2	SA-H

Taulukko 20. Vuosina 2009 - 2018 20 eniten käytetyn uroksen tutkimustiedot ja jälkeläistulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Uros	Polvet	Silmät	Pennut/ pentuetta/ narttua 2009-2018	Pennut/ pentuetta/ yht > 27.1.2019	Tutkittu silmät	Silmät OK	Tutkittu polvet	Polvet 0/0
Gia'A Che Ci Sei Della Riva D'Arno	0/0	OK	82/21	83/22	18	17	18	16
Alborada Heraldo	0/0	OK	72/17	72/17	13	13	12	10
Be My star Superbia	-	-	62/21	63/22	20	17	19	18
Capzy's Bonard	0/0	OK	60/13	60/13	4	3	5	5
Leonhard's Who' Starring	0/0	OK	57/18	57/18	16	16	16	13
Loving You Liar My Desire	0/0	OK	57/17	57/17	8	8	6	6
Teddy Bear Nojaus Laivas	0/0	OK	56/13	56/13	3	3	4	4
Sunachates Fiesta de la Vida	0/0	OK	53/12	59/13	0	0	0	-
Versal Snow King	0/0	OK	52/12	56/13	6	5	1	1
White Villan Like No Other	0/0	OK	52/13	52/13	13	12	12	12
Emelja	-	-	52/10	52/10	2	2	2	2
Who's Yes And Who's No	0/0	OK	52/14	52/14	21	20	21	20
Mer-Las Crepe	0/0	OK	51/14	51/14	8	7	8	8
Who's Breaking The News	0/0	OK	49/12	49/12	10	9	9	9
Loving You Lord of Spirit	-	OK	49/14	49/14	14	12	14	13
First Place Superbia	0/0	OK	48/13	48/13	14	13	14	12
Rusty Boy Sunshine Celebration	0/0	OK	47/13	47/13	9	7	9	9
Svit Harmful Yunitus	0/0	OK	45/9	45/9	3	1	3	3
Tweed Time And Space	0/0	OK	45/13	45/13	8	5	7	6
Armadale's Me Myself And I	0/0	OK	43/11	126/33	14	12	15	14

Taulukko 21. Vuosina 2009 - 2018 20 eniten käytetyn nartun terveystutkimukset ja jälkeläistulokset.

Lähde: Koiranet jalostustietokanta.

Narttu	Polvet	Silmät	Pennut/ pentueet/ urokset 2009-2018	Pennut/ pentueet YHT.	Tutkittu silmät	Tulos OK	Tutkittu polvet	Tulos 0/0
Svit Harmful Yurmala	-	-	29/5	29/5	0	-	0	-
Reval Dream Kroshka Della	-	-	28/5	28/5	1	1	1	1
Hot Tramp's Floretta	0/0	OK	27/5	27/5	2	1	2	2
Scandic West Frencis	0/0	OK	26/5	26/5	3	3	3	3
Scarlet Lilly	-	OK	23/4	23/4	1	1	1	1
Pumpulitassun Päivänpaiste	0/0	OK	23/4	23/4	2	2	2	1
Chiwest Euphrosyne	0/0	OK	23/4	23/4	2	2	2	2
Kukkulan Venus	-	-	22/5	22/5	3	3	1	1
Ciara	0/0	OK	22/4	22/4	0	-	0	-
Stars Factory Circeya	0/0	OK	21/4	28/5	2	2	3	2
White Villan Ultra High	0/0	OK	21/4	21/4	7	6	6	6
Riiwiöän Rebecca	0/0	OK	19/3	26/4	5	5	4	4
Gleizz Right Choice	0/0	RD-mf	19/5	19/5	2	2	2	2
White Villan Blazing Glory	0/0	OK	19/4	19/4	7	5	7	7
Loving You Lovely	0/0	OK	19/5	19/5	7	7	7	7
Kardemumman Abrakadabra	0/0	OK	28/5	18/5	4	4	4	4
Mine Luck This Girl Is Fire	0/0	OK	18/4	18/4	1	1	1	1
Christle's Gang Autumn Colors	0/0	OK	18/3	18/3	1	1	1	1
Mer-Las Miss Molly	0/0	OK	18/4	18/4	1	1	1	1
Melanie Na Hrbech	0/0	OK	18/3	18/3	3	1	3	3

Muita, kuin jalostukseen käytettäviä koiria, tutkitaan hyvin vähän, mikä näkyy taulukossa vähäisinä jälkeläistuloksina

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1. Jalostuksen tavoitteet

Westien tulee jatkossakin olla miellyttävä seurakoira, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti. Kasvatustyötä pyritään ohjaamaan siten, että jalostuksen tuloksena on tyypiltään rodunomainen, hyväluonteinen, fyysisesti ja psyykkisesti terve valkoinen länsiylämaanterrieri.

Perinnöllisen monimuotisuuden ylläpitäminen

- Säilyttää mahdollisimman laaja geenipooli jotta sukusiitosaste ei kasva.
- Välttää matadorijalostusta.
- Ohjata ja opastaa uusia koiranomistajia.
- Jakaa tietoa rodusta kiinnostuneille jo ennen koiran hankintaa.
- Kouluttaa erityisesti uusia kasvattajia.

Luonne

- Rotujärjestö pyrkii ohjaamaan/neuvomaan/valistamaan kasvattajia jalostamaan rodunomaisen luonteen omaavia valkoisia länsiylämaanterriereitä ja koirien omistajia kasvattamaan koiristaan yhteiskuntakelpoisia.
- Pyritään kehittämään rotuprofiilia MH-luonnekuvauksen tulosten perusteella.
- Oikeanlaisen luonteen vaaliminen ja sen esiintuominen ulkomuototuomarikoulutuksessa.
- Luonteita arvioidaan myös jalostustarkastusten yhteydessä.

Käyttöominaisuudet

- Pyritään tuomaan rotua esiin monipuolisena harrastuskoirana, jonka kanssa voi harrastaa esimerkiksi agilitya, jäljestämistä, koiratanssia, tokoa, rally-tokoa, etsijäkoiratoimintaa sekä noseworkia.

Terveys

- Pyritään säilyttämään rotu terveenä vakavista perinnöllisistä sairauksista.
- Pohditaan, miten olemassa olevia terveystietoja saataisiin helpommin käsiteltävään muotoon, niin että tilastojen ja vertailujen tekeminen olisi mahdollista.

Ulkomuoto

- Tavoitteena on säilyttää rotumääritelmän mukainen valkoinen länsiylämaanterrieri, jolla on sille rotutyypilliset erityispiirteet. Tähän pyritään tuomarikoulutuksella, jalostustarkastuksilla sekä kasvattajien opastamisella.
- Jalostustarkastusten tulokset julkaistaan westie -lehdessä sekä kerhon internetsivuilla.

6.2. Kasvattajan vastuu

Kasvattajan kasvatustoiminnan ensisijainen tavoite on säilyttää rotu rotumääritelmän mukaisena niin ulkomuodoltaan kuin luonteeltaan ja pyrkiä parantamaan rodun terveystilannetta. Kasvattajan tulisi omata rodusta, perinnöllisyydestä ja koiranjalostuksesta, synnytyksestä ja pentueen hoidosta hyvät tiedot. Lisäksi kasvattajalla tulisi olla soveliaat olosuhteet koiran pidolle ja kasvatustoiminnalle. Kasvattajan tulisi asettaa aina rodun etu henkilökohtaisten intressiensä edelle. Kasvattajan tulisi noudattaa kasvatustoiminnassaan SKL-FKK ry:n ja Westiekerho ry:n sääntöjä.

Kasvattajan tulisi käyttää jalostukseen vain sellaista narttua, joka täyttää ainakin jalostusnartun vähimmäisvaatimukset. Hänen tulisi poistaa narttu jalostuksesta, mikäli sen todetaan periyttävän jotain virhettä tai sairautta – suhteutettuna sairauden vakavuuteen ja sen yleisyyteen. Myös siitokseen käytettävän uroksen tulisi täyttää samat jalostuksen vähimmäisvaatimukset eikä siitosparilla saisi olla samoja virheitä. Kasvattajan tulisi myös ilmoittaa jalostustoimikunnalle, mikäli pentueessa ilmenee jotakin jalostusmielessä huomioitavaa (esim. mahdolliset keisarinleikkaukset, kuolleet pennut ja epämuodostumat). Kasvattajan tulisi osallistua rodun terveyden seurantaan palauttamalla ns. pentuseurantalomakkeet jalostustoimikunnalle.

Kasvattajan tulisi osoittaa kiinnostustaan rodun kehitykseen osallistumalla näyttelyihin ja yhdistyksen Kasvattaja-/Westiepäiville.

Kasvattajan tulisi luovuttaa pentunsa hyväkuntoisina, aikaisintaan seitsemän viikon ikäisinä ja tehdä jokaisesta myymästään ja sijoittamastaan pennusta kirjallinen sopimus ostajan tai vastaanottajan kanssa käyttäen SKL-FKK ry:n voimassa olevia sopimuslomakkeita sekä Westiekerhon kauppasopimuksen lisäliitettä. Olisi suotavaa, että eläinlääkäri olisi tarkastanut pennut ja että myös niiden silmät olisi peilattu harmaakaihin varalta. Kasvattajan pitäisi antaa jokaisen pentunsa mukana kirjalliset westien hoito-, ruokinta- ja kasvatusohjeet sekä liittää pennunomistajat Westiekerho ry:n jäseniksi. Kasvattajan olisi pyrittävä rakentamaan yhteistyöhön pennunomistajan kanssa. Kasvattajan tulee kantaa vastuu kasvattamistaan pentueista.

6.3. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Länsiylämaanterrierin kasvatukselle on määritelty seuraavat suositukset ja ohjeet, jotka jalostusyhdistelmien tulisi täyttää. Viimeistään ennen astutusta tulisi molempien osapuolien varmistaa, että sekä uros että narttu täyttävät niille asetetut suositukset.

Ikä

Koiran tulee olla astutushetkellä niin vanha (vähintään 12 kk), että sille on voitu tehdä Suomen Kennelliiton viralliset terveystutkimukset.

Terveys

Siitokseen käytettävän koiran tulee olla terve. Jalostukseen käytettävällä koiralla ei saa olla hyvinvointia alentavia, normaalin liikunnallisen elämän estäviä sairauksia ja vikoja eikä sairautta, joka vaatii säännöllistä tai toistuvaa lääkehoitoa tai erityisruokavaliota. Koiralla ei myöskään saa olla vikaa tai sairautta, jota tiineys ja synnytys voi pahentaa.

Koiralla tulee astutushetkellä olla viralliset silmä- ja polvitarkastuslausunnot. Silmä- ja polvitarkastukset tulee tehdä ennen koiran ensimmäistä astutusta, vähintään yhden (1) vuoden ikäiselle koiralle. Silmätutkimus suositellaan uusittavaksi kun koira on täyttänyt kolme (3) vuotta eikä silmätutkimustulos saa olla viittä (5) vuotta vanhempi. Siitokseen ei tule käyttää yksilöä, jolla on todettu perinnöllinen silmäsairaus (sairauksista on kerrottu tarkemmin kohdassa "Terveys ja lisääntyminen"). Ns. Y-sutura ei ole este koiran jalostuskäytölle. Suositellaan, että alle kolmevuotiaalle koiralle tehty polvitutkimus on voimassa kaksi (2) vuotta. Mikäli 1-polvista yksilöä käytetään siitokseen, tulee toisella vanhemmalla olla 0/0 polvet. Siitokseen ei tule käyttää koiraa, jolla on huonommat polvet kuin 1-aste.

Lisääntyminen

Narttua, joka esim. polttoheikkouden tai rakenteellisen poikkeavuuden takia ei kykene normaaliin synnytykseen, ei suositella siitokseen yhden keisarileikkauksen jälkeen. Uroksia, jotka eivät ole kyenneet astumaan normaalisti tai joilla on puutteellinen sukuvietti, ei tule käyttää jalostukseen.

Luonne

Luonteen tulee olla rotumääritelmän mukainen: valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen. Koiraa tulee voida käsitellä normaalisti. Arkoja, flegmaattisia tai aggressiivisia koiria ei saa käyttää siitokseen.

Näyttelytulos

Koiralla tulee olla virallisista näyttelyistä Suomessa vähintään kaksi laatuarvostelun ensimmäistä EH (erittäin hyvä) palkintoa eri tuomareilta tai ulkomailla saavutettu valion arvo. Hyväksytyt jalostustarkastus korvaa toisen näyttelytuloksen.

Jälkeläisten laatu

Mikäli koiralla on aikaisemmin ollut pentuja, olisi koiran omistajan selvitettävä onko jälkeläisillä ollut perinnöllisiä sairauksia. Olisi suotavaa, että aikaisemmat jälkeläiset olisivat käyneet näyttelyissä sekä silmä- ja polvitarkastuksissa.

Läheinen sukusiitos

Yksittäisen yhdistelmän sukusiitosasteeksi (5. sukupolven mukaan laskettuna) suositellaan enintään 6,25 % (serkusparitus) ja mielellään alle 2,5 %.

Nartulle asetettavat yleiset suositukset

Nartulla voidaan teettää enintään neljä (4) pentuetta (= synnytystä), siten, että edellisestä synnytyksestä on kulunut vähintään 10 kuukautta. Tätä tiheämpi synnytys sallitaan nartulle kerran. Jos nartulla on ollut vuoden aikana kaksi pentuetta, seuraavan synnytyksen väli on oltava vähintään yksi vuosi. Seitsemän (7) vuotta täyttäneen nartun astuttaminen edellyttää aina eläinlääkärin todistusta, jonka mukaan pennutuksesta ei ole haittaa nartun terveydelle (Kennelliiton koirarekisteriohje 2013).

Urokselle asetettavat yleiset suositukset

Uroksen jälkeläismäärä ei tule ylittää 70 pentua koiran elinaikana. Kuitenkin viimeinen pentue voi ylittää enimmäismäärän.

Ulkomaalainen uros

Jos suomalainen narttu astutetaan ulkomailla ulkomaalaisella uroksella tai tuontispermalla Suomessa, ei uroksella tarvitse olla silmä- ja polvitarkastuslausuntoa. Jos ulkomaalainen uros on tuotu Suomeen ja astutus tapahtuu Suomessa, tulee uroksella olla virallinen silmä ja polvitarkastuslausunto.

6.3. Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestön toiminnan tavoitteena on kehittää valkoista länsiylämaanterrieriä Suomessa ja pyrkiä valistus- ja ohjaustoiminnallaan luomaan maahamme westiekanta, joka on tämän jalostuksen tavoiteohjelman mukainen, eli jalostuspohjaltaan riittävän laaja, luonteeltaan tyypillinen, elinvoimainen ja perimältään mahdollisimman terve sekä tyyppiltään ja rakenteeltaan yhteneväinen ja rotumääritelmän mukainen.

Rotujärjestön tehtävänä on ennen kaikkea olla palveluelin, jonka tärkein tavoite on kerätä rodusta mahdollisimman monipuolista, ajankohtaista ja tarpeellista tietoa ja saattaa se nopeasti kasvattajien ja harrastajien käyttöön.

Tietojen kerääminen

Westiekerholla on nettisivuillaan terveystarkastus, johon voi vastata siellä helposti ja lähettää sen sieltä suoraan jalostustoimikunnalle.

Jalostustoimikunta arkistoi sille osoitetut aineistot:

- SKL-FKK:n toimittamat materiaalit
 - näyttelytulokset
 - silmä- ja polvitarkastus- ym. lausunnot
- Jalostustarkastuspöytäkirjat
- Jalostustiedustelut ja muu kasvattajilta ja koiranomistajilta saadut aineistot
- Muu jalostustoimikunnalle osoitettu informaatio.

Tietojen julkaiseminen

Jalostustoimikunnan koostaa edellä mainitun aineiston julkaisukelpoiseen muotoon ja saattaa sen kasvattajien ja harrastajien käyttöön yhdistyksen lehden ja muiden mahdollisten julkaisujen välityksellä. Lisäksi jalostustoimikunta valistaa rotujärjestön jäseniä rodun kehityshistoriasta, koiran jalostuksesta, perinnöllisyydestä ja koiran käyttäytymisestä sekä opastaa erityisesti uusia harrastajia ja kasvattajia westien hoitoon, kasvatukseen, terveyteen, astukseen, synnytykseen, pentueen hoitoon ja luovutukseen ym. liittyvissä kysymyksissä.

Jalostustarkastukset

Vuonna 2009 järjestettiin ensimmäinen jalostustarkastus ja sen jälkeen niitä on järjestetty vuosittain yksi tai kaksi. Tarkastuskäytäntöjä pyritään kehittämään edelleen ja järjestämään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan.

Urosrekisteri

Jalostustoimikunta ylläpitää urosrekisteriä, johon hyväksytään mukaan kaikki urokset, jotka täyttävät tässä jalostusohjelmassa mainitut siitosurosten yleiset suositukset. Kun uroslista julkaistaan, sisältää se kustakin uroksesta omistajan yhteystiedot, silmä- ja polvitutkimusten päivämäärät ja tulokset. Mikäli uros on valio, tiedot siitä keneltä ja mistä se on serttinsä saanut. Mikäli uros ei ole valio, ilmoitetaan keneltä jalostussuosituksen mukainen palkinto on saatu. Omistajan niin halutessa, voidaan lisäksi julkaista muita tuloksia kuten esim. MH-luonnekuvaus.

Jalostusneuvonta

Jalostusneuvonta on maksutonta ja suositusluonteista eikä sido kasvattajaa. Kasvattaja yksin on vastuussa kasvattamistaan pennuista ja niissä mahdollisesti ilmenevistä vioista. Kasvattajat lähettävät jalostustoimikunnan sihteerille jalostustiedustelunsa käyttäen jalostustiedustelulomaketta. Jalostustiedustelulomake löytyy Westiekerhon internetsivuilta ja pyydettyä sen saa jalostustoimikunnalta. Jalostustiedustelu tulee tehdä hyvissä ajoin, mielellään kaksi kuukautta ennen nartun juoksun oletettua alkamisaikaa.

Nartun omistaja valitsee itse muutamia uroksia, joista hän esittää jalostustoimikunnalle kyselyn. Kokeneiden kasvattajien esittämiin siitospareihin suhtaudutaan periaatteessa myönteisesti, mutta voidaan ehdottaa myös muita perusteltuja vaihtoehtoja. Ellei narttu toimikunnan mielestä ole sopiva siitoskoiraksi, on jalostustoimikunta oikeutettu ja velvoitettu ilmoittamaan mielipiteensä perustellusti nartun omistajalle. Kaikki jalostustiedustelut käsitellään koko jalostustoimikunnan kesken ja niistä laaditaan pöytäkirja.

Kasvattajapäivä/Westiepäivä

Jalostustoimikunta järjestää Westiekerho ry:n jäsenille Kasvattajapäiviä/Westiepäiviä, joissa syvennyttään ajankohtaisiin ja rodun kannalta tärkeisiin aiheisiin. Jäsenistön toivomuksia kasvattajapäivän aiheista otetaan huomioon tilaisuuksia suunniteltaessa. Tilaisuudesta laaditaan yhteenveto Westie-lehteen.

Jalostustoimikunnan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus

Jalostustoimikunta laatii vuosittain toimintasuunnitelman, josta käyvät ilmi toimenpiteet, joilla jalostustoimikunta toteuttaa sille asetettuja tavoitteita. Vuosittaisesta toimintakertomuksesta käy ilmi tavoitteiden toteutuminen. Jalostustoimikunnan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus julkaistaan Westie-lehdessä.

Muut tehtävät

Rotuyhdistys pyrkii seuraamaan rodun kehitystä ja tasoa ulkomailla ja pitämään yhteyttä ulkomaisiin westiekasvattajiin.

Kasvattajalista

Jalostustoimikunta ylläpitää kasvattajalista, jolle päästökseen kasvattajan tulee olla Westiekerhon jäsen sekä sitoutua noudattamaan Westiekerhon Jalostuksen tavoiteohjelmaa ja Kennelliiton kasvattajasitoumusta. Kasvattajalista julkaistaan Westiekerhon internetsivuilla ja Westie -lehdessä. Kasvattajalista päivitetään säännöllisesti.

Pentuvälitys ja rotuinfo

Yhdistyksen hallitus nimeää henkilön, joka hoitaa pentuvälitystä. Kasvattaja ilmoittaa pentueensa pentuvälitykseen kirjallisesti voimassa olevalla ilmoituskaavakkeella. Pentuvälitykseen otetaan Westiekerho ry:n jäsenen kasvattamat pentueet, joiden vanhemmat täyttävät Westiekerhon jalostuksen tavoiteohjelman vähimmäisvaatimukset. Pentuvälitys on puolueetonta ja ilmoittaa ostajalle kaikki välityksessä olevat pentueet ikäjärjestyksessä. Pentuvälitys antaa ostajalle seuraavat tiedot:

- kasvattajan nimi ja kennelnimi
- asuinpaikkakunta ja puhelinnumero
- pentujen syntymäaika ja sukupuoli

Kasvattajan pentueilmoitus on voimassa kuusi viikkoa päiväyksestä lukien ellei kasvattaja aikaisemmin ilmoita pentueen olevan myyty tai halua myynnille jatkoaikaa. Pentuvälitys on ilmainen. Pentuvälitys on tärkeä informaatiokanava pennunkyselijöille myös itse rodusta ja sen ominaisuuksista. Pentuvälittäjä kertoo westien luonteesta, terveydestä, turkin hoidosta, ruokinnasta ja kasvatuksesta. Pentuvälittäjä varoittaa kyselijöitä myös rotumme uhista, mm. pentutehtailusta, paperittomista pennuista ja laittomasti maahantuoduista koirista. Lisäpalveluna pentuvälityksen yhteydessä on rescue-koirien ja hoitopaikkaa tarvitsevien westieiden välitys.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet

Populaatio

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Populaatio on kohtalaisen laaja. - Kasvattajat tuovat uusia siitoskoiria. 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toisaalta jalostuskäytössä suositaan näyttelyssä menestyneitä ja toisaalta on kasvattajia, jotka eivät lainkaan käytä jalostuskoiriaan näyttelyissä - Käytetään usein ”pinnalla olevia” uroksia, joista monet tuontikoiria. - Reservissä paljon erisukuisia uroksia, joita ei ole käytetty. - Edellisten vuosien valiot unohdetaan sitä mukaa kun niiden näyttelyura loppuu.
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materiaalin hankinta melko helppoa, rotua löytyy laajalti maailmalta. - Suomessa paljon potentiaalista urosmateriaalia käyttämättä 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Saman sukuisten koirien ylenpalttinen käyttö jalostuksessa kaventaa geenipohjaa, mikä altistaa rodun erilaisille sairauksille, jotka pääsevät leviämään suureen osaan populaatiota. - Tuontikoirien terveystietojen selvittäminen ongelmallista.

Terveys

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pitkäikäinen rotu, vireä vanhuspäiville asti. - Suhteellisen terve rotu, perinnöllisiä sairauksia esiintyy satunnaisesti. 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iho-ongelmat edelleen suhteellisen yleisiä. - Iho-ongelmien moninaisuus ja vaikea tulkittavuus vaikeuttavat niiden seuranta - Kattavien terveystilastojen tekeminen ongelmallista. - Sairauksien ilmoittaminen rotujärjestölle vapaaehtoista.
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kasvattien avoimuudella ja yhteistyöllä voidaan saavuttaa paljon hyvää. - Yhteistyön lisääminen ulkomaisten rotujärjestöjen kanssa. 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samojen tuontikoirien lisääntyneen käytön myötä geenipooli pienenee. Vaarana jonkin perinnöllisen sairauden leviäminen isoon osaan kantaa.

Luonne

Vahvuudet - Luonteeltaan soveltuu hyvin nykypäivän erilaisiin elinympäristöihin.	Heikkoudet - Arkoja, aggressiivisia westieitä on käytetty jalostukseen. - Luonteiden testaaminen vähäistä.
Mahdollisuudet - Rodun käyttäminen erilaisiin harrastuksiin yleistymässä. - MH-luonnekuvauksien ja luonnetestien kautta tutkittua tietoa luonteista tänä päivänä	Uhat - Luonteen arkuus, aggressiivisuus. - Hermostuneet, stressialttiit koirat. Toimintakyvyttömyys. - Liian rauhalliset, flegmaattiset koirat. - Luonteen pehmeneminen. - Ääniherkkyys

Ulkomuoto

Vahvuudet - Rodun tunnistaa samaksi kuin sen kantaisät. - Rodussa ei esiinny liioiteltuja rakenteita.	Heikkoudet - Rakennevikoja esiintyy: huonot etuosat, pystyt lavat, kapeat päät, keventynyt luusto, pitkät rungot, lyhyet kaulat, huonot kulmaukset, välihammaspuutokset, pienet hampaat, kapeat leuat. - Huonoturkkisia koiria enemmän
Mahdollisuudet - Ulkomuototuomareiden lisäkoulutukset. - Rodun rakenteen tuntemisen lisääminen kasvattajille	Uhat - Rodulle tyypillinen ulkonäkö ja turkki häviämässä. - Väärä turkin käsittely - Trimmausmuodit maailmalla saavat koiran näyttämään väärän tyyppiseltä.

Markkinapotentiaali

Vahvuudet - Medianäkyvyys. - Käytännöllinen koko kaupunkielämään. - Söpö, myyvä ulkonäkö.	Heikkoudet - Ulkonäkö pettää, koira on kuitenkin terrieri. - Iho-ongelmaisen koiran maine. - Suosittu rotu, jossa kysyntä ylittää tarjonnan. - Suosii pentutehtailua ja tuontia ulkomailta välittämättä terveys-, luonne- ja ulkomuodollisista tekijöistä. - Kallis hinta ja kova kysyntä lisää pentutehtailua. - Trimmattava rotu, jonka hoito aiheuttaa kustannuksia. - Ammattitaitoisten trimmaajien puute.
Mahdollisuudet - Suosion myötä rodun näkyvyys ja tietoisuus rodesta kasvaa.	Uhat - Kysynnän lasku esim. terveydellisistä syistä

6.5. ROTUJÄRJESTÖN TOIMINTASUUNNITELMA**VUONNA 2019**

- Kasvattajalista päivitetään kahdesti vuodessa, sekä tarvittaessa.
- Kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt
- Pohditaan 5-vuotiskyselyjen vastausten perusteella niiden keräämisen tarpeellisuutta ja muokkaamista
- Terveyskysely netissä jatkuu ja sitä uudistetaan vastaamaan paremmin nykyistä tietotarvetta rodusta (suunnattu koiranomistajille)
- Selvitetään mahdollisuutta jalostustietojärjestelmän hankkimisesta.
- Informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- Järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Kehitetään edelleen jalostustarkastuskäytäntöjä ja järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- Ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- Järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä kasvattajille / jäsenille
- Järjestetään Erikoisnäyttely
- Järjestetään Westie-tempaus

VUONNA 2020

- kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (vuonna 2013 syntyneistä pentueista) ja tarvittaessa 5-vuotis pentuseurantakysely
- terveyskysely netissä jatkuu

- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus

VUONNA 2021

- Kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (2014 syntyneet) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- Terveyskysely netissä jatkuu
- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus

VUONNA 2022

- kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (2015 syntyneet) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- terveyskysely netissä jatkuu
- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus

VUONNA 2023

- seuraavan JTO:n valmisteleminen vuoden loppuun mennessä
- kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (2016 syntyneet) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- terveyskysely netissä jatkuu
- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus

Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Jalostustoimikunta ja hallitus seuraavat yhdessä tavoiteohjelman toteutumista. Jalostuksen tavoiteohjelmaan kirjoitetut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan yhdistyksen vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta raportoi vuosittain yhteenvedon jalostukseen liittyvistä asioista, mm. populaation rakenne ja tila, siitokseen käytetyt koirat, niiden jälkeläismäärät ja raportoidut sairaudet. Westiekerhon toimintakertomus julkaistaan kerhon kevätkokouksessa ja sen jälkeen seuraavassa Westie-lehdessä. Jalostuksen tavoiteohjelma julkaistaan hyväksymisen jälkeen kerhon nettisivuilla, jossa se on jatkuvasti sen jälkeen luettavissa. Paperiversiota tavoiteohjelmasta on saatavissa westiekerhon järjestämissä tilaisuuksissa sekä pyydettyäessä postitse. Jalostustoimikunta seuraa suunnitelmaa vuosittain ja tarvittaessa puuttuu havaitsemiinsa epäkohtiin mahdollisimman nopeasti.

LÄHTEET

- Ison-Britannian rekisteröintimäärät, The Kennel Club: <http://www.thekennelclub.org.uk/registration/breed-registration-statistics> (5.11.2015)
- Cizinauskas, Sigitas: Westiepäivä 2006 (White-Shaker-Syndrooma, globoidisolu leukodystrofia)
- Corcoran, B.M., Cobb, M., Martin, M.W.S., Dukes-McEwan, J., French, A., Luis Fuentes, V., Boswood, A., Rhind, S.: Chronic pulmonary disease in West Highland white terriers. *Veterinary Record* (1999) 144, 611-616.
- Corcoran, M.B., King, L.G., Schwarz, T., Hammond, G., Sullivan, M.: Short Communications. Further characterisation of the clinical features of chronic pulmonary disease in West Highland white terriers. *Veterinary Record* (2011) 168, 355a.
- Guaguere, E., Prelaud, P., Craig, M.: *A Practical Guide to Canine Dermatology*. 2008.
- Cozzi F, Vite CH, Wenger DA, Victoria T, Haskins ME. MRI and electrophysiological abnormalities in a case of canine globoid cell leukodystrophy. *Journal of Small Animal Practice* 1998 Aug;39(8):401-5.
- Grayson, J. Kevin: West Highland White Terrier Health Survey Final Report For the Health Committee Of the West Highland White Terrier Club of America, 2000.
- Grayson, J. Kevin: West Highland White Terrier Health Survey Final Report For the Westie Foundation of America, Inc. And the Health Committee Of the West Highland White Terrier Club of America, 2007.
- Jalomäki, Sari: Perinnölliseksi oletetut silmäsairaudet valkoisella länsiylämaanterrierillä. Kasvattajapäivä 2012.
- Kuhl KA, Shofer FS, Goldschmidt MH.: Comparative histopathology of pemphigus foliaceus and superficial folliculitis in the dog. *Veterinary Pathology* 1994, 31:19-27.
- MacGregor JM, Winter MD, Keating J, Tidwell AS, Brown DJ.: Peripheral pulmonary artery stenosis in a four-month-old West Highland White Terrier. *Veterinary Radiology & Ultrasound*. 2006 Jul-Aug;47(4):345-50.
- McAloose D, Casal M, Patterson DF, Dambach DM. Polycystic kidney and liver disease in two related West Highland White Terrier litters. *Veterinary Pathology* 1998 Jan;35(1):77-81.
- Menna, Nina: Koiran atopia. <http://www.kennelliitto.fi/koiran-atopia> (20.01.2014)
- Nett CS, Reichler I, Grest P, Hauser B, Reusch CE. : Epidermal dysplasia and Malassezia infection in two West Highland White Terrier siblings: an inherited skin disorder or reaction to severe Malassezia infection? *Veterinary Dermatology* 2001 Oct;12(5):285-90.
- Paatsama, Saki: Synnynnäinen häntämutka, perinnöllinen luustosairaus. Julkaistu mm. Suomen eläinlääkärilehti 1992, 2 ja Maltankaira 1992:3.
- Padgett, FA, Mostosky, UV, "Animal model: The mode of inheritance of craniomandibular osteopathy in West Highland White Terriers," *American Journal of Medical Genetics* Sep;25(1):9-13.
- Petersen-Jones, Simon, Crispin, S. (toim.): *BSAVA Manual of Small Animal Ophthalmology*, 2. painos, 2002.
- Piermattei, D.L., Flo, G.L., DeCamp, C.E.: *Brinker, Piermattei, and Flo's Handbook of Small animal Orthopedics and Fracture Repair*. 4. painos
- Plym-Forsheil, Kerstin: Kivesten laskeutumisesta
- Saijonmaa-Koulumies, Leena: Westiepäivä 2006 (Atopia ja ruoka-aineallergiat).
- Suomen Kennelliitto, KoiraNet jalostustietokanta
- Victoria T, Rafi MA, Wenger DA.: Cloning of the canine GALC cDNA and identification of the mutation causing globoid cell leukodystrophy in West Highland White and Cairn terriers. *Genomics*. 1996 33:457-62.
- Wenger DA, Victoria T, Rafi MA, Luzi P, Vanier MT, Vite C, Patterson DF, Haskins MH.: Globoid cell leukodystrophy in cairn and West Highland white terriers. *The Journal of Heredity* 1999 Jan-Feb;90(1):138-42.
- WestieAlliansenin rekisteröintitiedot 2013- 2014:
http://www.westiealliansen.se/OmRasen/dokument/GenomgangWA_2013-2014.pdf (5.11.2015)

LIITE: ROTUMÄÄRITELMÄ

VALKOINEN LÄNSIYLÄMAANTERRIERI

(WEST HIGHLAND WHITE TERRIER)

Alkuperämaa: Iso-Britannia

Ryhmä: 3

FCI:n numero: 85

Hyväksytty: FCI 12.1.2011

Kennelliitto 10.8.2011

KÄYTTÖTARKOITUS: Terrieri.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit
Alaryhmä 2 pienikokoiset terrierit
Käyttökoetulosta ei vaadita.

YLEISVAIKUTELMA: Voimakasrakenteinen. Rintakehä on syvä ja takimmaisat kylkiluut pitkät. Vaakasuora selkä sekä voimakkaat ja lihaksikkaat raajat ilmentävät erinomaista voiman ja toimeliaisuuden yhdistelmää.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Pieni, eloisa, leikkisä ja peloton; voimakas itsetunto. Ulkonäkö on veikeä. Valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen.

PÄÄ

Etäisyys niskakymystä silmiin on hiukan suurempi kuin kuono-osan pituus. Pään karvoitus on runsasta. Pää on ryhdikkäästi pystyssä ja sen asento on suorassa tai sitä pienemmässä kulmassa kaulaan nähden. Pään asento ei saa olla liian matala.

KALLO-OSA:

Kallo: Hieman holvautunut; tunnusteltaessa sileälinjainen. Kallo kapenee hyvin loivasti korvien tasalta silmiä kohti.

Otsapenger: Selvä, se muodostuu silmien yläpuolella olevista voimakkaista kulmakaarista. Silmien välissä on hieman erottuva uurre.

KUONO-OSA:

Kirsu: Musta ja melko suuri, ei esiin työntyvä; liittyy sulavasti kuonon linjoihin.

Kuono: Kapenee vähitellen silmien kohdalta kohti kirsua. Kuononselkä ei ole nouseva eikä laskeva; kuonon tyvi on silmien alta täyteläinen.

Leuat / hampaat: Leuat ovat vahvat ja suorat. Kulmahampaiden välin tulee olla niin leveä, että koira saa toivotun vintiömäisen ilmeen. Hampaat ovat koiran kokoon nähden suuret. Säännöllinen leikkaava purenta eli alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

Silmät: Kaukana toisistaan, keskikokoiset, eivät ulkonevat, väriltään mahdollisimman tummat. Voimakkaiden kulmakarvojen varjostamien silmien katse on terävä älykäs ja läpitunkeva. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.

Korvat: Pienet, pystyt, jäykät ja teräväkärkiset, eivät liian kaukana toisistaan eivätkä liian lähekkäin. Karva on lyhyttä ja pehmeää (samettista), sitä ei tulisi leikata.

Korvan yläosa on hapsuton. Pyöreäkärkiset, leveät, suuret, paksut tai liian runsaskarvaiset korvat ovat virheelliset.

KAULA: Riittävän pitkä, jotta vaadittu pään asento on mahdollinen. Kaula on lihaksikas, vähitellen alaspäin levenevä ja sulautuu kauniisti viistoihin lapoihin.

RUNKO: Tiivis.

Selkä: Vaakasuora.

Lanne: Leveä ja voimakas.

Rintakehä: Syvä; kylkiluut ovat yläosastaan selvästi kaareutuneet; kyljet näyttävät litteiltä. Takimmaisat kylkiluut ovat huomattavan pitkät. Etäisyys viimeisistä kylkiluista takaraajoihin mahdollisimman lyhyt, kuitenkin haittaamatta rungon joustavuutta.

HÄNTÄ:

13–15 cm pitkä. Karva on karkeaa ja mahdollisimman suoraa, ei hapsuista. Häntä on iloisesti pystyssä; se ei saa kaartua eikä taipua selän päälle. Pitkä häntä ei ole toivottava; typistys on kielletty.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Lavat: Viistot, leveät ja tiiviisti rungonmyötäiset. Olkanivel on eteen sijoittunut.

Kyynärpäät: Tiiviit sallien eturaajojen vapaan ja rungonmyönteisen liikkeen.

Kyynärvarret: lyhyet, lihaksikkaat ja suorat. Karva on lyhyttä, tiheää ja kovaa.

Etukäpälät: Takakäpäliä suuremmat, pyöreät, voimakkaat ja suhteessa koiran kokoon. Päkiät ovat paksut. Karva on lyhyttä ja karkeaa. Päkiöiden alapuoli ja kaikki kynnet ovat mieluiten mustat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaosa on vahva, lihaksikas ja yläosastaan leveä. Takaraajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja jäntevät.

Reidet: Hyvin lihaksikkaat, eivät liian etäällä toisistaan.

Polvet: Hyvin kulmautuneet.

Kintereet: Hyvin kulmautuneet ja rungon alla siten, että ne ovat melko lähellä toisiaan koiran seistessä tai liikkeessä. Suorat tai heikot kintereet ovat vakava virhe.

Takakäpälät: Etukäpäliä pienemmät. Päkiät ovat paksut. Karva on lyhyttä ja karkeaa. Päkiöiden alapuoli ja kaikki kynnet ovat mieluiten mustat.

LIIKKEET:

Vapaat, suorat ja kauttaaltaan vaivattomat. Eturaajat ojentuvat vapaasti eteenpäin lavoista alkaen. Takaliikkeet ovat vapaat ja voimakkaat, eivät leveät. Polvet ja kintereet ovat hyvin joustavat, jo rungon alta lähtevä hyvä takaraajan työntö. Jäykät ja töpöttävät takaliikkeet sekä pihkikinttuisuus ovat vakavia virheitä.

IHO: Ihon tulee olla terve.

KARVAPEITE

Karva: Karvapeite on kaksinkertainen. Peitinkarva on karkeaa ja noin 5 cm pitkää, ei koskaan kiharaa. Pohjavilla on lyhyttä, pehmeää ja ihonmyötäistä, muistuttaa turkista. Avoin turkki on vakava virhe.

Väri: Valkoinen.

KOKO

Säkäkorkeus: Noin 28 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus ja liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

© Westiekerho r.y.

Tämä Jalostuksen tavoiteohjelma perustuu aiempaan, vuonna 2015 hyväksytyyn Westiekerhon jalostuksen tavoiteohjelmaan, jota on nyt täydennetty Suomen Kennelliiton ohjeiden mukaisesti.

Tämän Jalostuksen tavoiteohjelman ovat toimittaneet (aakkosjärjestyksessä): Emmi Heikkinen, Ulla Koivuniemi, Miaja Mäkinen ja Katja Pettersson.

Tämä Jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty Westiekerhon yleiskokouksessa pp.kk.vvvv,

Tämä JTO on hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa pp.kk.vvvv.